

Број: **Ои-К-СА-46/20**

Датум: 11.03.2020. године

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине

Ул. Трг БиХ 1

71 000 Сарајево

н/р предједавајућег Представничког дома

н/р предједавајућег Дома народа

PRIMLJENO: 17-03-2020			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01,02	50-18	678	20

Предмет: Специјални извјештај о примјени закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини, информација доставља се-

Поштовани,

Институција Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине је током 2019. године сачинила Специјални извјештај о примјени закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини (Закон о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини, Службени гласник Босне и Херцеговине, бр. 45/06, 62/11 и 100/13; Закон о слободи приступа информација Републике Српске, Службени гласник Републике Српске, број 20/01 и Закон о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине, Службене новине Федерације Босне и Херцеговине, број 32/01).

Циљ наведеног Извјештаја јесте објективно сагледавање стања и посебно препрека у имплементацији наведених закона, те дефинисање активности које би требале унаприједити стање у овој области. У сврху израде наведеног Извјештаја, проведено је свеобухватно истраживање поступања јавних органа на нивоу Босне и Херцеговине, ентитета, кантона, општина и градова. На основу резултата истраживања издате су конкретне препоруке чија имплементација треба да доведе до примјене међународних стандарда слободе права на приступ информацијама, као и успостављања ефикасног законодавног и институционалног система за остваривање и заштиту права на приступ информацијама.

У прилогу Вам достављамо примјерак Специјалног извјештаја о искуствима у примјени закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини.

С поштовањем,

Омбудсмени Босне и Херцеговине

Проф. др Љубинко Митровић

др Јасминка Џумхур

Нивес Јукић

Специјални извјештај

о искуствима у примјени закона
о слободи приступа информацијама
у Босни и Херцеговини“

Специјални извјештај о искуствима у примјени Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини

Бања Лука, децембар 2019. године

Издавач:

Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине
78000 Бања Лука / Академика Јована Сурутке 13
e-mail: bl.ombudsmen@ombudsmen.gov.ba
www.ombudsmen.gov.ba

Аутори извјештаја:

Омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине:

Проф. др Љубинко Митровић

Др Јасминка Цумхур

Нивес Јукић, dipl. iur.

Радна група:

Др Јасминка Цумхур, координаторица

Алма Суљић, помоћница омбудсмена

Ирма Хациавдић, помоћница омбудсмена

Дита Маглица, савјетница омбудсмена

Лектор: Љиљана Кнежевић

Технички уредио:

Драган Перић, шеф Одјела за информационе технологије

САДРЖАЈ

1	Увод.....	5
2	Међународни стандарди.....	6
3	Законодавство у Босни и Херцеговини	8
3.1	Иницијативе за измјену законодавства.....	9
4	Пракса Европског суда за људска права у Стразбуру.....	12
5	Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине и слобода приступа информацијама.....	15
5.1	Препоруке омбудсмена Босне и Херцеговине.....	20
6	Ситуацијска анализа	22
6.1	Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама.....	23
6.1.1	Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи у Босни и Херцеговини	23
6.1.2	Изузетак у вези са повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи Републике Српске	24
6.1.3	Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине.....	25
6.1.4	Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи у кантонима.....	26
6.1.5	Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.....	27
6.2	Изузетак у вези са заштитом приватности трећих лица.....	28
6.2.1	Изузетак у вези са заштитом приватности трећих лица – јавни органи Босне и Херцеговине.....	28
6.2.2	Изузетак у вези са заштитом приватности трећих лица – јавни органи Републике Српске	31
6.2.3	Изузетак у вези са приватношћу трећих лица – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине.....	33
6.2.3.1	Изузетак у вези са приватношћу трећих лица – јавни органи у кантонима	35
6.2.4	Изузетак у вези са приватношћу трећих лица - јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.....	37
6.3	Испитивање јавног интереса	38
6.3.1	Испитивање јавног интереса – јавни органи Босне и Херцеговине	38
6.3.2	Испитивање јавног интереса – јавни органи Републике Српске	39
6.3.3	Испитивање јавног интереса – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине.....	40
6.3.3.1	Испитивање јавног интереса – јавни органи у кантонима.....	40
6.3.4	Испитивање јавног интереса – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.....	42
6.4	Околности за изузимање информација од објављивања.....	43
6.4.1	Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи Босне и Херцеговине ..	43
6.4.2	Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи Републике Српске ..	43
6.4.3	Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине.....	44
6.4.3.1	Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи кантона.....	44
6.4.4	Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи Брчко дистрикт Босне и Херцеговине.....	45
6.5	Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама.....	45
6.5.1	Пракса институција у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи Босне и Херцеговине	45
6.5.2	Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи Републике Српске	46
6.5.3	Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине.....	46
6.5.3.1	Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи у кантонима.....	46
6.5.4	Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи Брчко дистрикта БиХ	47
6.6	Одлучивање по захтјеву за приступ информацијама	47
6.6.1	Одлучивање по захтјеву за приступ информацијама – јавни органи Босне и Херцеговине.....	49
6.6.2	Одлучивања по захтјеву за приступ информацијама – јавни органи Републике Српске.....	50
6.6.3	Одлучивања по захтјеву за приступ информацијама – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине.....	52
6.6.3.1	Одлучивање по захтјеву за приступ информацијама – јавни органи кантона	54
6.6.4	Одлучивање по захтјеву за приступ информацијама - јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.....	55
6.7	Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева.....	56

6.8	Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи Босне и Херцеговине	56
6.8.1	Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи Републике Српске	58
6.8.2	Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине	58
6.8.2.1	Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи кантона	59
6.8.3	Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине	60
6.9	Службеник за информисање	61
6.9.1	Службеник за информисање – јавни органи Босне и Херцеговине	61
6.9.2	Службеник за информисање – јавни органи Републике Српске	61
6.9.3	Службеник за информисање – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине	61
6.9.3.1	Службеник за информисање – јавни органи кантони	62
6.9.4	Службеник за информисање – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине	63
6.10	Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација	63
6.10.1	Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација – јавни органи Босне и Херцеговине	64
6.10.2	Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација – јавни органи Републике Српске	64
6.10.3	Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација на нивоу Федерације Босне и Херцеговине	64
6.10.4	Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација – јавни органи у кантонима	65
6.10.5	Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине	65
6.11	Сачињавање и достављање статистичких података	66
6.11.1	Сачињавање и достављање статистичких података на нивоу Босне и Херцеговине	66
6.11.2	Сачињавање и достава статистичких података – јавни органи Републике Српске	66
6.11.3	Сачињавање и достављање статистичких података – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине	67
6.11.3.1	Сачињавање и достављање статистичких података – јавни органи у кантонима	67
6.11.4	Сачињавање и достава статистичких података – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине	68
6.12	Обученост службеника за информације	68
6.12.1	Обученост службеника за информације на нивоу Босне и Херцеговине	68
6.12.2	Обученост службеника за информације на нивоу Републике Српске	69
6.12.3	Обученост службеника за информације на нивоу Федерације Босне и Херцеговине	69
6.12.3.1	Обученост службеника за информације – јавни органи у кантонима	69
6.12.4	Обученост службеника за информације – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине	70
6.13	Препреке у пракси	70
6.13.1	Препреке у пракси – јавни органи Босне и Херцеговине	70
6.13.2	Препреке у пракси – јавни органи Републике Српске	74
6.13.3	Препреке у пракси – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине	75
6.13.3.1	Препреке у пракси – јавни органи у кантонима	75
6.13.4	Препреке у пракси на нивоу Брчко дистрикта Босне и Херцеговине	78
7	ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	78
7.1	Законодавство	78
7.2	Изузетак од објављивања због заштите приватности трећих лица	79
7.3	Тест јавног интереса	82
7.4	Околности за изузимање информације од објављивања	83
7.5	Одлучивања по захтјеву за приступ информацијама	83
7.6	Испитивање оправданости захтјева или тражење образложења	84
7.7	Службеник за информације	84
7.8	Водичи за приступ информацијама и индекс регистри информација	85
7.9	Достава статистичких показатеља	85
7.10	Препреке у имплементацији закона	85
8	ПРЕПОРУКЕ	87
	АНЕКС I	89
	АНЕКС II	92
	АНЕКС III	111
	АНЕКС IV	116
	АНЕКС V	124

1 Увод

Право на приступ информацијама сматра се основном претпоставком за изградњу демократског друштва. Ефикасан систем остваривања и заштите права на приступ информацијама представља огледало одговорности и транспарентности власти. Грађанима је неопходно омогућити да, путем ефикасних механизма, покрећу различита питања од јавног интереса.

Укључивање јавности у процес доношења одлука треба бити заснован на принципима транспарентности и отворености јавних органа, чиме се јача повјерење грађана у органе власти и на тај начин реализује двосмјерна комуникација на релацији грађани – јавни органи.

У Босни и Херцеговини ова област уређена је законима усвојеним на државном и ентитетском нивоу, који нису у цјелости усклађени са међународним документима људских права, због чега несумњиво постоје слабости приликом практичне примјене истих, што је утврђено и од стране међународних експертних субјеката.

Омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине, дјелујући у складу са овлаштењима прописаним Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и важећим законима о слободи приступа информацијама, поступајући по жалбама које се односе на повреду права на слободу приступа информацијама и спроводећи истраге по службеној дужности, такође су уочили недостатке позитивног законодавства које регулише ово питање, али и потешкоће и недоследности у самој примјени истог, како на страни јавних органа тако и од стране физичких и правних лица која захтијевају информације.

Све напријед наведено резултовало је одлуком омбудсмена Босне и Херцеговине да приступе изради специјалног извјештаја о искуствима у примјени Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини, са циљем утврђивања тренутног стања када је у питању слобода приступа информацијама у Босни и Херцеговини.

Током израде овог специјалног извјештаја омбудсмени Босне и Херцеговине сачинили су преглед међународних докумената људских права који гарантују право на слободан приступ информацијама, позитивног законодавства Босне и Херцеговине, поступања Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, те спровели свеобухватно истраживање поступања јавних органа на нивоу Босне и Херцеговине, ентитета, кантона, општина и градова.

Надлежним јавним органима упућене су препоруке, чије спровођење треба резултовати безусловном примјеном међународних стандарда слободе права на приступ информацијама и успостављањем ефикасног законодавног и институционалног система за остваривање и заштиту права на приступ информацијама.

2 Међународни стандарди

У већини међународних докумената, право на приступ информацијама посматрано интегрисано, је као дио слободе изражавања. Тако је чланом 19 *Универзалне декларације о људским правима*¹ прописано да:

Свако има право на слободу мишљења и изражавања. То право обухвата слободу задржавања мишљења без вањских притисака те слободу тражења, примања и ширења информација и идеја путем било којег средства јавног саопштавања и без обзира на границе..

Надаље, члан 19 *Пакта о грађанским и политичким правима Уједињених нација*² гарантује да:

- 1. Нико не може бити узнемираван због свог мишљења.*
- 2. Свако има право на слободу изражавања; то право обухвата слободу да тражи, добија и шири информације и мисли сваке врсте, без обзира на границе, било усмено, писмено, штампом или у уметничкој форми, или било којим другим средством по свом избору.*
- 3. Вршење права предвиђених у ставу 2 овог члана носи са собом посебне дужности и одговорности. Због тога се оно може подвргнути одређеним ограничењима која морају бити утврђена законом и бити неопходна: а) за поштовање права или угледа других лица; б) за заштиту државне сигурности или јавног реда, или јавног здравља или морала.*

Цитирани документи гарантују појединцу право да тражи, добија и шири информације било које врсте и без обзира на облик у којем је информација сачињена и на тај начин препознају право на приступ информацијама неодвојивим дијелом слободе изражавања.

*Конвенција о приступу информацијама, учешћу јавности у доношењу одлука и приступу правди у домену еколошких питања Уједињених нација, тзв. Архуска конвенција*³ темељи се на потреби заштите, очувања и унапређења стања околинаа и осигурања одрживог и околиноа здравог развоја, те праву појединца да живи у околинау адекватном за своје здравље и добробит, као и дужности да штити и унапређује околина у корист садашњих и будућих генерација. У том смислу Архуска конвенција прописује да појединци, ако желе остваривати ово право и поштовати ову дужност, морају имати приступ информацијама, имати право на учешће у одлучивању, те имати приступ правди по питањима околине.

Међу документима које је усвојио Савјет Европе, због положаја у правном систему Босне

¹Универзална декларација о људским правима, усвојена и проглашена на Општој скупштини Уједињених народа, Резолуцијом број 217 /III 10. децембра 1948. године.

²Пакт о грађанским и политичким правима Уједињених нација, усвојен Резолуцијом 2200А (XXI) Генералне скупштине 16. децембра 1966. године. Ступио на снагу 23. марта 1976. године.

³Конвенција о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и приступу правди у области животне средине, ступила на снагу 30.10.2001. године, а ратификована у Босни и Херцеговини дана 15.9.2008. године.

и Херцеговине, засигурно је најважнија

*Конвенција о људским правима и основним слободама Европске уније*⁴, која чланом 10 гарантује:

1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу мишљења и слободу примања и преношења информација и идеја, без мијешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтијевају дозволе за рад од радио, телевизијских и филмских компанија.

2. Остваривање ових слобода, будући да укључује обвезе и одговорности, може подлијегати таквим формалностима, условима, ограничењима или санкцијама предвиђеним Законом и које, неопходне у демократском друштву у интересу националне сигурности, територијалног интегритета или јавне сигурности, спречавања нередра или злочина, заштите здравља и морала, угледа или права других, спречавања ширења повјерљивих информација или у интересу очувања ауторитета и непристраности судства.

Члан 10 Конвенције о људским правима и основним слободама Европске уније има низ повезаних циљева. Сматра се да се заштитом слободе изражавања унапређују друштвена добробит, као и добробит појединаца, и да она представља предуслов дјелотворног демократског система. Европски суд за људска права је путем праксе изразио став да слобода изражавања представља један од суштинских темеља демократског друштва и један од основних услова његовог напретка и самоостварења сваког појединца. Основни циљ члана 10 јесте да осигура заштиту од произвољног мијешања јавних власти у право неке особе на слободу изражавања.⁵

*Конвенција о приступу службеним документима Савјета Европе (CETS 205)*⁶ полази од сљедећих принципа: важност транспарентности рада јавних тијела власти у плуралистичком, демократском друштву, да право на приступ службеним документима пружа извор информација за јавност и помаже јавности да формира мишљење о стању друштва и јавних тијела власти, јачају интегритет, ефикасност, учинковитост и одговорност јавних тијела власти, помажући афирмацији њиховог легитимитета. У преаумбули Конвенције наведено је да су сви документи у начелу јавни и могу бити предметом ускраћивања само у случају заштите других права и легитимних интереса.

Комитет министара Савјета Европе је издао неколико препорука државама чланицама, међу којима су:

а) *Препорука Комитета министара Савјета Европе, број R (81) 19 о приступу*

⁴Европска конвенција о људским правима и основним слободама потписана је у Риму 4. новембра 1950. године, од стране дванаест земаља чланица Савјета Европе, а на снагу је ступила 3. септембра 1953. године.

⁵Слобода изражавања и право на приватност према Конвенцији о људским правима Европске уније, The Aire Centre, страница 11.

⁶Конвенција о приступу службеним документима Савјета Европе (CETS 205), усвојена 18. јуна 2009. године.

⁶Конвенција о приступу службеним документима Савјета Европе (CETS 205) од 18. 6. 2009-. године - Конвенцији је претходило доношење Препоруке број R(81)19 Савјета министара државама чланицама о приступу информацијама којима располажу јавна тијела, Декларација о слободи изражавања и информисању Савјета министара Савјета Европе те Препорука Савјета Европе P(2002)2 о приступу службеним документима.

информацијама у посједу јавних органа⁷:

Свако под јурисдикцијом државе чланице има право да му се на захтјев осигура информација коју посједује јавни орган или други законодавни или правосудни орган.

- b) Препорука Комитета министара државама чланицама, број R (91) 10 о саопштавању трећим лицима личних података у посједу јавних органа⁸, прописује да се начела садржана у Препоруци примјењују на аутоматску обраду личних података које су сакупила јавна тијела и који могу бити саопштени трећим странама. Државе чланице могу проширити подручје примјене ове препоруке тако да укључе податке који се односе на групе, компаније, удружења итд., без обзира имају ли оне или не својство правне особе, као и на личне податке у неаутоматизованом облику. До саопштавања личних података или датотека личних података трећој страни не треба доћи: а) ако тако не одређује посебан закон или б) ако јавност, према законским одредбама које одређују приступ информацијама из јавног сектора, нема приступ тим подацима или ц) ако саопштавање није у складу с домаћим законима о заштити података или д) ако особа која је предмет података није на то слободно и свјесно пристала.

Поред наведених докумената, значајно је споменути и Препоруку Комитета министара државама чланицама, број R (97) 18 о заштити личних података прикупљених и обрађених у статистичке сврхе⁹ и Препоруку Комитета министара државама чланицама, број R (2000) 13 о европској политици у вези са приступом архивима.¹⁰

3 Законодавство у Босни и Херцеговини

Право на приступ информацијама у Босни и Херцеговини уређено је законима усвојеним на државном и ентитетском нивоу. Закон о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини¹¹ (у даљњем тексту: ЗОСПИ БиХ) усвојен је 2000. године, а 2001. године усвојени су Закон о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине¹² (удаљњем тексту: ЗОСПИ ФБиХ) и Закон о слободи приступа информацијама Републике Српске¹³ (у даљњем тексту: ЗОСПИ РС).

⁷Препорука R (81) 19 Комитет министара Савјета Европе је усвојио 25. новембра 1981. године, на 340. састанку замјеника министара.

⁸Препорука Комитета министара државама чланицама број R (91) 10 Одбор министара прихватио је Препоруку 9. септембра 1991. године на 461. сједници замјеника министара.

⁹Препорука Комитета министара државама чланицама број R (97)18 Одбор министара прихватио је Препоруку 30. септембра 1997. године на 602. сједници замјеника министара, доступно на: <https://rm.coe.int/16806846ca>

¹⁰ Одбор министара прихватио је Препоруку 13. јула 2000. године.

¹¹Закон о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини „Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 и 100/13.

¹²Закон о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, „Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број 32/01 и 48/11.

¹³ Закон о слободи приступа информацијама Републике Српске, „Службени гласник Републике Српске“, број 20/2001.

У Брчко дистрикту Босне и Херцеговине на снази је Упутство за примјену Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине¹⁴ којим се уређују питања која треба да допринесу ефикаснијој примјени Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини, у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, а односе се на питања која доприносе правилнијем поступању у примјени тог закона, те на одређивање висине трошкова услуге умножавања информација.

Босна и Херцеговина је била прва држава у региону која је имала наведене законе, а који су у вријеме доношења, садржавали врло прогресивна рјешења. Протеком времена и развојем интернета и електронских медија, значајно је напредовао и садржај права на приступ информацијама, што је створило потребу за надоградњом постојећег законодавства.

ЗОСПИ БиХ дјелимично је пратио наведену потребу, те је неколико пута мијењан.¹⁵ Најзначајније измјене и допуне Закона односиле су се на прописивање обавезе доношења рјешења по Захтјеву за приступ информацијама, казнене одредбе, те прописивање надлежности управног инспектората у случајевима непоштивања одредби наведеног закона.

ЗОСПИ ФБиХ измијењен је једанпут¹⁶ и то у дијелу који се односи на обавезу доношења рјешења по захтјеву за приступ информацијама и питања другостепеног органа, који одлучује по жалби на рјешење. ЗОСПИ РС до сада није мијењан.

3.1 Иницијативе за измјену законодавства

Агенција за заштиту личних података Босне и Херцеговине је у Годишњем извјештају за 2011. годину, упућеном Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, иницирала измјене и допуне Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине. Савјет министара Босне и Херцеговине је, поступајући по Закључку Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине којим је усвојен Годишњи извјештај наведене агенције, донијело Закључак да се покрене поступак измјена и допуна Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, с циљем усаглашавања са Конвенцијом о приступу службеним документима Савјета Европе (CETS 205). Након формирања радне групе¹⁷, Министарство правде Босне и Херцеговине је израдило Нацрт измјена и допуна Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине на који је достављено више од 200 примједби невладиних организација, али и међународних институција које дјелују у Босни и Херцеговини. Примједбе на наведени нацрт доставила је и Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине. Расправа о достављеним примједбама није спроведена, нити је након тога поновно настављен рад Радне групе, те је поступак измјена обустављен.

¹⁴ Упутство за примјену Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БД Босне и Херцеговине број 36/04).

¹⁵ Измјене и допуне Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине објављене у Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ број 45/06, 102/09, 62/11 и 100/13.

¹⁶ Измјена и допуна Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине објављена у Службеном гласнику Федерације Босне и Херцеговине” број 48/11.

¹⁷ У радној групи није било представника Институције омбудсмена.

Након тога, Министарство правде Босне и Херцеговине је током 2016. године отворило нови процес јавних консултација о Преднацрту закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини¹⁸. У наведеним консултацијама учествовали су и омбудсмени Босне и Херцеговине, који су дали примједбе на текст Преднацрта закона. Предложеним текстом закона предвиђено је стављање ван снаге важећег Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, укидање теста јавног интереса, што би представљало потенцијалну опасност за могуће злоупотребе и ускраћивање објављивања информација у јавном интересу. Надаље, текст Приједлога закона је био мањкав и у смислу изостављања навођења чињенице да је право на приступ информацијама загарантовано људско право, заштићено низом међународних докумената, почев од Конвенције о људским правима Европске уније, која сходно Уставу Босне и Херцеговине, има директну примјену, а изостављен је и дио надлежности Институције омбудсмена.¹⁹

Наведене иницијативе су биле повод за одржавање *Taiex - IPA, ENI-Taiex стручна мисија на тему „Унапређење права на приступ информацијама у Босни и Херцеговини“*²⁰, у периоду од 7. до 9. фебруара 2018. године. *Taiex* мисију сачињавала су три стручњака из наведене области²¹, који су након обављене мисије доставили Министарству правде Босне и Херцеговине Стручни извјештај²². Експерти су изложили своје приједлоге и препоруке, а у сврху испуњавања наведеног циља. Експерти су у наведеном извјештају између осталог указали на следеће:

Напомињемо да, иако су стручњаци били у стању разговарати с државним дужносницима и цивилним друштвом током ове мисије, нисмо имали добре податке о спровођењу Закона. Заиста, тај недостатак података је нешто што смо поставили као забринутост с владиним званичницима с којима смо се сусрели, јер знајући како функционише спровођење Закона је апсолутно неопходна за израду добро прилагођених препорука. Тим речено, подаци које смо добили указују нам на низ практичних препрека у спровођењу, од којих се многи могу ријешити

¹⁸ Доступно на: <http://www.mpr.gov.ba/aktuelnosti/vijesti/default.aspx?id=5605&langTag=bs-BA>

¹⁹ Годишњи извјештај о резултатима активности институције Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине за 2016. годину, стр. 28-29, доступан на:

https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obudsmen_doc2017032310003163bos.pdf

²⁰ Стручни извјештај „Унапређење права приступа информацијама у Босни и Херцеговини“ од 19.02.2018. године.

²¹ Helen Darbishire, Приступ Информацијама / Партнерство отворене власти, Анамарија Муса, Повјереница за информације, хрватска / Правни факултет, Свеучилиште Загреб, Хрватска, Зоран Луша, Министарство управе, Одсек Е-Хрватска, Хрватска.

²² Стручни извјештај садржи оцјену усклађености правног оквира Босне и Херцеговине у односу на међународне стандарде који уређују питање слободе изражавања. Став експерата јесте да је важећи Закон о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине претјерано сложен, поготово након низа измјена, што резултира неразумљивошћу текста. У извјештају је посебно наведен проблем сложености жалбених механизма, да у правном оквиру недостаје јасноћа, јер подносиоци захтјева могу поднијети жалбе другостепеном органу унутар јавног органа који је одлучивао о захтјеву за приступ информацијама или Жалбеном вијећу при Савјету министара Босне и Херцеговине, пратећи притужбу омбудсмену и судовима. Закон не уређује на адекватан начин ни питање надзора над спровођењем закона, посебно са аспекта институционалног механизма. Компаративно искуство указује на то да се спровођење закона знатно побољшава када се у спровођењу Закона предвиди и надзор, те друге мјере које доприносе имплементацији закона, укључујући обуку, али и санкције. Експерти су закључили да постоји јасна потреба за побољшањем садашњег закона, како би се ускладио с међународним стандардима, посебно стандардима Европске уније и Западног Балкана, будући да је то првоусвојени закон, а измјене и допуне које су накнадно усвојене нису довољне за то;

побољшањем специфичности и детаља правног оквира. Закључили смо да постоји јасна потреба за побољшањем садашњег закона како би се ускладио с међународним стандардима, посебно онима у регији Европске уније, као и на Западном Балкану, будући да је то прво усвојени закон. Измјене и допуне које су накнадно усвојене нису довољне за то. Примјетили смо да су нацрти измјена и допуна добронамјерни и генерално би побољшали Закон, али они нису ништа сасвим довољно свеобухватни и не пружају неопходна појашњења, али пропусте да уведу довољне или одговарајуће инструменте за заштиту права приступа информације. Ревидирани законски оквир треба да има чврсту правну основу, административне процедуре, надзорне механизме и промоцију права.

Значајно је навести и активности Заједничке иницијативе Организације за економску сарадњу и развој (OECD) и Европске уније (SIGMA) – Подршка побољшању управљања и руковођења.²³ Њезин кључни циљ је јачање темеља за побољшање јавног управљања, а самим тим и подршка друштвено-економском развоју кроз изградњу капацитета јавног сектора, јачање хоризонталног управљања и побољшање дизајна и спровођења реформи јавне управе, укључујући правилно одређивање приоритета, редослијед и буџетирање.²⁴

У јануару 2019. године SIGMA је објавила документ под називом *Побољшање законодавног оквира за приступ јавним информацијама у Босни и Херцеговини*, који садржи свеобухватну анализу законодавства о приступу јавним информацијама у Босни и Херцеговини, и то на нивоу Босне и Херцеговине, у Федерацији Босне и Херцеговине, Републици Српској и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине. Анализа је фокусирана на усклађеност релевантних закона с међународним стандардима и најбољим међународним праксама у овој области, након чега слиједи препоруке о могућим измјенама и допунама којима се повећава транспарентност јавних органа и усклађују стандарди приступа информацијама широм земље. Издате препоруке односе се на недостатак одредби којима се уређује проактивно објављивање информација, слаб институционални оквир за надзор

²³ Реформа јавне управе дефинисана је као један од три стуба успјеха на путу ка чланству у Европској унији поред владавине права и економског управљања, што је чини једним од кључних услова за чланство у Европској унији за период 2014–2016- године. Године 2014. OECD/SIGMA су развили Принципе јавне управе, који творе основу за рад Европске комисије у области реформе јавне управе. Принципи дефинишу шта добро управљање подразумијева у пракси и наводе главне захтјеве које требају слиједити земље током процеса придруживања Европској унији. Иако су општи критеријуми доброг управљања универзални, ови принципи су створени за земље које траже приступање Европској унији и примају помоћ Европске уније кроз Инструмент претприступне помоћи (IPA). Захтјеви *acquis-a*, као и друге смјернице и инструкције Европске уније су срж Принципа у областима гдје је *acquis* спроведен. У другим областима, принципи су изведени из међународних стандарда и захтјева, као и добрих пракси у земљама чланицама Европске уније и/или Организације за економску сарадњу и развој (OECD). Као најмањи показатељ добре управе, земље би требале осигурати усклађеност са овим фундаменталним Принципима. Сврха принципа је, према томе, помоћи земљама које се придружују Европској унији у идентификацији изазова и слабих тачака у функционисању јавне управе и планирању потребних измјена. Такође на основу Принципа, Европска комисија ће мјерити напредак у земљама. Принципи јавне управе заједнички су за Босну и Херцеговину и шест земаља: Србију, Македонију, Албанију, Косово, Црну Гору и Турску. Иако принципи нису обавезујући, они су креирани као смјернице ка доброј управи и испуњавању захтјева интеграција Европске уније. Принципи се односе на: стратешки оквир реформе јавне управе, израду и координацију политика, државну службу и управљање људским потенцијалима, одговорност, пружање услуга и финансијско управљање у јавном сектору. Документ садржи 19 кључних захтјева из којих призилази укупно 48 принципа. Информација доступна на <http://rju.parco.gov.ba/sigma-principi/>

²⁴ Информација доступна на: <http://www.sigmaxweb.org/about/>

над примјеном законодавства о приступу јавним информацијама, као недостатке у поступку остваривања приступа информацијама на захтјев.

Цијенећи наведене документе значајном полазном тачком за будући правац усвајања новог законодавства у области права на приступ информацијама, у Анексу овог извјештаја дат је детаљан преглед препорука насталих у као резултат *Taiex - IPA, ENI – Taiex* стручне мисије на тему *Унапређење права на приступ информацијама у Босни и Херцеговини*, препорука Заједничке иницијативе Организације за економску сарадњу и развој (OECD) и Европске уније (SIGMA), публикованих у документу *Побољшање законодавног оквира за приступ јавним информацијама у Босни и Херцеговини*, као и приказ упоредне анализе одабраних аспеката законодавног оквира за приступ информацијама.

4 Пракса Европског суда за људска права у Стразбуру

Чланом 10 Конвенције о људским правима и основним слободама Европске уније гарантована је слобода изржавања.

За разлику од члана 19 Пакта о грађанским и политичким правима, који под слободом изражавања прецизира слободу тражења, примања и ширења информација, члан 10 Конвенције о људским правима и основним слободама Европске уније гарантује слободу мишљења, примања и ширења информација и идеја. Због начина на који је слобода изражавања гарантована Конвенцијом о људским правима и основним слободама Европске уније, Европски суд за људска права је на почетку заузимао став да држава нема позитивну обавезу да осигура право на приступ информацијама у оквиру наведеног члана 10 Европске конвенције.²⁵ Наведени став је јасно видљив из предмета *Леандер против Шведске (1987)* у којем је Суд заузео сљедећи став:

Суд примјећује да право на слободу примања информација у основи забрањује Влади да ограничава особу да прими информације које јој други желе или су спремни дати. Члан 10 не додјељује појединцу, у околностима попут оних у овом предмету, право приступа регистру који садржи информације о његовом личном положају, нити утјеловљује обвезу владе да му такву информацију дају.²⁶

Дуго времена је Европски суд за људска права сматрао да члан 10 Европске конвенције не прописује обавезу државе да осигура право на приступ информацијама. Међутим, иако је у предметима *Гаскин против Велике Британије (1989)*²⁷, *Гуера и други против Италије*

²⁵Л.Офак, Право на приступ информацијама као право заштићено Конвенцијом о људским правима и основним слободама Европске уније, Зборник Правног факултета Универзитета у Риједи (1991) v. 37, бројеви. 2, 936-942 (2016);

²⁶*Leander v. Sweden*, Application no. 9248/81, 26 March 1987, par. 74.

²⁷*Грахам Гаскин* је као беба завршио у дому за незбринуту дјецу гдје је провео цијело дјетињство до пунољетности. Гаскин је тврдио да је био злостављан за вријеме које је провео под скрби те је затражио приступ свом спису од социјалне службе у Ливерпоолу. Међутим, увид му је само дјелимично омогућен, јер су надлежна тијела укључујући и национални суд сматрали да би се омогућавањем увида угрозила права доушника који достављају информације социјалној служби.

(1998.)²⁸ и *Рауч против Велике Британије (2005)*²⁹, поновио свој став из одлуке Леандер против Шведске, ипак је одлучио у корист подносиоца апликације, јер је утврђена повреда права на поштовање приватног и породичног живота.

Европски суд за људска права је од 2006. године измијенио раније заузети став и у предмету *Sdruženi Jihočeske matky против Чешке (2006)*³⁰ по први пут изричито утврдио да је одбијање приступа информацијама од стране чешких власти значило мијешање у право примања информација.³¹ При томе је Суд наведену промјену образложио на следећи начин:

*У овом случају, подносиатељица захтјева је затражила допуштење да се консултује с административним документима који су били на располагању тијелима јавне власти и којима је био могућ приступ под условима прописаним чланом 133 Закона о градњи који је подносиатељица оспоравала. Под тим околностима, Суд признаје да је одбијање тог захтјева представљало мијешање у право подносиатељице захтјева на примање информација.*³²

Прва одлука Европског суда за људска права којом је утврђено кршење члана 10 Европске конвенције, у смислу повреде права на приступ информацијама донесена је у предмету *Társaság a Szabad-ságjogokért против Мађарске (2009)*.³³

Европски суд за људска права је у Одлуци истакао да је у скорије вријеме напредовао према ширем тумачењу појма *слобода примања информација*, а тиме и према признавању права на приступ информацијама. Важност пресуде је у томе што је Европски суд проширио традиционалну заштиту медија као *јавних чуварами* на невладине организације које назива *друштвеним чуварима*. У пресуди је утврђена обавеза државе да не спријечава проток информација потребних за јавну расправу о питањима од јавног значења, те сматра да препреке створене како би спријечиле приступ информацијама од јавног интереса могу

²⁸У предмету *Гуера и други против Италије* радило се о талијанским држављанима који су живјели отприлике један километар од кемијске творнице која је представљала високи ризик за околину, а талијанска тијела јавне власти нису им приопћила релевантне информације о опасностима из те творнице нити о предвиђеном поступку у случају несреће.

²⁹У предмету *Roche* радило се о војнику коју је био изложен кемијским тестирањима, тј. судјеловао је у тестирању кемијског оружја (нервног плина), од чега је оболио те је тражио приступ информацијама о тим тестовима.

³⁰Случај се односио на удругу за заштиту околиша која је тражила приступ документима који су се односили на једну нуклеарну електрану. Приступ је био одбијен

³¹Л.Офак, *Право на приступ информацијама као право заштићено Конвенцијом о људским правима и основним слободама Европске уније*, Зборник Правног факултета Универзитета у Риједи (1991) в. 37, број 2, стр. 938 (2016).

³²*Sdruženi Jihočeské Matky protiv České Republike* (дец.), бр. 19101/03, 10. јула 2006.

³³Подносилац захтјева било је удружење које је активно на подручју политике о дрогама. У марту 2004. године, члан парламента (посланик) и други појединци поднијели су Уставном суду захтјев за апстрактну оцјену уставности одређених измјена и допуна Кривичног закона које су се тичале одређених кривичних дјела повезаних с дрогама. Удружење *Társaság* затражило је приступ том захтјеву који је поднесен пред Уставним судом, али је приступ био одбијен јер се ради о личним подацима којима се не може приступити без одобрења аутора тога захтјева.

одвратити оне који раде у медијима или повезаним подручјима од бављења тим стварима.³⁴

Потом је услиједио низ одлука Европског суда за људска права којим је утврђена повреда члана 10 Европске конвенције: *Кенеди против Мађарске* (2009)³⁵, *Иницијатива младих за људска права против Србије* (2013)³⁶, *Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes против Аустрије* (2013)³⁷ те *Гусева против Бугарске* (2015).³⁸ У наведеним предметима Европски суд за људска права одлучивао је о повреди права на приступ информацијама. Сасвим је сигурно да ће пракса Европског суда за људска права у будућности у многоструком допринијети и унаприједити и начин тумачења законске регулативе у предметној области у Босни и Херцеговини.

³⁴ Л.Офак, Право на приступ информацијама као право заштићено Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама, Зборник Правног факултета Универзитета у Риједи (1991) в. 37, број 2, стр. 938 (2016).

³⁵ *Kenedi v. Hungary*, Application no. 31475/05, 26. мај 2009. године: Подносилац захтјева је у сврху историјског истраживања затражио од Министарства унутрашњих послова да му се омогући приступ одређеним документима који се односе на дјелатности мађарске Службе за националну безбједност шездесетих година. Његов захтјев одбијен је уз образложење да су документи класификовани као државна тајна до 2048. године након што је подносилац захтјева добио судску пресуду којом је одобрен приступ документима, Министарство је оспоравало опсег приступа. Условљавало је приступ потписивањем обавезе повјерљивости те је забранило подносиоцу захтјева да објави податке у мјери у којој су у питању „државне тајне”. Затим су, у складу с изворном судском пресудом, домаћи судови пресудили у корист подносиоца у накнадним поступцима за извршење пресуде, те су одредили новчану казну Министарству. Упркос томе, подносилац захтјева није остварио неограничен приступ једном од докумената.

³⁶ *Youth Initiative for Human Rights v. Serbia*, Application no. 48135/06, 25 јун 2013. године: Иницијатива младих за људска права (удруга) затражила је од Сигурносно-обавјештајне агенције приступ информацијама о тому колико је људи било под електронским надзором те агенције у 2005. Агенција је прво одбила захтјев, позивајући се на законске одредбе које се примјењује у државну, службену или другу тајну. Темељем жалбе Иницијативе, повјерилац за информације донио је одлуку да је агенција повриједила одредбе Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и наредио агенцији да омогући жалитељици приступ траженим информацијама. Агенција је напосљетку обавијестила Иницијативу да не посједује тражене информације.

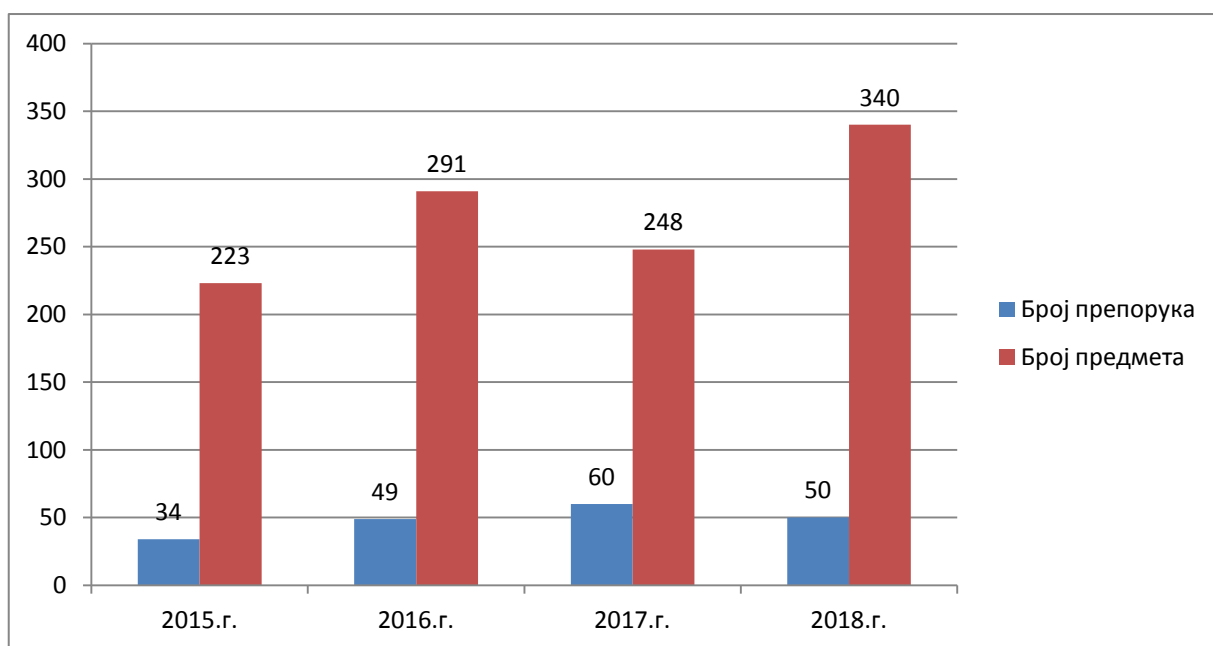
³⁷ *ÖVESSG v. Austria*, Application no. 39534/07, 28. новембар 2013. године: ÖVESSG је удружење које има за циљ проучавање преноса власништва пољопривредног и шумског земљишта ради процјене утицаја таквих преноса на друштво. Удружење је затражило од Тиролске комисије за промет некретнина да јој омогући приступ, поштом, свим одлукама које је донијела од 1. јануара 2000. године. Удружење је било спремно надокнадити трошкове слања одлука. Међутим, Комисија је одбила приступ траженим информацијама, тврдећи да анонимизирани одлуке не представљају податке у смислу чланка 1. ставка 2. Закона о приступу информацијама. Комисија је и тврдила да би пружање информација (анонимизирање одлука и њихово достављање) захтјевало толико ресурса да би то утицало на обављање јавних овлашћења Комисије. Управни суд одбацио је тужбу уз образложење да није надлежан за предметну тужбу против одлуке Комисије, а Уставни суд потврдио је одлуку Комисије.

³⁸ *Guseva v. Bulgaria*, Application no. 6987/07, 17. фебруар 2015: Подносиатељица захтјева чланица је одбора Друштва за заштиту животиња у Видину, Бугарској. Између априла 2002. и јуна 2003. године поднијела је три захтјева градоначелнику Видина за приступ информацијама у вези са лијечењем и поступањем са животињама луталицама. Градоначелник је одбио дати тражене информације, уз образложење да друштво с којим је склопљен уговор није дало свој пристанак за објаву информација те да се дио информација односи на поступак јавне набаве. Подносиатељица је на крају исходила три пресуде од Врховног управног суда у своју корист. Међутим, будући да успркос пресудама није добила затражене информације, поднијела је захтјев Европском суду.

5 Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине и слобода приступа информацијама

Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, сходно одредбама Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине³⁹ и важећим законима о слободи приступа информацијама⁴⁰ поступа по жалбама које се односе на повреду права на слободу приступа информацијама, спроводи истраге по службеној дужности, а има надлежност и за израду и достављање водича и општих препорука које се односе на спровођење и примјену закона из ове области. Омбудсмени редовно, у оквиру Годишњег извјештаја о активностима Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, Предсједништву Босне и Херцеговине, Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, Парламенту Федерације Босне и Херцеговине и Народној скупштини Републике Српске⁴¹, достављају информацију у вези са примјеном закона који уређују слободу приступа информацијама са препорукама чија имплементација би требала унаприједити стање у овој области.

Анализом података из централне базе података, те увидом у друге евиденције које води Институција омбудсмена, може се закључити да од 2015. године у овој области постоји евидентно повећање броја жалби (Дијаграм 1).

Дијаграм 1 - Преглед жалби ЗОСПИ у односу са издатим препорукама по годинама за период 2015–2018.

³⁹ Закон о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, Службени гласник Босне и Херцеговине 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06.

⁴⁰ Закон о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, „Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 и 100/13, Закон о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, „Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број 32/01 и 48/11 и Закон о слободи приступа информацијама Републике Српске, „Службени гласник Републике Српске“, број 20/01.

⁴¹ Члан 34 и 3 Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, „Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 19/02, 35/04 и 32/06.

Повећање може бити резултат неколико фактора и то: чешћег кршења права на приступ информацијама од стране јавних органа у Босни и Херцеговини, боље информисаности грађана о механизмима заштите права на приступ информацијама, али свакако и резултат дјеловања Институције омбудсмена, као тијела које надзире примјену Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини.

Не може се занемарити ни улога медија у промоцији наведених закона, посебно с обзиром на чињеницу да, због непостојања посебних закона о медијима и сами медији користе законе о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини, као алат за прибављање информација у сврху извјештавања јавности.

Жалбе можемо посматрати са два аспекта: оне које се односе на слабости институција и на слабости законодавства.

У примјени Закона о слободи приступа информација, на страни јавних органа, евидентне су слабости које се огледају у: одуговлачењу поступка доношења одлуке у првостепеном и другостепеном поступку, доношењу рјешења која не садрже све законом прописане елементе (увод, диспозитив, образложење, поука о правном лијеку), формалном удовољавању захтјеву, уз изостанак осигурања стварног приступа информацији, пракси да јавни органи одбијају приступ информацијама, позивањем на заштиту личних података, односно комерцијалних интереса трећих страна, без провођења теста јавног интереса. У неким случајевима јавни органи су негирали обавезу поступања по заprimљеном захтјеву за приступ информацијама.

Када су у питању жалбе које произилазе из слабости законодавства, треба указати на питање улоге Управног инспектората Министарства правде Босне и Херцеговине, коју има у складу с одредбама Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине. Наиме, Законом о измјенама и допунама Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине,⁴² Управној инспекцији Министарства правде Босне и Херцеговине дато је овлаштење вршења инспекцијског надзора над спровођењем закона. Поменутих измјенама омогућено је сваком физичком или правном лицу да поднесе захтјев Управној инспекцији ради заштите права на слободан приступ информацијама када му јавни орган онемогућава тај приступ. Увођење оваквог начина заштите ствара конфузију код грађана који јавним органима подносе захтјеве за приступ информацијама и често, обраћајући се свим институцијама, а не користећи правни лијек, пропусте рокове за покретање управног спора чиме се овај механизам заштите показује неефикасним.

Надаље, ентитетски закони немају прописане казнене одредбе. На питања која нису уређена овим законима примјењује се Закон о управном поступку Федерације Босне и Херцеговине, односно Закон о општем управном поступку Републике Српске.⁴³

⁴²Закон о измјенама и допунама Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине „Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 100/13.

⁴³Члан 25 став 1 Закона о слободи приступа Федерације Босне и Херцеговине и члан 25 став 1 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске.

Одредбама Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске прописано је да ће се странка о одобравању, односно одбијању приступа информацијама обавијестити *дописом*, који нема карактер управног акта. Овакво законско рјешење доводи у питање један од основних принципа управног поступка, а то је двостепеност, што је у једној пресуди утврдио и Окружни суд у Бањој Луци.⁴⁴

Приликом поступања по жалбама грађана,⁴⁵ које су се односиле на остваривање права у складу с важећим законима о слободи приступа информацијама, примјећено је да грађани неријетко своје захтјеве формулишу на начин да јавним органима постављају питања која немају карактер информације у смислу Закона о слободи приступа информацијама.

Омбудсмени не могу са сигурношћу утврдити да ли је подношење таквих захтјева посљедица неинформисаности грађана или представљају интенцију злоупотребе Закона о слободи приступа информацијама, али су приликом поступања по оваквим захтјевима заузели став да је законима јасно прописано шта представља информацију у смислу Закона о слободи приступа информацијама.

Приступ информацији у смислу важећих закона подразумијева приступ већ готовој и постојећој информацији, односно информацији која постоји у материјализованом облику и не представља дужност тијела јавне власти да даје одговоре на питања и да тумачи прописе.

Неспорно је да сви грађани имају право на приступ информацијама сходно позитивном законодавству којим се то регулише, али чињеница да један грађанин у периоду од 2010. до 2015. године поднесе Институцији омбудсмена 60 жалби у вези са слободним

⁴⁴ Окружни суд у Бањалуци у пресуди број 11 0 У 014027 14 У од 18.2.2015. године заузео је сљедећи став: *Овдје суд указује да орган има могућност да у складу са Законом одбије приступ информацији у цијелини или дјелимично и да дописом о томе обавијести подносиоца захтјева, јер тако прописује члан 14 став 3 Закона о слободи приступа информацијама, али такав допис, када се ова одредба прочита у цијелини, мора да садржи под а) законски основ за статус изузећа информације, уз наводе чланова овог закона на које се позива, као и сва материјална питања која су важна за одлуку, што укључује и узимање у обзир фактора јавног интереса, те под б) обавјештење подносиоцу захтјева о праву подношења жалбе, одређеном органу, а што укључује неопходне податке за контакте са таквим органом, крајњи рок за подношење жалбе као и трошкове подношења жалбе, што у наведеном допису Главног републичког инспектора рада број 24.010/054-3-7114 од 21.2.2014. године уопште није наведено. Но, иако туживоцу није дата поука о праву на изјављивање жалбе и органу којем се изјављује, он жалбу подноси туженом препоручено путем поште дана 10.3.2014. године, а што даље значи да тужени (који дакле не доводи у питање своју надлежност чим сачињава "одговор по жалби"), о тој истој жалби мора донијети одговарајућу одлуку, која свакако мора бити сачињена у форми рјешења, како то децидно прописују одредбе чланова 194, 197 став 2 и 3 у вези са чланом 230. став 1. ЗОУП. Наиме, није довољно сачинити допис и назвати га "одговором по жалби", како је то тужени учинио, можда у настојању да избјегне вођење управног спора, што није могуће, јер је донесени акт коначан управни акт у смислу члана 7. ЗУС, како се суд већ изјаснио. Дакле, дописом названим "одговор по жалби" не одлучује се о жалби, о истој се искључиво одлучује рјешењем, које између осталих обавезних елемената садржи изреку којом се о жалби рјешава (она се одбацује, одбија или увјшава), те образложење у којем се наводе разлози за одлуку која је по жалби донесена, а што је све у конкретном случају изостало у оспореном акту, па се основано мож рећи да он садржи недостатке који спречавају оцјену његове законитости, а у том правцу није од значаја ни тумачење туживоца да је његова жалба одбијена, будући да оспорени акт и не садржи одлуку о његовој жалби.*

⁴⁵ Ž-SA-1197/15, Ž-SA-05-1095/15, Ž-SA-05-778/15.

приступом информацијама указује на могуће злоупотребе Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине ради вршења притиска на одређене јавне органе⁴⁶.

Омбудсмени у оквиру годишњих извјештаја о резултатима активности Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине у континуитету указују надлежним тијелима на потребу измјена и допуна законодавства и отклањања уочених слабости.⁴⁷ Тако су упућене сљедеће препоруке⁴⁸:

- Народној скупштини Републике Српске да размотри могућност измјене Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске у дијелу одредби које се односе на обавјештавање странке о одобравању/одбијању приступа информацијама, тако да се пропише обавеза јавних органа да доносе рјешење⁴⁹;
- Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, Парламенту Федерације Босне и Херцеговине и Народној скупштини Републике Српске да размотре могућност измјене Закона о слободи приступа информацијама, у дијелу одредби Закона које се односе на одобравање приступа информацијама, тако да одлука којом се одобрава приступ информацијама обавезно садржи поуку о правном лијеку;
- Агенцији за државну службу Федерације Босне и Херцеговине и Агенцији за државну управу Републике Српске да осигурају континуиране обуке за службенике за информисање, на којима ће се и детаљно упознати с обавезама које имају сходно законима о слободи приступа информацијама, те да се у програме полагања стручних испита за рад у органима управе уврсти дио који се односи на примјену Закона о слободи приступа информацијама.

За илустрацију жалбених обраћања грађана навест ћемо неколико примјера:

Примјер: Одлучујући о захтјеву за приступ информацијама, којим су жалиоци⁵⁰ захтијевали од јавног предузећа ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево-Подружница Термоелектрана Тузла, доставу копија склопљених уговора о набавци меса са приватним предузећем, јавно тијело је одлучило да одбије приступ информацији, позивајући се на комерцијални интерес треће стране. Жалиоци су уложили жалбу која је одбијена као неутемељена. Приликом одлучивања о захтјеву, првостепено тијело није спровело тест јавног интереса у складу са чланом 9 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, узимајући у обзир сваку штету и корист која може настати објављивањем информација, нити је утврдило изузетке у складу са члановима 6-8 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, него је у предметном случају примијењен члан правилника-акта мање правне снаге у односу на Закон о слободи приступа информацијама, и приступ информацијама је одбијен на начин да су тражене информације проглашене пословном тајном. Другостепени орган је одбио жалбу, позивајући се на изузетак у свези са комерцијалним интересом треће стране, иако није проведен поступак у складу са чланом 7

⁴⁶Ž-SA-05-1182/10, Ž-SA-05-351/11, Ž-SA-05-1330/12, Ž-SA-05-623/13, Ž-SA-05-494/14, Ž-SA-05-1099/15 итд.

⁴⁷<https://www.ombudsmen.gov.ba/Dokumenti.aspx?id=27&tip=1&lang=BS>

⁴⁸ Годишњи извјештај о резултатима активности Институције омбудсмена за људска права у 2015. години, https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2016041515322172bos.pdf

⁴⁹ Ова препорука је поновљена и у Годишњем извјештају о резултатима активности Институције омбудсмена за људска права у 2016. години

https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2017032310003163bos.pdf

⁵⁰Ž-SA-05-929/17.

Закона, нити је наведено које врсте комерцијалних интереса су угрожене у конкретном случају.

Омбудсмени су дана 28. 12. 2017. године издали препоруку, број: П-328/17 којом је јавном тијелу препоручено да поништи донесена рјешења и донесе ново рјешење којим ће удовољити захтјеву за приступ информацијама подносиоца жалбе, да усклади одлуке јавног тијела и Правилника о пословној тајни са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.⁵¹

Примјер⁵²: Жалитељица је Агенцији за државну службу Федерације Босне и Херцеговине поднијела захтјев за приступ информацијама којим је тражен увид у документацију изабраних кандидата у вези са јавним конкурсом Казнено-поправног завода полуотвореног типа Сарајево на позицијама 3. стручни сарадник за сигурност и 4. стручни сарадник за планирање и развој одгоја/третмана осуђених особа. Првостепени орган је донио рјешење којим се жалитељици одобрава непосредан увид у дио конкурсне документације, но одбијен је приступ информацији која се односи на *појединачне оцјене чланова Комисије на усменом дијелу за позиције 3. и 4 и увид у конкурсну документацију кандидата В.К.*

У дијелу захтјева којим је жалитељица тражила увид у конкурсну документацију за изабране кандидате, првостепени орган оцијенио је да тражена документација садржи личне информације, због чега је затражена писмена сагласност изабраних кандидата, те с обзиром на чињеницу да један од кандидата није доставио писмену сагласност, жалитељици је онемогућен приступ траженој документацији, што је потврђено и другостепеним рјешењем те приговор жалитељице одбијен као неоснован.

Омбудсмени Босне и Херцеговине су Агенцији за државну службу Федерације Босне и Херцеговине издали препоруку⁵³ да поништи оба рјешења те донесе ново рјешење којим ће удовољити захтјеву за приступ информацијама, те да овласти службеника за информисање за доношење рјешења по захтјевима за приступ информацијама у првом степену, и на тај начин осигура потпуно поштовање начела двостепености у управном поступку.⁵⁴

Примјер:⁵⁵ Подносиоци жалбе обратили су се Основном суду у Модричи дана 25. 4. 2017. године, захтјевом за приступ информацијама. Како им по поднесеном захтјеву није одговорено у законом прописаном року, дана 16. 5. 2017. године, поново су се обратили како би им се доставио тражени одговор, међутим, до момента обраћања Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, тражене информације нису добили.

⁵¹ Дана 2.4.2018. године запримљен је акт Електропривреде, број: 01-06-9111/18 од 30.3.2018. године у којем је наведено да ће Електропривреда приступити поништењу спорних рјешења, у смислу спровођења теста јавног интереса и вратити на поновни поступак, али да дио Препоруке који се односи на усклађивање Правилника о пословној тајни и Одлуке о слободном приступу информацијама није реализован, јер јавни орган остаје код одлуке да се у предметном случају ради о пословној тајни.

⁵² Ž-SA-05-1125/17.

⁵³ Број: Р-1/18 од дана 4.1.2018. године.

⁵⁴ Агенција за државну службу Федерације Босне и Херцеговине доставила је , акт број: 06-34-8-225-82/17 од 30.1.2018. године у којем је наведено да је жалитељица тужила Агенцију ради поништења наведених рјешења и покренула управни спор који се води пред Кантоналним судом у Сарајеву те да ће након окончања судског поступка, Агенција Институцију омбудсмена обавијестити о предузетим радњама, у вези са наведеном препоруком.

⁵⁵ Ž-BL-05-381/17.

Након проведеног поступка испитивања основаности жалбених навода, омбудсмени Босне и Херцеговине Основном суду у Модричи упутили су препоруку⁵⁶, којом се одговорној страни налаже да *по пријему ове препоруке без одлагања подносиоцима жалбе одговори у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској, уважавајући налаз и мишљење омбудсмена Босне и Херцеговине.*

Суд је дана 21. 9. 2017. године доставио обавјештење, број 086-0-Су-17-000-491 у коме се наводи да је рјешењем, број 086-0-Су-17-000-268, подносиоцима жалбе одобрен приступ траженим информацијама.

5.1 Препоруке омбудсмена Босне и Херцеговине

Као Институција која сходно законима о слободи приступа информацијама има посебан мандат, што се дјелимично односи и на надзор над примјеном Закона о слободи приступа информацијама, препоруке Омбудсмена Босне и Херцеговине имају двојаку улогу. Са једне стране имају корективну улогу, која подразумева отклањање ученог кршења права на приступ информацијама. Са друге стране, препоруке Омбудсмена често садрже и мишљења, односно тумачења Закона о слободи приступа информацијама, на који начин се настоји јавне органе едуковати о ефикасној и правилној примјени наведених законских прописа, а с циљем превенирања даљег кршења права на приступ информацијама.

У наставку дајемо преглед дијела препоруке из којег се наведено може и практично видјети⁵⁷.

III Мишљење омбудсмена Босне и Херцеговине

Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине прописано је да омбудсмени Босне и Херцеговине могу реаговати у случају када основано сумњају да начин на који су примијењени закон и међународни документи о заштити људских права и основних слобода, води неправичним резултатима.

Омбудсмени Босне и Херцеговине подсећају на члан 4 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине који прописује право сваког физичког и правног лица на приступ информацијама, као и обавезу сваког јавног органа да информације које су у његовом посједу саопшти. Ово право може бити ограничено само на начин и под условима утврђеним одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, а надлежни органи обавезни су предузети све потребне радње у циљу саопштавања тражених информација које су у посједу надлежног органа.

Чињенице из предметног случаја, омбудсмени Босне и Херцеговине сумирају на следећи начин:

Жалилац је поднио јавном органу три захтјева за приступ информацијама, којим је тражено достављање информација у вези са радом Сената, као и одлуке и записници са

⁵⁶Број: Р-206/17 од : 27.7.2017.

⁵⁷Број : Ž-SA-05-1233/18, број препоруке: Р-225/19.

сједница Научно-наставничког вијећа, а који документи датирају из 2005. године и 2008. године. Жалилац је тражио и информацију о особама које су, у прецизно назначеном периоду, обављале дужност чланова Сената. Ректор јавног органа је поводом свих захтјева одлучио Рјешењима и то на начин да је жалиоцу омогућен непосредни увид у документе. Поједине информације нису достављене јер исте не постоје у изворном облику. О приговору против сва три рјешења одлучивао је поново ректор јавног органа. Приговори су одбијени као неосновани.

Дакле, омбудсмени Босне и Херцеговине разматрали су околност да је у обје фазе поступка одлучивао исти орган, као и околност да јавни орган нема усвојен, па самим тим ни објављен водич за приступ информацијама, индекс регистар, нити има именованог службеника за информисање. Разлоге за наведено ректор образлаже недостатком материјалних средстава и немогућности запошљавања особе која би обављала послове службеника за информисање.

Када је ријеч о конкретним рјешењима о приступу информацијама, донесеним по захтјевима, а потом и приговорима жалиоца, истичемо да путем ове препоруке, немамо интенцију улазити у меритум самог одлучивања. Међутим, дужни смо указати да, приликом одобравања приступа информацијама, јавни орган нема овлаштење процјењивати да ли ће приступ информацији одобрити путем личног увида или ће подносиоцу захтјева доставити копије докумената. Намјера законодавца јасно је исказана у члану 14 став 2 Закона о слободи приступа информацијама који прописује следеће:

(2) Када надлежни јавни орган одобри приступ информацији у цијелости или дјелимично, рјешење о томе доставља подносиоцу захтјева. Наведено рјешење садржи: 1) обавјештење о могућности личног приступа информацији у просторијама надлежног јавног органа и 2) обавјештење о могућности умножавања информације и о трошковима умножавања, уз напомену да се умножавање информације омогућава након извршене уплате. Када је умножавање информације неуобичајено сложено или дуготрајно, умножавање се омогућава подносиоцу захтјева у вријеме које је прихватљиво и за подносиоца захтјева и за надлежни јавни орган и/или 3) приложену копију тражене информације, када се иста осигурава бесплатно у смислу члана 16 овог закона.

Рјешење којим се одобрава приступ информацијама мора садржавати информацију о могућности увида и умножавања информације или се у другој варијанти подносиоцу захтјева уз рјешење прилаже тражена информација. Уколико је жалилац означио на који начин жели извршити приступ информацијама, јавни орган је дужан кретати се у оквиру захтјева. С друге стране, само одобравање увида у документацију, односно тражене информације, не представља крајњи циљ остваривања права на приступ информацијама.

Осим наведеног, приликом одбијања приступа информацијама, јавни орган првенствено мора утврдити изузетак од саопштавања, у смислу чланова 6, 7 или 8 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине. Утврђивање изузетака не

значи нужно да ће приступ информацијама бити одбијен, него јавни орган приступа спровођењу теста јавног интереса, који служи као вага у процјени разлога за одобравање, односно одбијање приступа информацијама. Образложење рјешења мора садржавати опис свих чињеница и разлога које су определијиле јавни орган за доношење одлуке по захтјеву. Само навођење члана Закона који предвиђа изузетак не испуњава услове из члана 14 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

Када је ријеч о службенику за информисање, истичемо да је члан 19 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, прописао обавезу свих јавних органа да именују службеника за информисање који ће обрађивати захтјеве за приступ информацијама, као и обавезу да Одлуку о именовању достави Институцији омбудсмена. У вези с тим истичемо да највећи број јавних органа даје овлаштење службеницима за информисање да, у оквиру обављања својих дужности у смислу Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, доносе и рјешења у првом степену. У таквој ситуацији жалба против рјешења изјављује се руководиоцу тог органа, како је то прописано чланом 14 став 4 Закона.

Истовремено, Закон не поставља услов да се ради о службенику који ће у опису радних задатака имати само обраду захтјева за приступ информацијама. Штавише, пракса Омбудсмена Босне и Херцеговине показује да службеници за информисање, у највећем броју јавних органа, јесу особе које уз редовне задатаке, обављају и послове обраде захтјева за приступ информацијама. Образложење да јавни орган нема довољно материјалних средстава за запошљавање особе која ће обављати наведене послове, не можемо прихватити као основан разлог за неименовање истог. Напријед наведено односи се и на обавезу сачињавања и објављивања водича за приступ информацијама, индекса регистра информација и обрасца за подношење захтјева за приступ информацијама. „

Примјер: Препорука омбудсмена након утврђеног кршења права на приступ информацијама

6 Ситуацијска анализа

У циљу утврђивања чињеничног стања у вези са примјеном законодавства којим је уређено питање слободе приступа информацијама у Босни и Херцеговини, Институција омбудсмена је упутила упитник на адресу: 70 јавних органа Босне и Херцеговине, 46 јавних органа Федерације Босне и Херцеговине, 69 јавних органа Републике Српске, 26 јавних органа Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и 184 јавна органа у кантонима⁵⁸. Упитник је упућен и на адресе 30 општина/градава у Федерацији Босне и Херцеговине⁵⁹ и 22 општине/града⁶⁰ у Републици Српској.⁶¹

⁵⁸Упитник је садржан у Анексу 1 овог извјештаја као и све институције Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и кантона, Републике Српске, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине којима је упућен.

⁵⁹ Бихаћ, Босански Петровац, Цазин, Орашје, Домањевац-Шамац, Оцак, Зеница, Добој Југ, Тешањ, Горажде, Пале-Прача, Фоча, Тузла, Теочак, Живинице, Травник, Добретићи, Бугојно, Мостар, Равно, Чапљина,

Питања у упитнику се односе на примјену Закона, посебно у односу на Законом утврђене изузетке од објављивања информација, спровођење теста јавног интереса, извршавање обавеза из Закона у вези са именовањем службеника за информације, доношења водича и индекса регистра, сачињавање периодичних извјештаја, као и дефинисања препрека у вези са примјеном законодавства. Упитник који је послат јавним органима дио је Анекса 1 овог Специјалног извјештаја.

Одговори су заprimљени од 36 јавних органа Босне и Херцеговине, 28 јавних органа Федерације Босне и Херцеговине, 40 јавних органа Републике Српске, укључујући градове и општине, девет јавних органа Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и 63 јавна органа у кантонима, укључујући градове и општине.

У овом поглављу Извјештаја презентована су стајалишта јавних органа који су доставили одговор.

6.1 Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама

У случају када надлежни јавни орган оправдано утврди да захтјев за приступ информацијама укључује повјерљиве комерцијалне интересе треће стране, надлежни јавни орган ће дописом по хитном поступку обавијестити трећу страну о појединостима захтјева. У рјешењу/допису се информише трећа страна о непосредном објављивању информација, уколико трећа страна, у року од 15 дана од пријема тог рјешења/дописа, не одговори у писаној форми да такве информације сматра повјерљивим и наведе разлоге за штету која би проистекла из објављивања информација. Након пријема таквог одговора надлежни јавни орган ће утврдити изузетак.⁶²

6.1.1 Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи у Босни и Херцеговини

Анализа одговора достављених од јавних органа у Босни и Херцеговини показује да се највећи број јавних органа у пракси није сусрео са захтјевом за приступ информацијама који укључује комерцијалне интересе трећих страна, па се не може извести ни закључак како би поступили у случају пријема захтјева који садржи наведене информације.

Широки Бријег, Груде, Љубушки, Сарајево, Трново, Нови Град Сарајево, Ливно, Босанско Грахово и Томиславград.

⁶⁰Бањалука, Бијељина, Брод, Вишеград, Гацко, Градишка, Дервента, Зворник, Хан Пијесак, Ккнежево, Котор Варош, Модрича; Љубиње, Лакташи, Мркоњић Град, Невесиње, Приједор, Соколац, Сребреница, Теслић, Требиње и Шипово.

⁶¹ Укупан број општина и градова у Босни и Херцеговини је 143, од чега је 79 општина/градова у Федерацији Босне и Херцеговине, а 64 у Републици Српској. Упитник је упућен на адресе општина и градова Федерације Босне и Херцеговине (сједиште кантона, веће административне јединице по Попису становништва из 2013. године и најмању општину кантона), а у Републици Српској као циљни-узорак узет је једнак број већих и мањих градова по Попису становништва из 2013. године.

⁶²Члан 7 Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине; члан 7. Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске; члан 7. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

Поједини јавни органи у одговору су навели да су у предметним случајевима поступали на начин да се тражи сагласност треће стране, на основу члана 7 ЗОСПИ БиХ⁶³.

Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине⁶⁴ и Центар за уклањање мина у Босни и Херцеговини⁶⁵, у одговору наводе да до сада нису поступали по захтјевима за приступ информацијама којима су тражене информације које укључују комерцијалне интересе треће стране, али у случају да заприме такав захтјев примјенили би члан 7 ЗОСПИ БиХ.

Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине у одговору наводи да има сачињен Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација које су под контролом Министарства цивилних послова, да су исти објављени на веб-страници Министарства, те да се поступа у складу са наведеним документима.⁶⁶

Агенција за заштиту страних инвестиција (ФИПА) у одговору је изнијела стајалиште да *већина информација није повјерљиве природе, те је већина доступна на веб-страници Агенције*, с тим што је Агенција дала и додатно објашњење да у случају када се странка-власник информације противи објелодањивању исте, донијели би рјешење којим би се одбио захтјев за приступ информацији, а на основу члана 7 ЗОСПИ.⁶⁷

У свом одговору, Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине се позвао на члан 38 ставови (1), (2) и (3) Закона о конкуренцији који уређује питање пословне тајне, тј. шта се сматра пословном тајном и чување исте, те је истакло да се поступајући по захтјевима за доставу информација о различитим аспектима рада Конкурентијског вијећа, поштује право треће стране на заштиту повјерљивих информација и сходно законској обавези исте не објављује⁶⁸.

6.1.2 Изузетак у вези са повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи Републике Српске

Анализа запримљених одговора показује да највећи број јавних органа у Републици Српској поступа у складу са чланом 7 ЗОСПИ РС, те да информишу трећу страну о појединостима захтјева⁶⁹, док је 15 јавних органа информисало да у досадашњој пракси

⁶³ Министарство одбране Босне и Херцеговине, Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине, Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине, Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине.

⁶⁴ Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине, акт број 0 1-50-МТ-1021-2/19 од 1.8.2019.

Центар за уклањање мина у Босни и Херцеговини акт број: ДРА/01-12-1-1056/19 од 16.8.2019.

⁶⁶ Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине, акт број без броја запримљен дана 15.08.2019. године.

⁶⁷ Агенција за заштиту страних инвестиција (ФИПА), акт без броја запримљен дана 20.08.2019. године.

⁶⁸ Конкурентијско вијеће Босне и Херцеговине, акт број 01-12-1-213-3/19 од 01.08.2019. године;

⁶⁹ Народна скупштина Републике Српске, Министарство финансија Републике Српске, Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске, Министарство просвјете и културе Републике Српске, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, Влада Републике Српске- Републички Секретеријат за расељена лица и миграције, Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске, Завод за статистику Републике Српске, Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Град Бања Лука, Градска управа Града

нису запримили захтјев за приступ информацијама које укључују повјерљиве комерцијалне интересе трећих страна.

Министарство финансија – Пореска управа Републике Српске у акту је навела да о захтјеву одлучује примјењујући члан 4 Закона о пореском поступку Републике Српске, као *lex specialis*, уколико информације које су тражене представљају пореску тајну.⁷⁰

Вијеће народа Републике Српске у свом одговору наводи *У складу са Пословником Вијећа народа Републике Српске, наша институција у свом раду не располаже повјерљиви мкомерцијалним информацијама описаним у члану 7 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 20/01).*⁷¹

6.1.3 Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Одговори достављени од јавних органа на нивоу Федерације Босне и Херцеговине показују да се већина јавних органа није сусрела са захтјевом за приступ информацијама који су укључивали повјерљиве комерцијалне интересе трећих страна.

Из одговора мањег броја јавних органа утврђено је се поступа у складу са чланом 7 ЗОСПИ ФБиХ, те да информишу трећу страну о појединостима захтјева.⁷²

Архив Федерације Босне и Херцеговине наводи да, у вези са приступом информацијама из архивске грађе коју посједују, поступа по члану 32 тачка 19 Закона о архивској грађи Федерације Босне и Херцеговине⁷³, који гласи: *Архив Федерације Босне и Херцеговине на захтјев заинтересираних правних и физичких особа издаје увјерења, потврде, овјерене претписе, копије и друге званичне исправе о чињеницама које су садржане у архивској грађи коју чува. Чланом 23 наведеног закона прописано је да: Архивску грађу могу користити без ограничења ствараоци и власници чијим је радом она настала, у сврхе ради којих је настала, односно којима је служила, док члан 25 прописује: Архивска грађа у Архиву Федерације може се проучавати, истраживати, микрофилмирати уз одобрење Архива Федерације, изузев архивске грађе која је у приватном власништву, а похрањена је у Архиву.*⁷⁴

Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине у акту наводи: *Центар је одобравао приступ информацијама по захтјевима који се односе на висину исплаћених хонорара едукаторима Центра из буџетских средстава Федерације,*

Бијељина, Општина Невесиње, Хеликоптерски сервис Републике Српске, Градска управа Града Зворник, Општина Лакташи...

⁷⁰Пореска управа Републике Српске, акт број 06/1.01./0103-052.4.-13014/2019 од 8.8.2019 године.

⁷¹Вијеће народа Републике Српске, акт број 03.2-365/19-1 од 13.8.2019. године.

⁷²Влада Федерације Босне и Херцеговине, Федерално министарство трговине, Агенција за надзор осигурања Федерације Босне и Херцеговине, Федерални агромедитерански завод, Федерална управа за инспекцијске послове и Федерално министарство енергије, рударства и индустрије.

⁷³Службене новине Федерације Босне и Херцеговине, број 45/02.

⁷⁴Архив Федерације Босне и Херцеговине, акт број од 02-48-3/1-19 од 5.8.2019. године;

*цијенећи да трошење јавних средстава у својој укупности мора бити транспарентно и доступно на увид грађанима...*⁷⁵

6.1.4 Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи у кантонима

Како је напријед наведено, упитник је упућен не само институцијама кантона него и одређеном броју градова и општина. Након анализе достављених одговора, утврђено је да пет јавних органа⁷⁶ поступа у складу са чланом 7 ЗОСПИ ФБиХ, спроводећи комплетну процедуру предвиђену истим законом. Међутим, највећи број јавних органа у пракси није поступао по захтјевима за приступ информацијама којим су тражене информације које укључују повјерљиве комерцијалне интересе треће стране.⁷⁷

Општина Травник наводи да за захтјеве који се обрађују по члану 7 или члану 9 ЗОСПИ ФБиХ рок од 15 дана се продужава, а надлежни орган по хитном поступку писмено обавјештава подносиоца захтјева о продужењу рока као и разлозима.⁷⁸ Општина Орашје запримила је један захтјев за приступ информацијама које су укључивале повјерљиве комерцијалне интересе треће стране, том приликом је поступајући по истом, начелник Општине донио рјешење којим се захтјев одбија и на ово рјешење је уложена жалба.⁷⁹

Од стране Министарства за борачка питања Тузланског кантона је достављен примјер поступања по захтјеву Центра за истраживачко новинарство из Сарајева, за доставу Извјештаја о утрошку новчаних средстава која су додијељена удружењима, односно организацијама у периоду од 2012. до 2017. године. Поступајући по истоме, Министарство

⁷⁵ Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине, акт број 01-38-348-02/19 од 3.9.2019. године.

⁷⁶ Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околиша Унско-санског кантона, Министарство привреде Херцеговачко-неретванског кантона, Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, Министарство за питања бораца Херцеговачко-неретванског кантона, Министарство правде и управе Кантона Сарајево

⁷⁷ Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона, акт број:01-06-372/2019 од 8.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојски кантона, акт број 08-01-01/1-02-1-3933-1/19 од 2.8.2019. године, Министарство просторног уређења, грађевине и заштите околине Кантона Сарајево, , акт број 05/01-49-30099/19 од 5.8.2019. године; Министарство образовања, науке, културе и спорта, Западнохерцеговачки кантон, акт број 07-01-49-423-2/19 од 1.8.2019. године, Кантонална управа цивилне заштите Тузланског кантона, акт број 18/1-10-015778/19 од 6.8.2019. године, Министарство културе и спорта Кантона Сарајево, акт број 12-10-29781/19 од 22.08.2019. године, Министарство здравства и социјалне политике Средњобосанског кантона, , акт број 03-02-455/19-2 од 9.8.2019. године, Кантонални архив Травник, акт број 05-48.11-126/19 од 9.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона, акт број 05-01-05-61/19 од 8.8.2019. године, Град Живинице, , акт број 02/3-05-4386/19 од 19.8.2019. године, Управа за цесте Ливно Херцегбосанског кантона, акт број 20-01-10-69/19 од 5.8.2019. године, Влада- Канцеларија председника Западнохерцеговачког кантона, акт број 17-72-1/19 од 8.8.2019. године, Министарство правосуђа и управе Посавског кантона, акт број 03-05-204/19 од 1.8.2019. године, Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона, акт број 03-02-49-587-2/19 од 26.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 02-03/1-1-04-741/19 од 11.9.2019. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 11-02-1407-1/19 од 16.8.2019. године, Министарство рада, здравства, социјалне помоћи Кантона 10, , акт број 09-01-05-1/19 од 22.8.2019. године, Министарство правосуђа и управе Унско-санског кантона, акт број 07-05-9068-1/19 од 14.8.2019. године, Жупанијски завод за правну помоћ Западнохерцеговачког кантона, акт број 20-46-157-1/19 од 19.8.2019. године, Служба за односе с јавношћу Босанско-подрињског кантона, акт без броја и датума.

⁷⁸ Општина Травник, акт број 03-05-14-21-157/19 од 12.8.2019. године.

⁷⁹ Општина Орашје, акт број 02-49-745/19 од 29.07.2019. године.

је обавијестило предметне субјекте на које се захтјев односи и тражило сагласност за давање информација, након чега је сачињено рјешење.⁸⁰

Кантонална управа цивилне заштите Босанско-подрињског кантона у достављеном одговору наводи да је за сва питања која су наведена у упитнику, а која су у вези са примјеном Закона о слободи приступа информацијама у органима управе Босанско-подрињског кантона Горажде, надлежна Служба за односе с јавношћу Босанско-подрињског кантона Горажде.⁸¹

Кантонални архив Травник у одговору истиче да обавља дјелатност у складу са Законом о архивској дјелатности Средњобосанског кантона⁸², на шта указује и Архив Херцеговачко-неретванског кантона који у одговору наводи да је приступ архивској грађи регулисан Законом о архивској грађи Херцеговачко-неретванског кантона и Правилником о условима и начину кориштења архивске грађе и књижног фонда у архиву Херцеговачко-неретванског кантона.⁸³

Примјер поступања по члану 7 ЗОСПИ ФБиХ доставило је Министарство здравља, рада и социјалне политике Унско-санског кантона које поступа на начин да, након запримања захтјева за приступ информацијама за који се утврди да садржи повјерљиву комерцијалну информацију, цијени да ли је саопштавање информације оправдано јавним интересом, при чему разматрају различите околности, те након процјене истих, доносе одлуку.⁸⁴

6.1.5 Изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

На питање о начину поступања у смислу члана 7 Закона о слободи приступа информацијама, Стручна служба Скупштине Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине Одјељење за јавни регистар Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, у одговору су навели да до сада нису разматрали захтјеве за слободан приступ информацијама који су укључивали повјерљиве комерцијалне интересе треће стране, те да самим тим није било поступања у складу са чланом 7 ЗОСПИ БиХ.⁸⁵

⁸⁰ Министарство за борачка питања Тузланског кантона, акт број 15/1-05-015702/19 од 31.7.2019. године.

⁸¹ Кантонална управа цивилне заштите Босанско-подрињског кантона, акт број 17-02-174-1/19 од 20.8.2019. године.

⁸² Кантонални архив Травник, акт број 05-48-11-126/19 од 9.8.2019. године.

⁸³ Архив Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 20-01-02-114-2/19 од 29.7.2019. године.

⁸⁴ Министарство здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона, акт број 09-05-6600-UP-1/19U од 21. 8.2019. године.

⁸⁵ Стручна служба Скупштине Брчко дистрикта БиХ, акт број 02-05-828/19 од 7.8.2019. године, Правосудна комисија Брчко дистрикта БиХ, акт број SuPK-1337/19 од 2.08.2019. године, Влада Брчко дистрикта БиХ Одјељење за јавни регистар, акт без броја, запримљен 9.8.2019. године, Полиција Брчко дистрикта БиХ, акт без броја, запримљен дана 15.8.2019. године, Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта БиХ, акт број 05-15.02-595/19 од 29.7.2019. године.

6.2 Изузетак у вези са заштитом приватности трећих лица

Надлежни јавни орган ће утврдити изузетак када оправдано утврди да тражене информације укључују личне интересе које се односе на приватност трећег лица.⁸⁶

За одлучивање о захтјеву за приступ информацијама које укључују личне интересе који се односе на приватност трећих лица, веома је важно утврдити начин разумијевања појма *приватност трећег лица* од стране јавних органа. У наставку текста је презентован сегмент разумијевања наведеног појма од стране јавних органа, као и поступање јавних органа у случају подношења захтјева за приступ информацијама које укључују приватност трећих лица.

6.2.1 Изузетак у вези са заштитом приватности трећих лица – јавни органи Босне и Херцеговине

Анализа достављених одговора показује да поједине институције под појмом *приватност трећег лица* подразумевају личне интересе⁸⁷ који се односе на приватност трећих лица како је и прописано чланом 8 ЗОСПИ БиХ⁸⁸, односно личне интересе и личне податке трећих лица.⁸⁹ Дирекција за цивилно ваздухопловство под овим појмом подразумева оне податке дефинисане Законом као *лична информација*.⁹⁰ Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине под приватношћу трећих лица подразумева податке личне и пословне природе.⁹¹

Неке од институција *приватност трећих лица* посматрају у контексту одредби Закона о заштити личних података⁹², док Министарство одбране Босне и Херцеговине у одговору прецизира да су то подаци од личног интереса који укључују: идентификацијски број, физички идентитет, економски и етнички идентитет.⁹³

Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања сматра да су лични подаци и информације које су у вези са приватношћу трећег лица: генетски и тјелесни подаци, приватност поште, телефонски разговори и други облици комуникације.⁹⁴

⁸⁶ Члан 8. Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине; члан 8 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске, члан 8 Закона о слободи приступа информацијама Федерације БиХ.

⁸⁷ Агенција за осигурање у БиХ, акт број: 02-12-233-2/19 од 6.8.2019. године, Институт за интелектуално власништво, акт број: 05-12-1-554-2/19SD од 30.7.2019. године.

⁸⁸ Агенција за сигурност хране, акт број: 03-3-12-1001-3/19 од 19.8.2019. године, Управа за индиректно опорезивање БиХ, акт број: 01/3-14-1-1632-1/19 од 13.8.2019. године, Агенција за јавне набавке БиХ, акт број: 02-12-2125-2/19 од 31.7.2019. године, Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ, акт број: 02-9-50-3-1882/19 од 1.8.2019. године

⁸⁹ Фонд за повратак БиХ, акт број: 03-12-1-392-2/19 од 6.8.2019. године.

⁹⁰ Дирекција за цивилно ваздухопловство, акт број 1-2-50-2-538-2/19 од 05.08.2019. године.

⁹¹ Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине, акт број 01-7-50-8-582-1/19 од 6.8.2019. године.

⁹² Министарство вањске трговине и економских односа, акт број 05-50-2-516-2/19 од 26.8.2019. године, Управа БиХ за заштиту здравља биља, акт број 05-50-2-516-2/19 од 9.9.2019. године, Регулаторна агенција за комуникације БиХ акт без броја, за примљен дана 5.8.2019. године, Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ, акт број 10-02.3-3784-1/19 од 1.8.2019. године.

⁹³ Министарство одбране БиХ, акт број број 14-03-1-335-25/19 од 26.8.2019. године.

⁹⁴ Центар за информирање и признавање докумената из подручја/области високог образовања, акт број 04-12-1228-1/2019 од 29.8.2019. године.

Центар за уклањање мина под *приватношћу трећих лица* подразумејева: расно, национално или етничко поријекло, политичко мишљење или страначку припадност или чланство у синдикатима, религијско, филозофско или друго увјерење, здравствено стање, генетски код, сексуални живот, кривичне пресуде, биометријске податке, банковне рачуне и слично.⁹⁵

Правобранилаштво Босне и Херцеговине у одговору наводи да је лични податак о лицу, дефинисан Законом о заштити личних података, те да укључује и сваки податак који се тиче приватног живота трећег лица (односи се на његов лични, породични, пословни, економски и други идентитет).⁹⁶

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине под приватношћу трећих лица: *укључује податке* који се односе на ИД број, физички, ментални, привредни, етнички, вјерски или социјални идентитет⁹⁷, док Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине сматра да су то лични подаци запослених као и лични подаци заинтересованих страна са којима Институт сарађује.⁹⁸

Само разумијевање термина *приватност трећих лица* од стране јавних органа има значај и на њихово поступање по захтјевима за приступ овим информацијама. Тако Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, у одговору на упитник наводи да не одобрава приступ информацијама које се односе на приватност трећих лица, осим уколико се ради о примањима трећих лица из буџета јер је то јавни интерес, а такви се захтјеви најчешће заступају у Министарству. Лични подаци се штите тако што се не даје адреса, бројеви рачуна и сл., али имена и презимена, позиција коју обнашају и примања која остварују из буџета, доступна су јавности.⁹⁹

Неки јавни органи су овај појам везали за добијање сагласности трећих лица да се информације могу доставити, па Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине у одговору наводи да су то подаци који се могу доставити ако треће лице да сагласност, у супротном се нарушава приватност трећих лица.¹⁰⁰

Одговори два јавна органа показују да нису имали захтјева за приступ информацијама који укључују информације у вези са приватношћу трећих лица¹⁰¹.

Агенција за државну службу Босне и Херцеговине дала је ширу елаборацију поступања са информацијама које садрже личне податке, истакавши да: *Формулација „приватност трећег лица“ подразумејева широко поље приватности и личних података, а што јесте људско право загарантовано конвенцијама и домаћим уставним и законским одредбама, те чињеницу да лицима на располагању стоје механизми заштите у случајевима када посумњају да се њихови лични подаци незаконито обрађују. Међутим, и ово правило познаје изузетак, па је потребно објавити тражену информацију, без обзира на интересе за заштитом приватности, ако је то оправдано јавним интересом, те се приликом одлучивања узима у обзир свака корист и свака штета која може произаћи из објављивања. Основни циљ Закона о заштити личних података јесте да свим лицима, без обзира на њихово држављанство или пребивалиште, осигура заштиту људских права и*

⁹⁵Центар за уклањање мина, акт број ДПА/01-12-1-1056/19 од 16.8.2019. године.

⁹⁶Правобранилаштво Босне и Херцеговине, акт број 04-29-1-ПБиХ-300/19 од 4.9.2019. године.

⁹⁷Централна изборна комисија БиХ, акт број 04-12-561-2/19 од 1.08.2019. године.

⁹⁸Институт за стандардизацију БиХ, акт број 04-50.1-45-957-2/19 од 1.8.2019. године.

⁹⁹Министарство финансија и трезора БиХ, акт број: 01-16-1-5491-2/19 од 2.8.2019. године.

¹⁰⁰Министарство комуникација и транспорта БиХ, акт број: (нема броја), од 06.8.2019. године.

¹⁰¹Служба за заједничке послове институција БиХ, акт број: 06/И-50-1-1709-1/19 од 7.8.2019. године. Министарство за људска права и избјеглице БиХ, акт број: 05-12-1-1819-2/19 од 6.8.2019. године.

основних слобода, а нарочито право на приватност везано за обраду личних података који се на њих односе. Према члану 4 Закона о заштити личних података, контролори су дужни обрађивати личне податке у складу са основним принципима законите обраде личних података, прије свега законским прописима, те да утврђују сврху и начин обраде личних података на основу закона или прописа на основу донесеног закона. Закон о заштити личних података у члану 17 прописује давање личних података трећој страни. Наиме, ставом (1) истог члана прописано је да контролор не може дати личне податке кориснику прије него што о томе обавијести носиоца података. Ако носилац података не одобри давање личних података, они се не могу открити трећој страни, осим ако то није у јавном интересу. Такође, лични подаци могу бити обрађивани за потребе статистике, историје и науке, без сагласности носиоца података. Чим се заврши обрада података у ове сврхе, подаци морају бити учињени анонимним. Када се користе лични подаци у ове сврхе, неопходно је да се поштује право на заштиту приватности и личног живота носиоца података. Даље, писани захтјев мора садржавати сврху и правни темељ за кориштење личних података, те врсте личних података који се траже. Подаци који подразумевају приватност трећег лица су сви лични подаци, као на примјер: ЈМБГ, контакт информације, име родитеља, дјевојачко презиме, националност, документи који се односе на образовање, испит професионалне надоградње, радно искуство и слично. Такође, морамо бити свјесни и чињенице да право на приватност нема апсолутни примат у односу на друга права.¹⁰²

У достављеном одговору Агенција за поштански промет Босне и Херцеговине презентовала је процедуру поступања са информацијама које садрже личне податке трећих особа, дефинишући личне податке као податке на основу којих се може идентификовати трећа особа и чијим се објављивањем или достављањем може угрозити њена приватност. Лични подаци могу представљати легитиман разлог за изузетак, уколико не постоји писмена сагласност или пристанак треће особе за достављање или објаву истих. Агенција је става и да се информација по захтјеву за приступ информацијама може доставити или објавити и без сагласности треће особе, на начин да ће се иста доставити или објавити без личних података те особе, под условом да се наконведеног теста јавног интереса утврди да је интерес јавности за објављивање тражене информације значајнији у односу на евентуалну штету која би могла наступити њеном објавом.¹⁰³

Одбор државне службе за жалбе Босне и Херцеговине у одговору истиче да под појмом „приватност трећих лица“, сматра информације које укључују копије жалби и рјешења, а који садрже податке који се односе на приватност државног службеника. Сматрају да би достављање копија тражених жалби и рјешења које је Одбор донио (конкретно) темељем жалби које се односе на оцјењивање државних службеника, представљало угрожавање заштите приватности, будући да су у наведеним актима укључени лични интереси који се односе на приватност трећих особа, а што се не може правдати фактором јавног интереса.¹⁰⁴

¹⁰² Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, акт број: 03-50-28-1/19 од 9.8.2019. године.

¹⁰³ Агенција за поштански промет Босне и Херцеговине, акт број: 01-03-1-50-4-474-5/19 од 8.8.2019. године.

¹⁰⁴ Одбор државне службе за жалбе Босне и Херцеговине, акт број: 01-1-12-1-130-2/19 од 9.8.2019. године.

6.2.2 Изузетак у вези са заштитом приватности трећих лица – јавни органи Републике Српске

Одговори јавних органа у Републици Српској на питање шта се дефинише под појмом *приватност трећих лица* доста се разликују. Поједини јавни органи су одговорили да *приватност трећих лица* дефинишу према Закону о заштити личних података¹⁰⁵, док се Служба за заједничке послове Владе Републике Српске позвала на дефиницију прописану одредбом Закона о слободи приступа информацијама.¹⁰⁶

Народна скупштина Републике Српске навела је како под појмом *приватност трећих лица* подразумевају *оне податке који су Законом прописани како нису јавни*.¹⁰⁷

Одређени број јавних органа је одговорио да под *приватношћу трећих лица* подразумевају: *Личне податке и било коју информацију која се односи на физичко лице, као што су ЈМБГ, број личне карте, број пасоша, адреса становања, број телефона*¹⁰⁸, као и *личне податке, податке о плаћањима на основу пресуда, вансудских поравнања, исплате из буџета поједницима на основу рјешења за једнократну или хуманитарну помоћ, дијелом податке из радних односа, податке обухваћене службеном тајном или третиране Законом о заштити личних података*.¹⁰⁹

Три јавна органа су одговорила да под појмом *приватност трећих лица* подразумевају податке који садрже личне интересе неке особе.¹¹⁰

Остали органи су доставили различите одговоре. Тако је Општина Градишка у акту од 5. 8. 2019. године одговорила како под овим појмом подразумева *заштиту личних података, приватности, ауторских права. Лични подаци су све информације или подаци помоћу којих се може идентификовати неки појединац*.

¹⁰⁵Град Бања Лука, Градска управа Града Бијељина, акт број 02/8-052-3-49/19 од 1.8.2019. године, Хеликоптерски сервис Републике Српске акт број 116/19 од 31.7.2019. године, Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, акт број 13.02./053-1421/19 од 17.8.2019. године, Министарство финансија- Пореска управа Републике Српске, акт број 06/1.01./0103-052.4-13014/2019 од 8.8.2019. године, Влада Републике Српске- Републички секретеријат за расељена лица и миграције, акт број 26.05-07-882/19 од 12.8.2019. године, Министарство правде-Центар за пружање бесплатне правне помоћи Републике Српске, акт број 08/2.01/025-260-1/19 од 8.8.2019. године, Вијеће народа Републике Српске, акт број 03.2-305/19-1 од 13.8.2019. године, Републички центар за истраживање рата и ратних злочина и тражење несталих лица Републике Српске, акт од 13.8.2019, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво акт број 19.02/052-6732/19 од 13.8.2019. године, Завод за статистику Републике Српске, акт број 06.3.07/060-528/19 од 13.8.2019. године, Општина Лакташи, акт број 02-02-22/19 од 2.8.2019. године.

¹⁰⁶Служба за заједничке послове Владе Републике Српске, акт број 04/2.3.3.-053-626-1/19 од 12.8.2019. године.

¹⁰⁷Народна скупштина Републике Српске, акт број 02/2-1352-1/19 од 12.8.2019.

¹⁰⁸Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске, акт број 24.2004/054-101-2/19 од 06.08.2019. године, Служба председника Републике Српске, акт број 01-2-054-3021-1/19 од 13.08.2019. године, Одбор државне управе за жалбе Републике Српске, акт број 052-326/19 од 6.8.2019. године, Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, акт број О-98/2019-91 од 13.8.2019. године, Агенција за управљање одузетом имовином, акт број 08-3-053-7/19 од 21.8.2019. године, Гендер центар Републике Српске, акт од 21.8.2019. године.

¹⁰⁹Министарство финансија Републике Српске акт број 06.01./059-1925/19 од 8.8.2019. године, Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске акт број 13/1/052-873/19 од 8.8.2019. године, Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске акт број 20.03/052-6370/19 од 13.8.2019. године.

¹¹⁰Општина Хан Пијесак, акт број 02-053-15/19 од 5.8.2019. године, Општина Невесиње, акт од 7.8.2019. године, Министарство просвјете и културе Републике Српске, акт број: 07.034/053-15-163/19 од 12.8.2019. године.

Градска управа Града Зворника у одговору наводи да су то: *Подаци који подразумевају приватност трећих лица, податак који се односи на идентитет физичког лица, затим осјетљиви подаци који се могу давати на основу слободног пристања лица и то вјера, пол, језик, припадност политикој странци, примање социјалне помоћи, жртва насиља, осуда за кривично дјело.*¹¹¹

У одговору Завода за образовање одраслих Републике Српске је наведено да се *под приватношћу трећих лица подразумевају сви подаци који се односе на трећа лица која су странке у поступку.*¹¹²

Одговори јавних органа Републике Српске у вези са поступањем у случају када се захтјев за приступ информацијама односи на приступ информацијама које укључују приватност трећих лица, такође су различити, а што се може узети за чињеницу различитог поимања термина приватност трећег лица.

Поједини јавни органи наводе да поступају у складу са чланом 8 ЗОСПИ РС, дакле, утврђују изузетак, али истовремено не наводе процедуру коју примјењују приликом утврђивања изузетка.¹¹³ Присутна је и пракса да јавни органи испитују да ли тражене информације укључују личне податке трећих лица, те уколико укључују, доносе рјешење о одбијању захтјева.¹¹⁴

Хеликоптерски сервис Републике Српске је одговорио како *приступ информацијама може тражити лично само лице на које се односе, тако што ће својеручно потписати захтјев и предочити важећи идентификациони документ са фотографијом. Захтјев може поднијети и законски заступник, односно пуномоћник лица на које се личне информације односе.*¹¹⁵ Из конкретног случаја нејасна је процедура која се примјењује уколико подносилац захтјева доставу података који се односе на треће лице, а који су под контролом Хеликоптерског сервиса Републике Српске, као јавног органа.

Одређени број јавних органа је одговорио како не достављају информације без претходне сагласности треће стране.¹¹⁶

¹¹¹Градска управа Града Зворник акт број 07-053-14/19 од 8.8.2019. године.

¹¹²Завод за образовање одраслих Републике Српске, акт број 07/5.5/034-229/19 од 29.8.2019. године.

¹¹³Градска управа Града Бијељина, акт број 02/8-052-3-49/19 од 1.8.2019. године, Општина Хан Пијесак акт број 02-053-15/19 од 05.08.2019. године, Град Градишка, акт од 5.8.2019. године, Фонд запензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, акт број О-98/2019-91 од 13.8.2019. године, Министарство просвјете и културе Републике Српске, акт од 29.8.2019. године, Агенција за управљање одузетом имовином акт број 08/3-053-7/19 од 21.8.2019. године.

¹¹⁴Општина Невесиње акт од 7.8.2019. године, Служба предсједника Републике Српске, акт број 01-02-054-3021-1/19 од 13.8.2019. године, Министарство правде-Центар за пружање бесплатне правне помоћи Републике Српске, акт број 08/2.01./025-260-1/19 од 8.8.2019. године, Народна скупштина Републике Српске акт број 02/2-1352-1/19 од 12.8.2019. године, Вијеће народа Републике Српске, акт број 03.2-305/19-1 од 13.8.2019. године, Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица акт од 13.8.2019. године, Општине Лакташи, акт број 02-02/22/19 од 2.8.2019. године.

¹¹⁵Хеликоптерски сервис Републике Српске, акт број 116/19 од 31.07.2019. године

¹¹⁶Министарство финансија Републике Српске, акт број 06/1.01./0103-052.4.-13014/2019 од 08.08.2019. године, Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, акт број 13.02./053-1421/19 од 17.08.2019. године, Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске, акт број 13/1/052-873/19 од 8.8.2019. године, Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске, акт број:20.03/052-6370/19 од 13.8.2019. године, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво акт број 19.02./052-6732/19 од 13.8.2019. године, Завод за статистику Републике Српске акт број 06.3.07/060-528/19 од 13.8.2019. године.

Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске је навела: *Сви подаци који могу нарушити приватност трећих лица се изостављају из информације која се доставља по захтјеву за приступ информацијама, на начин да се иста зацрни како не би била видљива*¹¹⁷.

Такође, примјетно је позивање одређених јавних органа на примјену одредби Закона о заштити личних података у Босни и Херцеговини.¹¹⁸

Градска управа Града Зворника у одговору је навела *да ће узети у разматрање све околности и одлуку о објављивању донијети само ако је информација оправдана јавним интересом*¹¹⁹, док је одређени број јавних органа у одговору навео да у пракси није поступао по таквим захтјевима.¹²⁰

Министарство правде Републике Српске у свом одговору наводи да је одобрило *приступ информацијама за све достављене захтјеве осим у три случаја и то захтјеву за достављање података за исплату плата, накнада и других примања за чланове Комисије за полагање нотарског испита, Комисије за полагање правосудног испита, као и за једно лице које је обављало функцију министра правде.*¹²¹

6.2.3 Изузетак у вези са приватношћу трећих лица – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Одговори јавних органа у Федерацији Босне и Херцеговине на питање шта се подразумејева под појмом *приватност трећих лица*, доста се разликују.

Одређени број јавних органа у Федерацији Босне и Херцеговине у одговору је навео да *приватност трећих лица* дефинишу према Закону о заштити личних података.¹²²

Поједини јавни органи су одговорили да под овим појмом подразумејевају: *Личне податке и било коју информацију која се односи на физичко лице, као што су ЈМБГ, број личне карте, број пасоша, адреса становања, број телефона.*¹²³

Федерални завод за агропедологију наводи како под појмом *приватност трећих особа* подразумејева *личне и друге информације које би могле имати негативан утицај на саму особу у односу на њену личност и достојанство.*¹²⁴

¹¹⁷Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске, акт број 24.2004/054-101-2/19 од 6.8.2019. године.

¹¹⁸ Министарство финансија- Пореска управа Републике Српске, акт број 06/1.01./0103-052.4-13014/2019 од 8.8.2019. године, Гендер центар Владе Републике Српске акт од 21.8.2019. године.

¹¹⁹Градска управа Града Зворника, акт број 07-053-14/19 од 08.08.2019. године.

¹²⁰Одбор државне управе за жалбе Републике Српске, акт број 052-326/19 од 6.8.2019. године, Служба за заједничке послове Владе Републике Српске, акт број 04/2.3.3.-053-626-1/19 од 12.8.2019. године.

¹²¹ Министарство правде Републике Српске, акт број 08.040/052-6349/19 од 27.8.2019. године.

¹²² Влада Федерације Босне и Херцеговине, акт број 04-05-763/2019 од 16.8.2019. године, Агенција за банкарство Федерације БиХ, акт број 04-1-2-2795/19 од 13.8.2019. године, Федерално министарство трговине, акт број 01-05-931/19 од 2.8.2019. године, Федерално министарство околиша и туризма акт број 08-49-571/19 од 20.8.2019. године, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији БиХ – ФЕРК, акт број 04-01-836-02/19 од од 26.8.2019. године, Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца ФБиХ, акт број 01-38-348-02/19 од 3.9.2019. године, Федерална управа за геодетске послове и имовинско-правне послове, акт број 01-02-123372019 од 29.7.2019. године.

¹²³Федерално тужилаштво акт број А-398/19 од 13.9.2019. године, Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, акт број 04-49-1365/19 од 13.8.2019. године, Федерална управа за инспекцијске послове акт број 01-49-1-03850/2019 од 21.8.2019. године, Федерални агромедитерански завод акт број 05-05-3-1189-2/19 од 13.8.2019. године, Федерално министарство правде акт број 09-49-2227/19 од 12.8.2019. године, Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације БиХ акт број 03-05-2288/19 од 7.8.2019. године.

¹²⁴ Федерални завод за агропедологију, акт број 05-49-838-2/19 од 13.8.2019. године.

Федерална управа цивилне заштите је навела да *јавна средства додијељена за социјална примања, здравствену заштиту и заштиту од незапослености, било какве информације о вршењу јавне функције и све судске одлуке које нису укључене у ограничену листу информација.*¹²⁵

У одговору Федералног Министарства рада и социјалне политике је истакнуто да се *личним подацима сматрају сви подаци који се односе на физичку особу на основу којих се та особа може, непосредно или посредно, идентификовати, укључујући идентификациони број, физички, ментални, привредни, етички, вјерски, итд.*¹²⁶

Из одговора Федералног Министарства образовања и науке произилази да су такви захтјеви одбијани из разлога *што су тражени лични подаци по одредбама ЗОСПИ ФБиХ и Закона о заштити личних података.*¹²⁷

У одговору Федералног Министарства културе и спорта наведено је да *сви подаци који нису јавно доступни или који су означени као повјерљиви представљају личне податке треће особе.*¹²⁸

Федерални завод за статистику у одговору наводи: *Према томе, Завод је надлежан сходно члану 38 Закона о статистици, да прикупљене податке користи у статистичке, а не у друге сврхе. То даље значи да Завод прикупљене податке не може користити у појединачне личне сврхе лица за остваривање својих личних права, за које су другим законом утврђени услови, поступак и начин остваривања таквих права....Предње указује да је Закон о статистици „lex specialis“ који има предност над општим законом, као што је Закон о слободном приступу информацијама, а из разлога што Законом о статистици због специфичности дјелатности коју обавља Завод не може користити своја основна начела, циљ и надлежност, односно не може давати личне појединачне податке, односно статистичко информисање. По Закону „lex specialis“ се односи на информисање јавности о статистичким агрегираним подацима или областима у којим информисање су искључени „лични појединачни подаци“ и нарушавањем основних принципа и надлежности Закона о статистици дошло би не само до кршења Закона, већ и до угрожавања рада и дјелатности статистичког органа. Федерални завод за статистику је на основу чланова 9, 36 и 37 Закона о статистици у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине, број 63/03 и 9/09) и строге препоруке Управног одбора Међународне посматрачке мисије (SCIMO) која је дата директорима статистичких институција Босне и Херцеговине о стандардима заштите података и повјерљивости, као што је то предвиђено о заштити особа са обзиром на аутоматску обраду личних података Савјета Европе и релевантних регулатива Европске уније, од 1. 1. 2018. године престао да издаје обавјештења о националним изјашњавању/адреси на којој су особе пописане приликом спровођења пописа становништва, домаћинства, станова и пољопривредних газдинстава у Босни и Херцеговине 1991. године.*¹²⁹

¹²⁵ Федерална управа за цивилне послове, акт број 03-05/18-457-1/1 од 8.8.2019. године.

¹²⁶ Федерално министарство рада и социјалне политике, акт број 01-49/1-1955/19НМ од 07.08.2019. године.

¹²⁷ Федерално министарство образовања и науке, акт број: 01-49-3277-1/19 од 30.08.2019. године.

¹²⁸ Федерално министарство транспорта и комуникација, акт број: 01-49-1191/19 од 8.8.2019. године.

¹²⁹ Федерални завод за статистику у одговору наводи, акт број 07-32-9-797-2/19 од 1.8.2019. године.

6.2.3.1 Изузетак у вези са приватношћу трећих лица – јавни органи у кантонима

У оквиру разматрања питања примјене изузетака од објављивања информација које укључују приватност трећих лица на нивоу кантона, анализирани су и одговори пристигли од градова и општина које су доставиле одговор. Овај дио укључује и ставове јавних органа овог нивоа власти у вези са разумијевањем термина *приватност трећих лица*.

При дефинисању података који спадају под *приватност трећег лица*, највећи број јавних органа на кантоналном нивоу се позвао на члан 3 Закона о заштити личних података, док се мањи број јавних органа позвао на одредбу члана 3 став 4 ЗОСПИ ФБиХ који дефинише појам *лична информација*.

Министарство привреде Херцеговачко-неретванског кантона у одговору је навело да информације које се односе на *приватност трећих лица* спадају под ову формулацију¹³⁰, док је Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево искористило исту формулацију, с тим да додатно појашњава тражену информацију на начин да ли је могуће идентификовати особу након саопштавања тражених података.¹³¹

Министарство унутрашњих послова Босанско-подрињског кантона дефинише *приватност трећег лица* чињеницама, односно информацијама, помоћу којих се треће лице може посредно или непосредно идентификовати, док Кантонални архив Травник сматра да би *подаци под формулацијом приватност трећег лица требали бити искључиво само медицински подаци, и то ако ниси релевантни за контекст садржаја*.¹³²

Министарство здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона у одговору истиче да се свака информација треба посебно анализирати и утврдити да ли се може саопштити, па тако наводе би се под *приватност трећег лица* генерално могло сматрати здравствено стање, породичне прилике, сексуална оријентација, имовинско стање и сл., али сматрају да би *приватност трећег лица* требало широко тумачити и у сваком појединачном случају. Тако за примјер наводе да није свеједно да ли се у вези с здравственим стањем одређене особе ради о грипи или сексуално преносивој болести, али не искључују ситуацију да и обична грипа може, у одређеном случају, бити податак који не би могао бити објављен.¹³³

Градоначелник Горажда у одговору наводи да су информације које потпадају под *приватност трећег лица*, информације о здравственом стању, породичним приликама, усвајању итд.¹³⁴, док Општина Орашје у одговору наводи да *новчана средства додијељења за једнократне помоћи, помоћ при лијечењу, приходе и лична примања*

¹³⁰ Министарство привреде Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 07-02а)-51-375-1/19 од 23.8.2019. године.

¹³¹ Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, акт број 01-5-49-4298 од 16.8.2019. године.

¹³² Кантонални архив Травник, акт број 05-48.11-126/19 од 09.8.2019. године.

¹³³ Министарство здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона акт број 09-05-6600-УП-1/19У од 21.8.2019. године.

¹³⁴ Градоначелник Горажда, акт број 02-05-2-3070/19 од 2.8.2019. године.

*запослених и носиоца функција сматрају под информацијама које потпадају под приватност трећег лица.*¹³⁵

Кантоналне, градске и општинске институције, на питање о информацијама које укључују *приватност трећих лица*, дале су различите одговоре, од тога да нису имали оваквих захтјева¹³⁶ до тога да поступају сходно одредби члана 8 ЗОСПИ ФБиХ, што значи да утврђују изузетак, али истовремено у одговору не наводе процедуру коју примјењују приликом утврђивања изузетака.¹³⁷

Дио јавних органа је истакао да прво цијени да ли тражене информације укључују личне интересе које се односе на приватност трећих лица, те уколико укључују, доноси се рјешење о одбијању захтјева у складу са чланом 8 ЗОСПИ. ФБиХ¹³⁸

Евидентно је позивање јавних органа на одредбе Закона о заштити личних података.¹³⁹

Град Живинице по пријему захтјева за доставу информација које укључују приватност трећих лица поступа на начин да обавијести треће лице чије су информације тражене, позивајући на доставу одобрења за саопштавање тражених информација.¹⁴⁰

Служба за заједничке послове кантоналних органа управе Босанско-подрињског кантона у достављеном одговору наводи *да ако службено лице оцијени да ће саопштавањем информације настати штета за трећу особу, у том случају се изузима саопштавање тражене информације.*¹⁴¹

С друге стране, уколико захтјев садржи сврху и правни темељ за саопштавање тражених информација, у одговору Министарства унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона наводи се да ће донијети рјешење којим се одобрава приступ траженим информацијама.¹⁴²

Из одговора Министарства привреде Унско-санског кантона видљиво је да овај јавни орган преиспитује јавни интерес за саопштавање информација које садрже личне интересе

¹³⁵ Општина Орашје, акт број 02-49-745/19 од 29.7.2019. године.

¹³⁶ Министарство трговине, туризма и заштите околиша Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 10-02-36-369/19 од 30.8.2019. године, Министарство здравства и социјалне политике Средњобосанског кантона, акт број 03-02-455/19-2 од 9.8.2019. године, Општина Орашје, акт број 02-49-745/19 од 29.7.2019. године, Кантонална управа цивилне заштите Тузланског кантона, акт број 18/1-10-015778/19 од 6.8.2019. године, Министарство за привреду/економију Зеничко-добојског кантона, акт број 04-05-1239-3/19 од 5.9.2019. године, Управа за цесте Ливно Кантон 10, акт број 20-01-10-69/19 од 5.8.2019. године.

¹³⁷ Министарство правосуђа и управе Средњобосанског кантона, акт број 01/2-02-225/2019 од 31.07.2019. године, Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона акт број 01-06-372/2019 од 8.8.2019. године.

¹³⁸ Министарство унутрашњих послова Горажде Босанско-подрињског кантона, акт број 07-01-02-3492/19 од 19.8.2019. године, Министарство правде и управе Кантона Сарајево, акт од 19.8.2019. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 11-02-1407-1/19 од 16.8.2019. године.

¹³⁹ Кантонална управа за инспекцијске послове Тузланског кантона, акт број 17/1-05-007567/19 од 16.8.2019. године, Министарство привреде Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 07-02а)-51-375-1/19 од 23.8.2019. године, Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Средњобосанског кантона, акт број 02-02-493/19 од 15.08.2019. године, Министарство привреде Кантона Сарајево, акт број 07-01-10-29781-2/19 од 05.8.2019. године; Влада-Канцеларија предсједника Западнохерцеговачког кантона, акт број 17-72-1/19 од 8.8.2019. године, Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона, акт број 03-02-49-587-2/19 од 26.8.2019. године.

¹⁴⁰ Град Живинице, акт број 02/3-05-4386/19 од 19.8.2019. године.

¹⁴¹ Служба за заједничке послове кантоналних органа управе Босанско-подрињског кантона, акт број 15-49-400-1/19 од 7.8.2019. године.

¹⁴² Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 02-03/1-1-04-741/19 од 11.9.2019. године.

и који се односе на приватност треће особе, те доноси одлуку да ли ће саопштити тражену информацију.¹⁴³

Кантонални архив Травник указује да ово питање поставља велике изазове и пажњу у архивским круговима: *Нарочито у земљама које су приступиле Европској унији, након усвајања Регулative Европске уније 2016/679 (EUGDPR). Заштита личних података у архивској служби ствара велике проблеме јер је јако тешко одвојити појам „приватност“ трећих лица, у актима која настају активностима државне управе, а архивско законодавство дозвољава право кориштења архивске грађе најдуже 30 година од настанка. Што значи, све сем одређених архивских фондова би требало након 30 година од настанка акта бити јавно, што је супротно формулацији „приватност трећег лица“. Архивисти сматрају да се на овај начин гасе демократска права, јер су архиви као институције настали у Француској револуцији, као израз демократског права народа.*¹⁴⁴

Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево у одговору истиче да у сваком конкретном случају испитује да ли тражене информације заиста укључују приватност трећих лица, на начин да се обраћају надлежним институцијама, односно правним и физичким лицима, ради утврђивања да ли би саопштавањем те информације вријеђале приватност особе чија се информација открива.¹⁴⁵

Министарство просторног уређења, грађења и заштите околине Кантона Сарајево приликом достављања копије траженог записника, личне податке учине невидљивим.¹⁴⁶

6.2.4 Изузетак у вези са приватношћу трећих лица - јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

Јавни органи у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, на питање шта се подразумејева под појмом *приватност трећих лица*, дали су доста различите одговоре. Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине Одјељење за јавни регистар у одговору се позива на одредбе Закона, не прецизирајући на који закон се мисли¹⁴⁷, док Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине¹⁴⁸ сматра да су то лични подаци трећег лица.

Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине под појмом *приватност трећих лица* подразумејева: матични број, адресу и податке којим би био нарушен углед те особе.¹⁴⁹, док Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине под овим појмом подразумејева *корпус личних података одређеног лица које није подносилац захтјева, односно било које информације које се односе на физичко лице које је идентификовано или чији се идентитет може утврдити како то дефинише Закон о заштити личних података.*¹⁵⁰

¹⁴³ Министарство привреде Унско-санског кантона, акт број 06-05-7432-УП-1/19 од 23.8.2019. године.

¹⁴⁴ Кантонални архив Травник, акт број 05-48.11-126/19 од 9.8.2019. године.

¹⁴⁵ Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево, акт број 03-05-248/19 од 31.7.2019. године.

¹⁴⁶ Министарство просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево, акт број 05/01-49-30099/19 од 5.8.2019. године.

¹⁴⁷ Одјељење за јавни регистар Владе Брчко дистрикта БиХ, акт без броја и датума, запримљен у Институцији омбудсмена дана 9.8.2019. године.

¹⁴⁸ Полиција Брчко дистрикта БиХ, акт без броја од дана 15.8.2019. године.

¹⁴⁹ Комисија за вриједносне папире Брчко дистрикта БиХ акт број 05-15.02-595/19 од дана 29.07.2019. године

¹⁵⁰ Правосудна комисија Брчко дистрикта СуПК-1337/19 од 2.8.2019. године.

С обзиром на различито поимање термина *приватност трећих лица*, различито је и поступање по захтјевима за приступ овој врсти података. Тако, Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у одговору наводи да *информације које укључују приватност трећег лица третирају досљедно примјењујући Закон о заштити личних података Босне и Херцеговине, који у одредби члана 54 прописује начин своје примјене у поступцима по захтјеву за приступ информацијама.*¹⁵¹

Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине Одјељење за јавни регистар у одговору је истакао да до сада није одлучивао по захтјевима за приступ информацијама које би укључивале приватност трећих лица¹⁵², док је Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине изнијела стајалиште да се *мора водити рачуна о приватнићу лица.*¹⁵³ Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине се позвала на примјену члана 8 ЗОСПИ БиХ и члана 17 Закона о заштити личних података у Босни и Херцеговини.¹⁵⁴

6.3 Испитивање јавног интереса

*Надлежни јавни орган ће објавити тражену информацију, без обзира на утврђени изузетак у вези са функцијама јавних органа (члан 6); у вези са повјерљивим комерцијалним информацијама (члан 7) и ради заштите приватности (члан 8) ако је то оправдано јавним интересом, при чему ће узети у обзир сваку корист и сваку штету које могу проистећи из тога. У доношењу одлуке да ли је објављивање информација оправдано јавним интересом, надлежни јавни орган ће размотрити околности као што су, али нису ограничене на, свако непоштивање законске обавезе, постојање било каквог преступа, судску погрешку, злоупотребу власти или немар у обављању службене дужности, неовлаштено кориштење јавних фондова или опасност по здравље или сигурност појединца, јавности или околине. 3. Ако је утврђено да је објављивање тражених информација, које је надлежни јавни орган утврдио као изузетак, у јавном интересу, надлежни јавни орган ће рјешењем обавијестити трећу страну да ће информације бити објављене по истеку рока од 15 дана од дана пријема тог дописа. Трећа страна ће бити обавијештена рјешењем о праву жалбе надлежном органу коме жалба треба бити поднесена, уз неопходне информације у вези са обраћањем таквом органу, као и крајњи рок и трошкове за подношење жалбе. Трећа страна ће такође рјешењем/дописом бити обавијештена о праву обраћања Канцеларији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, а ово рјешење/допис ће садржавати све неопходне информације за обраћање овој канцеларији.*¹⁵⁵

6.3.1 Испитивање јавног интереса – јавни органи Босне и Херцеговине

Испитивање јавног интереса представља најзахтијевнији, али и најважнији дио обраде захтјева за приступ информацијама. На питање на који начин јавни органи проводе тест

¹⁵¹Ibidem

¹⁵²Одјељење за јавни регистар Владе Брчко дистрикта БиХ, акт број 03-1151CJ-002/19 од 7.8.2019. године.

¹⁵³Комисија за хартије од вриједности, акт број: 05-15.02-595/19, од дана 29.7.2019. године.

¹⁵⁴Полиција Брчко дистрикта БиХ, акт без броја од дана 15.8.2019. године.

¹⁵⁵Члан 9 Закон о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине; члан 9 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске; члан 9 Закона о слободи присутпа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

јавног интереса, највећи број јавних органа доставио је одговоре у којима наводе да до сада нису разматрали захтјеве у оквиру којих би били у обавези испитивати јавни интерес. Одговори одређеног броја јавних органа који су у досадашњој пракси испитивали јавни интерес, показују да су у таквим случајевима примјењиване одредбе члана 9 ЗОСПИ БИХ.¹⁵⁶

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине у одговору је навео да су све одлуке Савјета јавне, те се сходно томе, а у складу са чланом 44 ставови (1) и (2) Закона о конкуренцији у Босни и Херцеговини, објављују у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, службеним гласилима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, те на службеној интернет страници Конкуренијског савјета.¹⁵⁷

6.3.2 Испитивање јавног интереса – јавни органи Републике Српске

Највећи број јавних органа у Републици Српској, укључујући градове и општине, доставили су одговоре у којима се наводи да до сада у пракси нису имали захтјеве који би захтијевали одлучивање примјеном одредби члана 9 ЗОСПИ РС.¹⁵⁸

Поједини јавни органи наводе да поступају у складу са чланом 9 ЗОСПИ РС, дакле саопштавају информације чије је објављивање оправдано јавним интересом, али притоме не наводећи у одговору и процедуру испитивања јавног интереса.¹⁵⁹

Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске и Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске, у одговору наводе да *уколико се утврди да захтјев третира повјерљиве комерцијалне интересе треће стране ова страна се дописом обавјештава о садржају захтјева те се од ње тражи сагласност за давање тражене информације.*¹⁶⁰ Овакав одговор може бити показатељ недовољног разумијевања одредби Закона које се односе на обавезу испитивања јавног интереса.

Град Бања Лука у одговору наводи да *уколико информације тражене захтјевом за приступ информацијама потпадају под један од изузетака превиђених Законом,*

¹⁵⁶ Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине, Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине, Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине, Центар за информисање и признавање докумената из подручја/области високог образовања, Правобранилаштво Босне и Херцеговине, Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине.

¹⁵⁷ Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине, акт број 01-12-1-213-3/19 од 1.8.2019. године.

¹⁵⁸ Градска управа Града Бијељина, акт број 02/8-052-3-49/19 од 1.8.2019. године, Општина Хан Пијесак, акт број 02-053-15/19 од 5.8.2019. године, Град Градишка акт од 05.08.2019. године, Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, акт број 13.02/053-1421/19 од 17.8.2019. године, Министарство финансија- Пореска управа Републике Српске, акт број 06/1.01/0103-052.4-13014/2019 од 8.8.2019. године, Министарство финансија Републике Српске, акт број 06.01/059-1925/19 од 8.8.2019. године, Служба предсједника Републике Српске, акт број 01-2-054-3021-1/19 од 13.8.2019. године, Одбор државне управе за жалбе, акт број 052-326/19 од 6.8.2019. године, Министарство правде- Центар за пружање бесплатне правне помоћи, акт број 08/2.01/025-260-1/19 од 8.8.2019. године, Служба за заједничке послове Владе Републике Српске, акт број 04/2.3.3.-053-626-1/19 од 12.08.2019. године, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, акт број 19.02/052-6732/19 од 13.8.2019. године, Завод за статистику, акт број 06.3.07/060-528/19 од 13.8.2019. године, Гендер центар Владе Републике Српске, акт од 21.08.2019. године; Завод за образовање одраслих Републике Српске акт број 07/5.5/034-229/19 од 29.08.2019. Општина Лакташи, акт број 02-02-22/19 од 2.8.2019. године.

¹⁵⁹ Општина Невесиње акт од 7.8.2019. године, Влада Републике Српске- Републички секретеријат за расељена лица и миграције, акт број 06.05-07-882/19 од 12.8.2019. године, Центар за истраживање рата, ратних злочина и тражења несталих особа, акт од 13.08.2019. године, Агенција за управљање одузетом имовином, акт број 08/3-053-7/19 од 21.8.2019. године, Градска управа Града Зворник, акт број 07-053-14/19 од 8.8.2019. године

¹⁶⁰ Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске, акт број 13/1/052-873-19 од 8.8.2019. године и Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске, акт од 13.8.2019. године.

примјењује се „испитивање јавног интереса“, у складу са чланом 9, при чему се прије ускраћивања информације, утврђује да ли је јавни интерес већи од штете која се може проузроковати једној од заштићених категорија информација...¹⁶¹

Остали јавни органи у Републици Српској у одговорима наводе да у случају када је објављивање информација оправдано јавним интересом, поступају у складу са чланом 9 ЗОСПИ РС, наводећи како користе процедуру која је прописана наведеним законом.¹⁶²

6.3.3 Испитивање јавног интереса – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Највећи број јавних органа у одговорима су навели да у досадашњој пракси нису поступали по захтјевима по којима би били дужни испитивати јавни интерес у смислу члана 9 ЗОСПИ ФБиХ.¹⁶³

Одређени број јавних органа у Федерацији Босне и Херцеговине је одговорио да у случају када је објављивање информација оправдано јавним интересом, поступају у складу са чланом 9 ЗОСПИ ФБиХ, наводећи да примјењују процедуру која је утврђена наведеним законом.¹⁶⁴

6.3.3.1 Испитивање јавног интереса – јавни органи у кантонима

Анализом одговора пристиглих од јавних органа са кантоналног нивоа, утврђено је да је 26 јавних органа, укључујући градове и општине, одговорило да до сада у пракси нису имали такве случајеве¹⁶⁵, односно нису поступали по захтјевима за приступ информацијама, који захтијевају испитивање јавног интереса.

¹⁶¹ Градска управа Града Бања Лука, акт број 23-059-1066/2019 од 3.12.2019. године;

¹⁶² Хеликоптерски сервис Републике Српске, акт број 116/19 од 31.7.2019. године, Народна скупштина Републике Српске акт број 02/2-1352-1/19 од 12.8.2019. године, Министарство просвјете и културе Републике Српске, акт без броја, за примљен дана 29.8.2019. године.

¹⁶³ Федерално Министарство здравства, акт број 01-10-4715/19 од 5.8.2019. године, Федерално Министарство рада и социјалне политике, акт број 01-49/1-1955/19НМ од 7.8.2019. године, Федерално Правобранилаштво, акт број ФП-432/19 од 6.8.2019. године, Федерална управа за цивилне послове, акт број 03-05/18-457-1/19 од 8.8.2019. године, Агенција за надзор осигурања, акт број 01-02.2.-059-2220/19 од 15.8.2019. године, Федерално министарство правде, акт број 09-49-2227/19 од 12.8.2019. године, Влада Федерације Босне и Херцеговине-уред за односе са јавношћу, акт број 01-49-88/19 од 2.8.2019. године, Федерално министарство околине и туризма, акт број 08-49-571/19 од 20.8.2019. године, Федерално министарство промета и комуникација, акт број 01-49-1191/19 од 8.8.2019. године.

¹⁶⁴ Федерална управа за геодетске послове и имовинскоправне послове, акт број 01-02-1233720/19 од 29.07.2019. године, Федерално министарство трговине, акт број 01-05-931/19 од 2.8.2019. године, Уставни суд ФБиХ акт број 2-57-1/19 од 30.7.2019. године, Федерални хидрометеоролошки завод, акт број 07-49-1-954-1/19 од 9.8.2019. године, Агенција за банкарство Федерације БиХ, акт број 04-1-2-2795/19 од 13.8.2019. године, Влада ФБиХ, акт број 04-05-763/19 од 3.9.2019. године, Федерални агрометеоролошки завод, акт број 05-05-3-1189-2/19 од 13.8.2019. године, Федерални завод за агропедологију, акт број 05-49-838-2/19 од 13.8.2019. године, Федерална управа за инспекцијске послове, акт број 01-49-1-03850/2019 од 21.8.2019. године, Регулаторна комисија за енергију у ФБиХ, акт број 04-01-836-02/19 од 28.6.2019. године, Федерално министарство културе и спорта акт од 27.8.2019. године, Федерално министарство образовања и науке, акт број 01-49-3277-1/19 од 30.8.2019. године, Федерално тужилаштво, акт број А-398/19 од 13.9.2019. године, Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, акт број 04-49-1365/19 од 13.8.2019. године.

¹⁶⁵ Министарство трговине, туризма и заштите околине Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 10-02-36-369/19 од 30.8.2019. године; Министарство унутрашњих послова Горажде, Босанскоподрињског кантона, акт број 07-01-02-3492/19 од 19.8.2019. године, Кантонални архив Травник, акт број 05-48.11-126/19 од 9.8.2019. године, Министарство здравства и социјалне политике Средњобосанског кантона, акт број 03-02-455/19-2 од 9.8.2019. године, Општина Орашје, акт број 02-49-745/19 од 29.7.2019. године, Кантонални архив Травник, акт број 05-48.11-126/19 од 9.8.2019. године, Управа за инспекцијске послове Западнохерцеговачки кантон, акт број 16-01-49-01131/19 од 6.8.2019. године, Кантонална управа цивилне

Министарство правде и управе Кантона Сарајево у свом акту наводи: *Овај орган саопштио би тражену информацију, без обзира на изузетке утврђене у Закону, ако је то било оправдано јавним интересом. Притоме узима у обзир сваку корист и штету које могу проистећи из саопштавања информације. Ако би утврдило да је саопштавање тражене информације изузетак у смислу одредаба Закона у јавном интересу, овај орган би рјешењем обавијестио трећу страну да ће информацију саопштити по истеку рока од 15 дана од дана пријема тог рјешења. Наведено рјешење садржавало би поуку о праву на приговор, као и упутство о праву обраћања Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, са назнаком неопходних података за контактирање Омбудсмена.*¹⁶⁶

Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона у достављеном одговору истиче да саопштава тражену информацију, без обзира на изузетак утврђен у складу са члановима 6, 7 и 8 ЗОСПИ ФБиХ, ако је то оправдано јавним интересом. Уколико утврди изузетак у смислу члана 6 ЗОСПИ ФБиХ, овај орган доноси рјешење о одбијању приступа траженим информацијама, изузев ако се утврди оправданост јавним интересом.¹⁶⁷

Из одговора Министарства унутрашњих послова Средњобосанског кантона, произилази да је ово министарство до сада имало неколико случајева одбијања захтјева за приступ информацијама, а што значи да је овај јавни орган био дужан испитати јавни интерес путем спровођења теста јавног интереса.¹⁶⁸

Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево истиче да спроводи тест јавног интереса из члана 9 ЗОСПИ ФБиХ, при чему се у обзир узимају чињенице да ли информација садржи било какве доказе за непоштовање законске обавезе, неовлаштено трошење јавних средстава, опасност по здравље или сигурност појединца итд.¹⁶⁹

У вези са питањем о начину поступања у складу са чланом 9 ЗОСПИ ФБиХ, Служба за односе са јавношћу Владе Посавског кантона у достављеном одговору наводи да *представља спону између тражиоца информације и тијела које траженом информацијом располаже.*¹⁷⁰

Служба за заједничке послове кантоналних органа управе Босанско-подрињског кантона наводи да ће саопштити тражену информацију, ако је то оправдано јавним интересом,

заштите Кантона Сарајево, акт број 03-05-248/19 од 31.7.2019. године, Министарство образовања, науке, културе и спорта Западнохерцеговачког кантона, акт број 07-01-49-423-2/19 од 1.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојски кантон, акт број 08-01-01/1-02-1-3933-1/19 од 2.8.2019. године, Министарство за борака питања Тузланског кантона, број 15/1-05-015702/19 од 31.7.2019. године; Министарство за грађевину, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона, акт број 11-10-8737-2/19 од 7.8.2019. године, Западнохерцеговачки кантон, Влада- Канцеларија предсједника, акт број 17-72-1/19 од 8.8.2019. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Херцеговачко-неретванског кантон, акт број 11-02-1407-1/19 од 16.8.2019. године, Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона, акт број 03-02-49-587-2/19 од 26.8.2019. године и Служба за односе с јавношћу Босанско-подрињског кантона, акт без броја и датума.

¹⁶⁶ Министарство правде и управе Кантона Сарајево, акт без броја од дана од 19.8.2019. године.

¹⁶⁷ Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 02-03/1-1-04-741/19 од 11.9.2019. године.

¹⁶⁸ Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона, акт број 01/2-49-1-1097/19 од 27.8.2019. године.

¹⁶⁹ Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, акт број 14-03-49-03273/17 од 12.7.2019. године.

¹⁷⁰ Служба за односе с јавношћу Владе Посавског кантона акт број 01/ВИ-10-64-1/19 од 08.08.2019. године.

узимајући у обзир сваку корист, односно штету, која може проистећи из саопштавања информације.¹⁷¹

6.3.4 Испитивање јавног интереса – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

На питање да ли институције у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине узимају у обзир и испитују сваку корист и штету које могу проистећи из саопштавања информације уколико је то оправдано јавним интересом, Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у одговору је навела да се корист и штета од објављивања информације испитују, али само уколико је претходно утврђен изузетак од саопштавања информације, када се поступа у смислу члана 9 ЗОСПИ БиХ.¹⁷²

Стручна служба Скупштине Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у одговору је истакла да у досадашњој пракси није поступала по захтјевима за приступ информацијама, по којима је била дужна испитивати јавни интерес.¹⁷³

Исти одговор дало је Одјељење за јавни регистар Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, цитирајући одредбу члана 9 ЗОСПИ БиХ, као и Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, која у одговору наводи да приликом одлучивања по захтјеву за приступ информацијама узима сваку корист и штету које могу произаћи саопштавањем информације.¹⁷⁴

Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у одговору наводи да о томе треба водити рачуна.¹⁷⁵

Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине Одјељење за јавне послове и Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине у одговору су навели да до сада нису имали нити један запримљен захтјев за приступ информацијама, па нису у могућности ни одговорити на достављени упитник.¹⁷⁶

¹⁷¹ Служба за заједничке послове кантоналних органа управе, Босанско-подрињског кантона, акт бр. 15-49-400-1/19 од 7.8.2019. године.

¹⁷² Правосудна комисија Брчко дистрикта БиХ, акт број СуПК- 1337/19 од 2.8.2019. године.

¹⁷³ Стручна служба Скупштине Брчко дистрикта БиХ, акт број 02-05-828/19 од 7.8.2019. године.

¹⁷⁴

Одјељење за јавни регистар Владе Брчко дистрикта БиХ акт без броја и датума, запримљен у Институцији омбудсмена дана 9.8.2019. године, Полиција Брчко дистрикта БиХ, акт без броја од дана 15.8.2019. године.

¹⁷⁵ Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта БиХ, акт број 05-15.02-595/19 од 29.7.2019. године.

¹⁷⁶ Одјељење за јавне послове Владе Брчко дистрикта БиХ, акт број 03-1151сј-002/19 од 7.8.2019. године, Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ, акт број 01-48-353/19 од 31.7.2019. године.

6.4 Околности за изузимање информација од објављивања

У доношењу одлуке да ли је објављивање информација оправдано јавним интересом, надлежни јавни орган ће размотрити околности као што су, али нису ограничене на свако непоштовање законске обавезе, постојање било каквог преступа, судску погрешку, злоупотребу власти или немар у обављању службене дужности, неовлаштено кориштење јавних фондова, или опасност по здравље или сигурност појединца, јавности или околине.¹⁷⁷

6.4.1 Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи Босне и Херцеговине

На питање да ли приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама узимају све околности због којих би одређене информације требале бити изузете од саопштавања, као и да ли у обзир узимају сваку корист и штету које могу настати саопштавањем информације, скоро сви анкетирани јавни органи доставили су потврдан одговор.

Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине у одговору наводи да *има највише захтјева за приступ информацијама из области јавних набавки, те откривање истих не може довести до настанка штете јер је сам поступак јавних набавки јаван и транспарентан, те регулисан Законом.*¹⁷⁸

Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини у одговору наводи да *...није било захтјева те врсте до сада. Агенција поступа у складу са чланом 6 Закона.*¹⁷⁹

6.4.2 Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи Републике Српске

Највећи број јавних органа Републике Српске у погледу околности које узимају у обзир приликом утврђивања изузетака, у одговорима наводи да узимају у обзир све околности због којих би одређене информације требале бити изузете од саопштавања, док је само Служба за заједничке послове Владе Републике Српске доставила одговор да није имала захтјеве, али да би поступили у смислу одредби ЗОСПИ РС¹⁸⁰.

На питање да ли институције узимају у обзир и испитују сваку корист и штету која може проистећи из саопштавања информације, уколико је то оправдано јавним интересом, највећи број јавних органа одговорило је позитивно.¹⁸¹

¹⁷⁷ Члан 9 став 2 Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине; члан 9 став 2 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске; члан 9 став 2 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

¹⁷⁸ Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, акт број 06/И-50-1-1709-1/19 од 7.8.2019. године.

¹⁷⁹ Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини, акт број 05-1-34-16-712-2/19 од 13.8.2019. године.

¹⁸⁰ Служба за заједничке послове Владе Републике Српске, акт број: 04/2.3.-053-626-1/19 од 12.8.2019. године.

¹⁸¹ Хеликоптерски сервис Републике Српске, Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, Народна скупштина Републике Српске, Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске, Министарство финансија Републике Српске, Фонд за пензијско и инвалидско осигурање...

Републички педагошки завод Републике Српске у одговору наводи да приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама не узима у обзир сваку корист и штету која може проистећи из саопштавања информације.¹⁸²

6.4.3 Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

На питање да ли институције у Федерацији Босне и Херцеговине при одлучивању узимају у обзир све околности због којих би одређене информације требале бити изузете од саопштавања, скоро сви испитани јавни органи одговорили су потврдно.

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине у одговору истиче да: *Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине може одбити захтјев за приступ информацијама (изузете информације), дјелимично или у цијелини, када то захтијева: заштита података значајних за доношење одлука Суда, заштита поступака са којег је јавност искључена и када захтјев за приступ информацијама укључује личне интересе у складу са Законом и Конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода Европске уније(члан 8 Конвенције).*¹⁸³

На питање да ли институције воде рачуна и испитују сву корист и штету која може проистећи из саопштавања информације уколико је то оправдано јавним интересом, већина јавних органа је у одговору истакла да узимају у обзир наведено.

Федерално министарство околинаа и туризма навело је да: *Приликом правилне примјене Закона, у циљу пружања информације, до сада нисмо имали случај проузроковања штете ради саопштавања исте.*¹⁸⁴

Федерална управа за геодетске и имовинско-правне послове у достављеном одговору наводи: *Информација мора бити доступна у складу са Законом о слободи приступа информацијама, а корист или штета је само узрочно-последична веза која не би смјела утицати на приступ информацијама, изузев ако се не ради о комерцијалним подацима и јавном интересу.*¹⁸⁵

6.4.3.1 Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи кантона

Запримљени одговори показују да већина јавних органа у кантонима, укључујући и и јавне органе у градовима и општинама узима у обзир све околности због којих би одређене информације требале бити изузете од саопштавања и узимају у обзир корист и штету које могу проистећи из саопштавања информације.

Одређени број јавних органа се изјаснио да није имао захтјеве за приступ информацијама, односно није имао захтјеве у којима би био дужан примјењивати одредбу члана 9 ЗОСПИ ФБиХ.¹⁸⁶

¹⁸² Републички педагошки завод Републике Српске, акт без броја од дана 14.8.2019. године.

¹⁸³ Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, акт број С-57-1/19 од 30.7.2019. године.

¹⁸⁴ Федерално министарство околинаа и туризма, акт број 08-49-571/19 од 20.8.2019. године.

¹⁸⁵ Федерална управа за геодетске и имовинско-правне послове, акт број 01-02-1233/2019 од 29.7.2019. године.

¹⁸⁶ Завод за заштиту културно- историјског наслијеђа Херцеговачко- неретванског кантона, Кантонална управа за цивилну заштиту Средњобосанског кантона, Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства- Управа за шумарство Посавског кантона, Канцеларија Владе за европске интеграције

6.4.4 Околности за изузимање информација од објављивања – јавни органи Брчко дистрикт Босне и Херцеговине

На питање да ли институције при одлучивању узимају у обзир све околности због којих би одређене информације требале бити изузете од саопштавања, пет институција је дало позитиван одговор.¹⁸⁷

Правосудна комисија у одговору наводи: *Опште правило које прокламује Закон о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини је да свако физичко и правно лице има право приступа информацијама које су под контролом јавног органа, осим оним информацијама за које се утврди да представљају изузетак прописан овим законом и за које не постоји јавни интерес да се објаве и поред тога што представљају изузетак. Дакле, сагласно Закону о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, један од обавезних корака у поступку приступа информацијама јесте оцјена да ли је тражена информација изузета од приступа и постоји ли јавни интерес да се информација која представља изузетак ипак објави, а да би се утврдило неопходно је узети у обзир све околности које тражену информацију евентуално детерминишу као изузетак и све околности у којима се огледа јавни интерес.*

6.5 Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама

Ако је дио тражених информација утврђен као изузетак, надлежни јавни орган ће издвојити такав дио и објавити остатак информација, осим ако усљед овог раздвајања информације нису постале неразумљиве.¹⁸⁸

6.5.1 Пракса институција у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи Босне и Херцеговине

Достављени одговори јавних органа на нивоу Босне и Херцеговине показују да је већина јавних органа у досадашњој пракси поступала по захтјевима за приступ информацијама, по којима је донесено рјешење о дјелимичном приступу информацијама у смислу члана 10 ЗОСПИ БиХ. Међутим, одговори показују да има и јавних органа који до сада нису разматрали такву врсту захтјева.¹⁸⁹

Западнохерцеговачког кантона, Канцеларија за законодавство Владе Западнохерцеговачког кантона, Министарство образовања, науке, културе и спорта Западнохерцеговачког кантона, Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона.

¹⁸⁷ Правосудна комисија Брчко дистрикта БиХ, акт број СуПК- 1337/19 од 2.8.2019. године, Стручна служба Скупштине Брчко дистрикта БиХ, акт број 02-05-828/19 од 7.8.2019. године, Одјељење за јавни регистар Владе Брчко дистрикта БиХ, акт без броја и датума, запримљен у Институцији омбудсмена дана 9.8.2019. године, Полиција Брчко дистрикта БиХ, акт без броја од дана 15.8.2019. године, Комисија за вриједносне папире Брчко дистрикта БиХ, акт број 05-15.02-595/19 од 29.7.2019. године.

¹⁸⁸ Члан 10 Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, члан 10 Закона о слободи приступа информацијама Федерације БиХ, члан 10 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске.

¹⁸⁹ Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ, Министарство спољње трговине и економских односа БиХ, Институт за мјеритељство Босне и Херцеговине, Агенција за сигурност хране БиХ, Централна изборна комисија БиХ, Канцеларија за ревизију институција БиХ, Агенција за антидопинг контролу БиХ, Министарство за људска права и избјеглице БиХ, УКанцеларија за ветеринарство БиХ, Центар за уклањање мина БиХ, Дирекција за европске интеграције

6.5.2 Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи Републике Српске

Највећи број јавних органа Републике Српске се изјаснио да до сада нису имали случајеве у којима је дио тражене информације одређен као изузетак од објављивања.

Завод за статистику Републике Српске у одговору наводи да је разматран један захтјев којем није удвољено, док Градска управа Града Зворника у одговору истиче да су у *пракси имали случај у којем су дали тражене информације јер су оцијенили да је њено објављивање неопходно ради извршења обавеза одређених Законом, актом донијетим у складу са Законом.*¹⁹⁰

Градска управа Града Бања Лука у одговору наводи: *У случају када је дио тражене информације утврђен као изузетак, поступајући орган издваја такав дио и објављује остатак информација, осим ако због раздвајања информације нису постале неразумљиве.*¹⁹¹

6.5.3 Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Достављени одговори јавних органа у Федерацији Босне и Херцеговине показују да највећи број јавних органа у досадашњој пракси није имао случајеве у којима је дио тражене информације утврђен као изузетак од објављивања.

Мањи број јавних органа се у пракси сусрео са наведеним захтјевима, те у одговорима истичу да се у ситуацијама, у којима је дио информације утврђен као изузетак од објављивања, доноси рјешење о дјелимичном приступу информацијама.¹⁹²

6.5.3.1 Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи у кантонима

Већина јавних органа на кантоналном нивоу, укључујући и јавне органе у градовима и општинама, у досадашњој пракси се није сусрела са захтјевима за приступ информацијама у којима би донијели одлуку о дјелимичном одобравању приступа информацијама. Одређени број јавних органа је поступао по захтјевима за приступ информацијама у којима је приступ дјелимично одобрен¹⁹³, док су поједини јавни органи уз одговор доставили и примјере рјешења из којих је исто видљиво.¹⁹⁴

БиХ, Институт за стандардизацију БиХ, Агенција за заштиту личних података БиХ и Служба за заједничке послове институција БиХ.

¹⁹⁰Завод за статистику Републике Српске, акт број 06.3.07/060-528/19 од 13.8.2019. године и Градска управа Града Зворника, акт број 07-053-14/19 од 8.8.2019. године.

¹⁹¹Градска управа Града Бања Лука, акт број 23-059-1066/2019 од 3.12.2019. године

¹⁹²Федерално министарство правде, акт број 09-49-2227/19 од 12.08.2019. године, Федерално министарство здравства 5.8.2019. године, Федерално министарство образовања и науке, акт број 01-10-4715/19 од 30.8.2019. године, Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, акт број 01-49-3277-1/19 од 13.8.2019. године.

¹⁹³Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона, Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, Министарство привреде Херцеговачко-неретванског кантона, Кантонална управа за

Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево је одговорила да поступа у складу са одредбама ЗОСПИ ФБиХ у сагласности са Водичем Управе који прописује да у случају када овај орган утврди да је дио тражене информације изузетак, тај дио се издваја, а саопштава остали дио информације, изузев ако је на тај начин информација постала неразумљива.¹⁹⁵

6.5.4 Пракса јавних органа у случају дјелимичног одобравања приступа информацијама – јавни органи Брчко дистрикта БиХ

Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у одговору наводе да су у поступку одлучивања по захтјеву за приступ информацијама донијели рјешење о дјелимичном приступу информацијама.

Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – Стручна служба Скупштине, Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине Одјељење за јавни регистар, у пракси се нису сусрели са захтјевом за приступ информацијама по којем би дио тражене информације требао бити утврђен као изузетак од саопштавања.

6.6 Одлучивање по захтјеву за приступ информацијама

Члан 14 Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине:

Ако се одобри приступ информацији, у цијелости или дјелимично, надлежни јавни орган рјешењем/дописом о томе обавјештава подносиоца захтјева. Рјешењем/дописом се:

- *обавјештава подносилац захтјева о могућности личног приступа информацијама у просторијама надлежног јавног органа; и/или*
- *обавјештава подносилац захтјева о могућности умножавања, трошковима умножавања, те да се умножавање подносиоцу захтјева осигурава након извршене уплате. Када је умножавање информације веома сложено или дуготрајно, умножавање се осигурава подносиоцу захтјева у вријеме које је прихватљиво и за подносиоца захтјева и за надлежни јавни орга или*
- *прилаже копија тражене информације када се иста осигурава бесплатно, у смислу члана 16 овог закона.*

Ако се одбије приступ информацији, у цијелости или дјелимично, надлежно јавно тијело рјешењем/дописом о томе информиса подносиоца захтјева. Наведено рјешење садржи: а) законски основ за статус изузећа информацији у смислу овог закона, укључујући сва материјална питања која су важна за доношење рјешења, те узимање у обзир фактора јавног интереса; б) поуку о праву на жалбу, адресу органа којем се жалба подноси, рок и трошкове за доношење жалбе, те упутство о праву

инспекцијске послове Тузланског кантона, Министарство рада, здравства, социјалне помоћи и прогнаних Кантона 10, Министарство за унутрашње послове Босанско-подрињског кантона, Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона, Министарство за борачка питања Кантона Сарајево, Министарство културе и спорта Кантона Сарајево, Град Живинице, Служба за општу управу и БИЗ Општине Травник, Управа за инспекцијске послове Западнохерцеговачког кантона, Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево.

¹⁹⁴Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево, Управа за инспекцијске послове Западнохерцеговачког кантона, Служба за општу управу и БИЗ Општине Травник, Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона, Министарство за унутрашње послове Босанско-подрињског кантона, Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона.

¹⁹⁵Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, акт број 14-03-49-03273/17 од 12.7.2019. године.

обраћања Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, с назнаком неопходних података за контактирање омбудсмена.

Члан 14 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске:

(1) По пријему захтјева за приступ информацији, надлежни јавни орган подузима све редовне мјере да прикупи захтјеване информације и размотри све чињенице и околности које су значајне за обраду захтјева.

(2) Ако се одобри приступ информацији, било дјелимичној или цијелој информацији, надлежни јавни орган дописом о томе обавјештава подносиоца захтјева. Дописом се: а) обавјештава подносилац захтјева о могућности личног приступа информацијама у просторијама надлежног јавног органа; б) обавјештава подносилац захтјева о могућности умножавања, процијењеним трошковима умножавања, те да се умножавање подносиоцу захтјева осигурава након извршене уплате. Када је умножавање информације веома сложено или дуготрајно, умножавање се осигурава подносиоцу захтјева у вријеме које је прихватљиво и за подносиоца захтјева и за надлежни јавни орган и/или прилаже копија тражене информације када се она осигурава бесплатно у смислу члана 16 овог закона.

(3) Ако се одбије приступ информацији, било дјелимичној или цијелој информацији, надлежни јавни орган дописом о томе обавјештава подносиоца захтјева. Допис треба да: (а) садржи законски основ за статус изузећа информације, уз наводе чланова овог закона на које се позива, као и сва материјална питања која су важна за одлуку, што укључује и узимање у обзир фактора јавног интереса; (б) обавјештава подносиоца захтјева о праву подношења жалбе одређеном органу, а што укључује неопходне податке за контакте са таквим органом, крајњи рок за подношење жалбе, као и трошкове подношења жалбе. Овај допис упућује подносиоца захтјева на право да се обрати Канцеларији омбудсмена Републике Српске и садржи неопходне податке за контакте с овом канцеларијом.

(4) Рок за обавјештавање подносиоца захтјева, како је утврђено у ставу (2) и ставу (3) овог члана, је 15 дана од дана пријема захтјева. За захтјеве који се обрађују у смислу члана 7 и/или члана 9 (3) овај рок се продужава за временски период утврђен у овим члановима. Подносилац захтјева ће дописом, а по хитном поступку, бити обавијештен о продужењу рока, као и о разлозима за то продужење.

Члан 14 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине:

(1) Након пријема захтјева за приступ информацији надлежни јавни орган предузима све потребне радње да прибави тражену информацију и разматра све чињенице и околности од значаја за рјешавање захтјева.

(2) Када надлежни јавни орган одобри приступ информацији у цијелости или дјелимично, рјешење о томе доставља подносиоцу захтјева. Наведено рјешење садржи: 1) обавјештење о могућности личног приступа информацији у просторијама надлежног јавног органа; 2) обавјештење о могућности умножавања информације и о трошковима умножавања, уз напомену да се умножавање информације омогућава након извршене уплате. Када је умножавање информације неуобичајено сложено или дуготрајно, умножавање се омогућава подносиоцу захтјева у вријеме које је прихватљиво и за подносиоца захтјева и за надлежни јавни орган и/или приложеној копији тражене информације, када се иста осигурава бесплатно, у смислу члана 16 овог закона.

3) Ако мјеродавно јавно тијело одбије приступ информацији у цијелости или дјелимично, подносилац захтјева обавјештава се рјешењем, које садржи: 1) законски темељ за статус изузећа информације у смислу овог закона, укључујући сва материјална питања важна за доношење рјешења, као и узимање у обзир фактор јавног интереса и 2) поуку о праву на приговор, назнаку и адресу тијела којем се приговор подноси, рок и трошкове за подношење приговора.

4) Незадовољна странка може против рјешења из става (3) овога члана поднијети приговор руководиоцу тијела у року од осам дана од дана пријема рјешења.

(5) Рјешење донесено по приговору из става (4) овога чланка коначно је у управном поступку и против њега незадовољна странка може покренути управни спор код мјеродавног суда.

6.6.1 Одлучивање по захтјеву за приступ информацијама – јавни органи Босне и Херцеговине

Одговори јавних органа показују да већина јавних органа одлуке по захтјевима за приступ информацијама доноси у форми рјешења.

Агенција за поштански саобраћај Босне и Херцеговине наводи да: *Одлуку по захтјеву за приступ информацијама доноси у форми рјешења, а информација се подносиоцу доставља, односно приступ информацијама дозвољава, у форми коју је подносилац захтјева прецизирао у захтјеву, под условом да је као таква предвиђена Законом о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини. Уколико подносилац захтјева није прецизирао начин одобравања приступа информацијама или је поставио захтјев који није предвиђен Законом о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини, Агенција о предмету извјештава подносиоца захтјева писменим путем, захтијевајући допуну захтјева.*¹⁹⁶

Јавни органи на нивоу Босне и Херцеговине су на питање у којој форми су донесене одлуке по захтјеву за приступ информацијама (рјешење, допис, закључак), одговорили различито. Већина јавних органа је по захтјевима за приступ информацијама одлучила у форми рјешења док су три јавна органа одлуку донијела у форми дописа, а два у форми закључка.

Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине у одговору наводи да по захтјевима одлучује у форми рјешења, односно дописа у случају када Агенција није надлежна или када се странка изјасни да жели одговору у том облику.¹⁹⁷

Сличан одговор дало је и Министарство промета и комуникација Босне и Херцеговине које истиче да одлуку о захтјеву за слободу приступа информацијама доноси у форми рјешења, осим када исти просљеђује надлежном органу – када се сачињава допис или због недостатка формалних услова када се сачињава закључак.¹⁹⁸

Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине у одговору наводи: *У ситуацији кад се захтјев за приступ информацијама одобрава, исто се врши дописом у ком се странка информише о детаљима увида. У ситуацији када се захтјев за приступ информацијама дјелимично одобрава или одбија, доноси се рјешење у складу са Законом.*¹⁹⁹

У одговору на питање шта садржи поука о правном лијеку јавни органи на нивоу Босне и Херцеговине су у одговорима навели сљедеће:

¹⁹⁶ Агенција за поштански транспорт Босне и Херцеговине, акт број 01-03-1-50-4-474-5/19 од 8.8.2019. године.

¹⁹⁷ Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине, акт без броја, запримљен дана 5.8.2019. године.

¹⁹⁸ Министарство транспорта и комуникација Босне и Херцеговине, акт без броја, запримљен дана 6.8.2019. године.

¹⁹⁹ Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине, акт број 10-02.3-3784-1/19 од 1.8.2019. године.

- a) Жалба се доставља Жалбеном вијећу при Савјету министара Босне и Херцеговине;²⁰⁰
- b) Жалба се доставља Жалбеном Вијећу при савјету Министара Босне и Херцеговине и Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине;²⁰¹
- c) Жалба се изјављује директору Службе и Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине;²⁰²
- d) Жалба се улаже доносиоцу рјешења;²⁰³
- e) Жалба се подноси директору Управе за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине у року од 15 дана од пријема рјешења и Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине;²⁰⁴
- f) Жалба се изјављује генералном директору Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине.²⁰⁵

Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине у одговору је истакао: *Сви захтјеви су ријешени позитивно у корист подносиоца. Није било дјелимичног рјешења приступа информацијама.*²⁰⁶

6.6.2 Одлучивања по захтјеву за приступ информацијама – јавни органи Републике Српске

Из највећег броја одговора јавних органа Републике Српске произилази да у поступку по захтјеву за приступ информацијама одлучују у форми дописа, а у складу са ЗОСПИ РС.²⁰⁷

²⁰⁰ Агенција за антидопинг контролу БиХ, акт без броја и датума, Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини, акт број: 05-1-34-16-712-2/19 од 13.8.2019. године, Одбор државне службе за жалбе, акт број 01-1-12-1-130-2/19 од 9.8.2019. године, Министарство за људска права и избјеглице БиХ, акт број 05-12-1-1819-2/19 од 6.8.2019. године, Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ, акт број 02-9-50-3-1882/19 од 1.8.2019. године, Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ, акт број 10-02.3-3784-1/19 од 1.8.2019. године.

²⁰¹ Министарство цивилних послова БиХ, акт без броја, запримљен дана 15.8.2019. године, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, акт број 03-12-1-382-2/19/19 (С.С) од 5.8.2019. године, Правобранилаштво Босне и Херцеговине, акт број 04-29-1-ПБиХ-300/19 од 4.9.2019. године, Канцелариј координатора за реформу јавне управе, акт број 06-29-1-56-5/17 од 16.9.2019. године, Агенција за државну службу, акт број 03-50-28-1/19 од 9.8.2019. године, Агенција за поштански транспорт БиХ, акт број 01-03-1-50-4-474-5/19 од 8.8.2019. године, Дирекција за европске интеграције, акт број 01-50-МТ-1021-2/19 од 1.8.2019. године, Дирекција за цивилно ваздухопловство, акт број 1-2-50-2-538-2/19 од 5.8.2019. године, Агенција за надзор над тржиштем, акт број 02-12-368-2/19 од 8.8.2019. године, Канцеларија за ревизију институција БиХ, акт број 01/4-12-832-2/19 од 7.8.2019. године, Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине, акт број 01-7-50-8-582-1/19 од 6.8.2019. године, Министарство финансија и трезора БиХ, акт број 01-16-1-5491-2/19 од 2.8.2019. године, Министарство комуникација и транспорта БиХ, акт без броја, запримљен дана 6.08.2019, Институт за интелектуално власништво БиХ, акт број 05-12-1-554-2/19СД од 30.7.2019. године, Конкурентски савјет БиХ, акт број 01-12-1-213-3/19 од 1.8.2019. године, Агенција за осигурање у БиХ, акт број 02-12-233-2/19 од 6.8.2019. године, Централна изборна комисија БиХ, акт број 04-12-561-2/19 од 1.8.2019. године.

²⁰² Служба за заједничке послове институција БиХ, акт број 06/И-50-1-1709-1/19 од 7.8.2019. године.

²⁰³ Агенција за јавне набавке БиХ, акт број 02-12-2125-2/19 од 31.7.2019. године.

²⁰⁴ Управа за индиректно опорезивање БиХ, акт број 01/3-14-1-1632-1/19 од 13.8.2019. године.

²⁰⁵ Регулаторна агенција за комуникације БиХ, акт без броја, запримљен дана 5.8.2019. године.

²⁰⁶ Институт за стандардизацију БиХ, акт број 04-50.1-45-957-2/19 од 1.8.2019. године.

²⁰⁷ Градска управа Града Бања Лука, акт број 23-059-1066/2019 од 3.12.2019. године, Градска управа Града Бијељина, акт број 02/8-052-3-49/19 од 1.8.2019. године, Општина Хан Пијесак, акт број 02-053-15/19 од 5.8.2019. године, Општина Невесиње, акт од 7.8.2019. године, Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске, акт број 24.2004/054-101-2/19 од 6.8.2019. године, Министарство финансија Републике

Одређени број институција у одговору истиче да одлуку по захтјеву за приступ информацијама доноси у форми рјешења.²⁰⁸

Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, Министарство финансија – Пореска управа Републике Српске, Министарство просвјете и културе Републике Српске и Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске су навели како одлуке доносе како у форми дописа, тако и у форми рјешења.²⁰⁹

Служба за заједничке послове Владе Републике Српске је навела да немају дефинисану форму.²¹⁰

Када је у питању упутство о поуци о правном лијеку, већина јавних органа у Републици Српској је навела да у поука о правном лијеку садржи елементе прописане чланом 14. ЗОСПИ РС.²¹¹ Према достављеним одговорима, поједини јавни органи не наводе поуку о правном лијеку.²¹²

Српске, акт број 06.01/059-1925/19 од 8.8.2019. године, Служба предсједника Републике Српске, акт број 01-2-054-3021-1/19 од 13.8.2019. године, Влада Републике Српске- Републички секретеријат за расељена лица и миграције, акт број 26.05-07-882/19 од 12.8.2019. године, Одбор државне управе за жалбе Републике Српске, акт број 052-326/19 од 6.8.2019. године.

Министарство правде Центар за пружање бесплатне правне помоћи Републике Српске, акт број 08/2.01/025-260-1/19 од 8.8.2019. године, Народна скупштина Републике Српске, акт број 02/2-1352-1/19 од 12.8.2019. године, Фонд за ПИО Републике Српске, акт број О-98/2019-91 од 13.8.2019. године, Вијеће народа Републике Српске, акт број 03.2-305/19-1 од 13.8.2019. године, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, акт број 19.02/052-6732/19 од 13.8.2019. године, Завод за статистику Републике Српске, акт број 06.3.07/060-528/19 од 13.8.2019. године, Агенција за управљање одузетом имовином, акт број 08/3-053-7/19 од 21.8.2019. године, Градска управа Града Зворник акт број 07-053-14/19 од 8.8.2019. године, Завод за образовање одраслих Републике Српске акт број 07/5.5/034-229/19 од 29.8.2019. године, Општина Лакташи, акт број 02-02-22/19 од 2.8.2019. године, Влада Републике Српске- Генерални секретаријат- Сектор за информисање- Биро за односе с јавношћу, акт број 04.3/053-19 од 14.8.2019. године, Министарство здравља и социјалне заштите акт број:11/02-500-450/19 од 19.8.2019. године, Републички завод за статистику акт број 06.3.07/060-528/19 од 13.8.2019. године.

²⁰⁸Хеликоптерски сервис Републике Српске, акт број 116/19 од 31.7.2019. године, Град Градишка, акт од 5.8.2019. године, Агенција за бјезбједност саобраћаја Републике Српске, акт број 13/1/052-873/19 од 8.8.2019. године, Министарство правде, акт број 08.040/052-6349/19 од 27.8.2019. године, Републички центар за истраживање рата и ратних злочина и тражење несталих лица Републике Српске, акт од 13.8.2019. године, Гендер центар Владе Републике Српске, акт од 21.8.2019. године.

²⁰⁹Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, акт број 13.02/053-1421/19 од 8.8.2019. године, Министарство финансија- Пореска управа Републике Српске, акт број 06/1.01/0103-052.4-13014/2019 од 8.8.2019. године и Министарство просвјете и културе Републике Српске, акт број 07.034/053-15-163/19 од 12.8.2019. године, Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске акт од 13.8.2019. године.

²¹⁰Служба за заједничке послове Владе Републике Српске акт број 04/2.3.3.-053-626-1/19 од 12.08.2019. године.

²¹¹Градска управа Града Бијељина акт број 02/8-052-3-49/19 од 1.8.2019. године, Град Градишка акт од 05.08.2019. године, Министарство саобраћаја и веза РС-а акт број 13.02/053-1421/19 од 17.8.2019. године, Министарство финансија Републике Српске акт број 06.01/059-1925/19 од 8.8.2019. године, Служба предсједника Републике Српске акт број 01-2-054-3021-1/19 од 13.8.2019. године, Влада Републике Српске- Републички секретеријат за расељена лица и миграције акт број 26.05-07-882/19 од 12.8.2019. године, Министарство правде Центар за пружање бесплатне правне помоћи Републике Српске акт број 08/2.01/025-260-1/19 од 08.08.2019. године, Фонд за ПИО Републике Српске акт број О-98/2019-91 од 13.8.2019. године, Агенција за бјезбједност саобраћаја Републике Српске акт број 13/1/052-873/19 од 8.8.2019. године, Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске акт од 13.08.2019. године, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво акт број 19.02/052-6732/19 од 13.8.2019. године, Гендер центар Владе Републике Српске акт од 21.8.2019. године, Завод за образовање одраслих Републике Српске акт број 07/5.5/034-229/19 од 29.8.2019. године.

²¹²Одбор државне управе за жалбе Републике Српске акт број 052-326/19 од 6.8.2019. године, Служба за заједничке послове Владе Републике Српске Републике Српске акт број 04/2.3.3.-053-626-1/19 од 12.08.2019. године, Вијеће народа Републике Српске акт број 03.2-305/19-1 од 13.8.2019. године.

Поједини јавни органи дају упутство подносиоцима захтјева о могућности обраћања надлежним министрима и директору, али без навођења осталих елемената који су садржани у ЗОСПИ РС.²¹³

Хеликоптерски сервис Републике Српске је у достављеном одговору навео: *Ако подносилац захтјева није задовољан одговором и поступком приступа информацијама, подноси приговор директору Хеликоптерског сервиса Републике Српске који у року од осам дана од дана пријема шаље одговор.*²¹⁴

Агенција за управљање одузетом имовином Републике Српске у одговору истиче: *Ако Агенција одбије приступ траженој информацији дјелимично или у цјелости, о томе ће обавијестити подносиоца захтјева у року од 15 дана од дана пријема захтјева.*²¹⁵

Завод за статистику Републике Српске, Републичка управа за инспекцијске послове и Општина Невесиње информишу да до сада нису имали захтјеве у којима је дошло до одбијања приступа информацијама.²¹⁶

6.6.3 Одлучивања по захтјеву за приступ информацијама – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Анализа достављених одговора од јавних органа Федерације Босне и Херцеговине показује да већина јавних органа по захтјевима за приступ информацијама одлучује рјешењем.

Одређен број јавних органа у одговору наводи да по захтјевима за приступ информацијама одлучују у форми рјешења и дописа.²¹⁷

Федерални хидрометеоролошки завод Босне и Херцеговине у одговору наводи: *Углавном захтјеви који се заприма од вањских корисника су у облику дописа, па је самим тим због специфичности информације којом се одговара (подаци о измјереним, о осмотреним вриједностима, о појавама, саопштења и сл.) и одговор у форми дописа, а врло ријетко у складу са поднесеним захтјевом и у облику рјешења.*²¹⁸

Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације Босне и Херцеговине у одговору наводи да се одлуке у већини случајева доносе у форми рјешења. *Међутим, у одређеним случајевима, уколико се ради о подацима који имају такав карактер,*

²¹³ Министарство финансија-Пореска управа Републике Српске бр. 06/1.01/0103-052.4.-13014/2019 од 8.8.2019. године, Министарство просвјете и културе акт број 06/1.01/0103-052.4.-13014/2019 од 8.8.2019. године, Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Републике Српске акт без броја од дана 14.8.2019. године.

²¹⁴ Хеликоптерски сервис Републике Српске, акт број 116/19 од 31.07.2019. године.

²¹⁵ Агенција за управљање одузетом имовином, акт број 08/3—053-7/19 од 21.08.2019. године.

²¹⁶ Завод за статистику Републике Српске акт број 06.3.07/060-528/19 од 13.8.2019. године, Републичка управа за инспекцијске послове акт број 24.2004/054-101-2/19 од 6.8.2019. године, Општина Невесиње акт од 7.8.2019. године.

²¹⁷ Федерални хидрометеоролошки завод, Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације Босне и Херцеговине, Федерално тужилаштво и Федерално министарство околине и туризма.

²¹⁸ Федерални хидрометеоролошки завод акт број 07-49-1-954-1/19 од 9.8.2019. године.

*подносиоци захтјева се путем писаног обавјештења информишу, односно доставља им се податак или документ који је тражен.*²¹⁹

Одређен број јавних органа у одговорима истиче да по захтјевима за приступ информацијама одлучују искључиво у форми дописа.²²⁰

Већина јавних органа Федерације Босне и Херцеговине у одговорима наводи да поука о правном лијеку садржи информацију коме се у приговору може изјавити и да је то најчешће надлежни министар или руководилац органа, рок у којем се приговор изјављује, док поука не садржи информацију о могућности обраћања Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.²²¹

Одређени број јавних органа је одговорио да поступају у складу са чланом 14 ЗОСПИ ФБиХ²²², док Федерално министарство културе и спорта у одговору наводи: *У рјешењу нисмо наводили поуку о правном лијеку, поступајући у складу са чланом 14 став 2 Закона.*²²³

У одговору Федералног завода за агропедологију Босне и Херцеговине стоји: *У поуци о правном лијеку наводимо сљедеће: подносилац захтјева током цијелог поступка има право на обраћање Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине.*²²⁴

Федерално министарство околине и туризма у одговору је истакло: *Кад се одговара дописом, исти није садржавао упуту о правном лијеку. А кад је рјешење, поука о правном лијеку садржи 'против овог рјешења може изјавити жалба Институцији омбудсмена за људска права у року од 15 дана од дана пријема овог рјешења.*²²⁵

²¹⁹ Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације Босне и Херцеговине акт број 03-05-2288/19 од 7.8.2019. године.

²²⁰ Федерално правобранилаштво и Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације БиХ.

²²¹ Федерална управа за геодетске послове и имовинскоправне послове акт број 01-02-1233720/19 од 29.7.2019. године, Федерално министарство рада и социјалне политике, акт број 01-49/1-1955/19 НМ од 7.8.2019. године, Федерално министарство здравства акт број 01-10-4715/19 од 5.8.2019. године, Федерално правобранилаштво акт број ФП-432/29 од 6.8.2019. године, Федерална управа за цивилне послове, акт број 03-05/18-457-1/19 од 8.8.2019. године, Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације БиХ акт број 03-05-2288/19 од 7.8.2019. године, Агенција за надзор осигурања Федерације БиХ, акт број 01-02.2-059-2220/19 од 15.8.2019. године, Федерално министарство правде, акт број 09-49-2227/19 од 12.8.2019. године, Федерални хидрометеоролошки завод, акт број 07-49-1-954-1/19 од 9.8.2019. године, Агенција за банкарство Федерације БиХ, акт број 04-1-2-2795/19 од 13.8.2019. године, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији БиХ, акт број 04-01-836-05/19 од 28.6.2019. године, Федерално Тужилаштво, акт број А-398/19 од 13.9.2019. године, Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, акт број 04-49-1365/19 од 13.8.2019. године.

²²² Влада Федерације БиХ акт број 04-05-763/2019 од 3.9.2019. године, Федерални завод за агропедологију акт број 05-49-838-2/19 од 13.8.2019. године, Федерална управа за инспекцијске послове акт број 01-49-1-03850/2019 од 21.8.2019. године, Федерално министарство околине и туризма, акт број 08-49-571/19 од 20.8.2019. године, Федерално министарство образовања и науке, акт број 01-49-3277-1/19 од 30.8.2019. године.

²²³ Федерално министарство културе и спорта акт од 27.8.2019. године.

²²⁴ Федерални завод за агропедологију акт број 05-49-838-2/19 од 13.8.2019. године.

²²⁵ Федерално министарство околине и туризма, акт број 08-49-571/19 од 20.8.2019. године.

6.6.3.1 Одлучивање по захтјеву за приступ информацијама – јавни органи кантона

Анализа достављених одговора показује да већина јавних органи на кантоналном нивоу укључујући и јавне органе у градовима и општинама, о захтјеву за приступ информацијама одлучује у форми рјешења.

Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево у свом одговору наводи да одлуке доноси у форми рјешења и закључка.²²⁶

Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона, Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона, Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона наводи да одлуке доноси у форми рјешења и дописа.

Министарство здравства, рада и социјалне скрби Херцеговачко-неретванског кантона у одговору наводи да по захтјевима за приступ информацијама одговара путем дописа који не садрже поуку о правном лијеку.²²⁷

Јавни органи на кантоналном нивоу при доношењу одлуке о захтјеву за приступ информацијама, као поуку о правном лијеку најчешће наводе да странка може поднијети жалбу министру, руководиоцу органа или градоначенику/начелнику у року од осам дана од пријема рјешења.²²⁸

Извјестан број институција експлицитно наводи да поред жалбе која се може упутити министру, руководиоцу органа или начелнику у року од осам дана од пријема рјешења да се странка може обратити и Институцији омбудсмена за заштиту људских права Босне и Херцеговине.²²⁹

²²⁶ Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, акт број 01-5-49-4298 од 16.8.2019. године.

²²⁷ Министарство здравства, рада и социјалне помоћи Херцеговачко-неретванског кантона од 21.8.2019. године.

²²⁸ Министарство правосуђа и управе Средњобосанског кантона, акт број 01/2-02-225/2019 од 31.7.2019. године, Кантонална управа за инспекцијске послове Тузланског кантона, акт број 17/1-05-007567/19 од 16.8.2019. године, Град Горажде градоначелник Босанскоподрињски кантон, акт број 02-05-2-3070/19 од 2.8.2019. године, Град Живинице, акт број 02/3-05-4386/19 од 19.8.2019. године, Министарство здравства и социјалне политике, Средњобосански кантон, акт број 03-02-455/19-2 од 9.8.2019. године, Министарство културе и спорта Кантона Сарајево, број 12-10-29781/19 од 22.8.2019. године, Министарство за привреду/господарство Зеничко-добојски кантон, акт број 04-05-1239-3/19 од 5.9.2019. године, Министарство привреде Кантон Сарајево, акт број 07-01-10-29781-2/19 од 5.8.2019. године, Министарство просторног уређења, грађења и заштите околине Кантона Сарајево, акт број:05/01-49-30099/19 од 5.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона, акт број 08-01-01/1-02-1-3933-1/19 од 2.8.2019. године Западнохерцеговачки кантон, Влада-Уред председника, акт број 17-72-1/19 од 8.8.2019. године; Кантонална агенција за приватизацију Кантона Сарајево, акт број 21-06/1-49-117-1 од 26.08.2019. године, Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона број 03-02-49-587-2/19 од 26.8.2019. године, Министарство правде и управе Кантона Сарајево, акт без броја, запримљен дана 19.8.2019. године.

²²⁹ Министарство привреде Херцеговачко-неретванског кантона акт бр: 07-02а)-51-375-1/19 од 23.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Горажде Босанскоподрињског кантона акт бр: 07-01-02-3492/19 од 19.8.2019. године, Општина Травник, бр: 03-05-14-21-157/19 од 12.8.2019. године, Министарство за борачака питања Тузланског кантона, број 15/1-05-015702/19 од 31.7.2019. године, Служба за заједничке послове кантоналних органа управе, Босанско-подрињског кантона, акт број 15-49-400-1/19 од 7.8.2019. године, Министарство здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона, акт бр. 09-05-6600-УП-1/19 од 21.8.2019. године, Министарство рада, здравства,социјалне скрби Кантона 10, акт бр. 09-01-05-1/19 од 22.8.2019. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Херцеговачко-неретванског

Министарство образовања, науке, културе и спорта Западнохерцеговачког кантона у одговору је навело да у актима не наводи поуку о правном лијеку.²³⁰

Министарство правосуђа и управе Посавског кантона у одговору истиче да се у рјешењима за приступ информацијама наводи поука о правном лијеку према којој се жалба може изјавити Федералном министарству правде у року од 15 дана од дана пријема рјешења.²³¹

Из достављеног одговора није видљиво на који начин је Федерално министарство правде евентуално поступило у поступку по жалби на рјешење Министарства правосуђа и управе Посавског кантона.

Министарство здравља, рада и социјалне помоћи Херцеговачко-неретванског кантона наводи да *с обзиром на то да на захтјев за приступ информацијама одговарамо дописом, исти не садржи поуку о правном лијеку.*²³²

Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево уз одговору наводи да се у поуци о правном лијеку увијек достављају подаци прописани чланом 14 став (3) тачка 2 ЗОСПИ ФБиХ и никада се не мијењају, без обзира на суштину донесене одлуке.²³³

6.6.4 Одлучивање по захтјеву за приступ информацијама - јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

Јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине који су доставили своје одговоре по захтјеву Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине су навели да одлуке по захтјеву за приступ информацијама углавном доносе у форми рјешења.²³⁴

Када је ријеч о поуци о правном лијеку Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине је навела да *се може изјавити жалба Апелационој комисији Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, у року од 15 дана од дана достављања и да се жалба упућује путем Полиције Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.*

Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – Стручна служба Скупштине је у одговору истакла да поука о правном лијеку *садржи информацију о праву жалбе на рјешење које се подноси Апелационој комисији Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у року од 15 дана од дана достављања и да се странка може обратити Канцеларији омбудсмена Босне и Херцеговине у Брчко дистрикту.*²³⁵

Истовијетно је и поступање Правосудне комисије Брчко дистрикта Босне и Херцеговине: *У рјешењу којим је приступ информацији одбијен у цјелости или дјелимично, поука о*

кантона, акт бр. 11-02-1407-1/19 од 16.8.2019. године, Министарство за питања бораца Херцеговачко-неретванског кантона, акт бр. 12-01-12-3271/19-2 од 30.7.2019. године.

²³⁰ Министарство образовања, науке, културе и спорта Западнохерцеговачког кантона, акта број 07-01-49-423-2/19 од 1.8.2019. године.

²³¹ Министарство правосуђа и управе Посавског кантона, акт број 03-05-204/19 од 01.08.2019. године.

²³² Министарство здравства, рада и социјалне скрби Херцеговачко-неретванског кантона од 21.8.2019. године

²³³ Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, , акт број 14-03-49-03273/17 од 12.7.2019. године;

²³⁴ Скупштина Брчко дистрикта - Стручна служба Скупштине , акт број 02-05-828/19 од 7.8.2019. године, Полиција Брчко дистрикта БиХ, акт без броја, запримљен 15.8.2019. године, Влада Брчко дистрикта – Одјељење за јавни регистар, акт без броја, запримљен дана 9.8.2019. године и Правосудна комисија Брчко дистрикта БиХ, , акт број: СуПК-1337/19 од 2.8.2019. године.

²³⁵ Скупштина Брчко дистрикта БиХ, број 02-05-828/19 од 7.8.2019. године.

*правном лијеку садржи поуку о праву на жалбу, адресу органа којем се жалба подноси, рок и трошкове за подношење жалбе, те упутство о праву обраћања Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, с назнаком неопходних података за контактирање омбудсмана.*²³⁶

Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине Одјељење за јавни регистар у одговору је навео да се у одлуци по захтјеву за приступ информацији наводе назив и адреса органа којем се жалба подноси, рок и трошкови подношења жалбе, те упутство о праву обраћања Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине с назнаком неопходних података за контактирање омбудсмана.²³⁷

6.7 Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева

*Јавни орган неће испитивати нити захтијевати разлоге оправданости захтјева.*²³⁸

6.8 Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи Босне и Херцеговине

Анализа одговора достављених од јавних органа на нивоу Босне и Херцеговине показује да већина јавних органа не испитује оправданост захтјева, односно не тражи образложења захтјева.

Одређен број јавних органа у одговору су навели да испитују оправданост захтјева за приступ информацијама.²³⁹

Из одговора одређеног броја јавних органа, може се закључити да се тражи образложење захтјева, али само уколико је захтјев непрецизан или нејасан, те се допуна тражи у циљу разјашњења нејасноћа.²⁴⁰

Агенција за поштански саобраћај Босне и Херцеговине у одговору наводи да: *Агенција у сваком конкретном случају за примљеног захтјева за приступ информацијама цијени оправданост поднесеног захтјева, те уколико његова оправданост није довољно јасна или образложена, писменим путем се обраћа подносиоцу захтјева остављајући му рок за допуну и прецизирање захтјева. Претходно наведено се спроводи из разлога да би се подносиоцу захтјева омогућило стицање услова за одобравање приступа траженим*

²³⁶ Правосудна комисија Брчко дистрикта БиХ, акт број СуПК-1337/19 од 02.08.2019. године.

²³⁷ Одјељење за јавни регистар Владе Брчко дистрикта БиХ, акт без броја и датума, за примљен у Институцији омбудсмена дана 9.8.2019. године.

²³⁸ Члан 11 став 4 Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, члан 11 став 2 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске, члан 11 став 4 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

²³⁹ Агенција за јавне набавке БиХ, Министарство спољње трговине и економских односа БиХ, Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља, Канцеларија за хароминазију и координацију плаћања у пољопривреди, исхрани, и руралном развоју БиХ, Канцеларија за ветеринарство БиХ, Центар за уклањање мина у БиХ, Институт за интелектуално власништво БиХ и Министарство одбране БиХ.

²⁴⁰ Агенција за заштиту личних података у БиХ, Фонд за повратак БиХ, Министарство финансија и трезора БиХ и Конкурентноско вијеће БиХ.

*информацијама с једне стране, те како би се заштитио јавни интерес и интерес трећих страна од злоупотребе права на приступ информацијама с друге стране.*²⁴¹

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине у одговору истиче: *Уколико Конкуренијски савјет утврди да не постоји оправданост за достављање информација, исто доноси рјешење којим се не одобрава приступ информацијама.....Дешава се да услед недовољно прецизираног захтјева за достављање информација Конкуренијски савјет тражи додатна појашњења након чега приступа изради рјешења у складу са релевантним прописима.*²⁴²

На питање да ли су у досадашњој пракси запримали захтјеве за које нису били надлежни и на који начин је поступано и у таквим случајевима, половина јавних органа у одговорима је навела да су запримали захтјеве за које нису надлежни, те да су у таквим случајевима исте просљеђивали надлежном органу, а жалиоца обавијестили о наведеном просљеђивању.

Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине у одговору истиче: *Такође, Дирекција је у складу са чланом 13 Закона обрађивала запримљене захтјеве за које није надлежни орган у случају када је утврђено да је информација под њезином контролом и када надлежни јавни орган, након што је обавјештен о појединостима захтјева, није имао приговора да га Дирекција као јавни орган који је запримио захтјев и обради.*²⁴³

С друге стране, половина јавних органа се изјаснила да у досадашњој пракси нису запримали наведене захтјеве.²⁴⁴

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине у одговору наводи: *Често се, међутим, од Канцеларије траже информације чији је иницијални произвођач или обрађивач нека друга институција, па би тако те институције можда биле примјеренији 'адресат' оваквих захтјева, а Канцеларија је ове информације у посјед добила кроз процес ревизије.*²⁴⁵

²⁴¹ Агенција за поштански промет БиХ, , акт број 01-03-1-50-4-474-5/19 од 8.8.2019. године.

²⁴² Конкуренијско вијеће Босне и Херцеговине, , акт број 01-12-1-213-3/19 од 1.8.2019. године.

²⁴³ Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине, , акт број 01-50-МТ-1021-2/19 од 1.8.2019. године.

²⁴⁴ Институт за стандардизацију БиХ, Агенција за антидопинг контролу БиХ, Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ, Централна изборна комисија БиХ, Уред за разматрање жалби БиХ, Агенција за осигурање у БиХ, Одбор државне службе за жалбе БиХ, Агенција за надзор над тржиштем БиХ, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, Институт за мјеритељство БиХ, Дирекција за цивилно зракопловство БиХ, Институт за интелектуално власништво БиХ, Уред за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ, Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља, Агенција за јавне набавке БиХ, Агенција за поштански промет БиХ и Агенција за заштиту страних инвестиција у БиХ (ГПА).

²⁴⁵ Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине, акт број 01/4-12-832-2/19 од 7.8.2019. године.

6.8.1 Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи Републике Српске

На питање да ли приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама испитују оправданост или захтијевају образложење захтјева, највећи број јавних органа у Републици Српској доставио је одговор да не испитује оправданост захтјева, односно не тражи образложење истог.²⁴⁶

Одређен број јавних органа у Републици Српској се изјаснио да приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама испитују оправданост истог.²⁴⁷

Достављена су изјашњења јавних органа у којима се наводи да у случају непотпуних или нејасних захтјева за приступ информацијама, службеник задужен за поступање од подносиоца захтјева тражи образложење захтјева или дијела захтјева.²⁴⁸

Већина јавних органа на нивоу Републике Српске према заprimљеним одговорима није поступала по захтјеву за приступ информацијама за који нису надлежни.

Јавни органи који имају искуства са таквим захтјевима су одговорили како би обавијестили подносиоца захтјева да нису надлежни, те упутили странку на институцију надлежну за поступање.²⁴⁹

6.8.2 Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности - јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Одговори већине јавних органа показују да се приликом обраде захтјева за приступ информацијама не испитује оправданост истих. Мањи број јавних органа у одговорима наводи да испитује оправданост захтјева.²⁵⁰

Федерално тужилаштво наводи да оправданост и образложење захтјева за приступ информацијама испитују само у случајевима *када службеник за информисање не може јасно дефинисати које конкретно информације тражи подносилац пријаве.*²⁵¹

²⁴⁶ Одбор државне управе за жалбе, Републичка управа за инспекцијске послове, Републички секретаријат за расељена лица и миграције, Министарство правде, Агенција за управљање одузетом имовином, Републички педагошки завод, Град Градишка, Министарство просвјете и културе, Општина Невесиње, Министарство просвјете и културе- Завод за образовање одраслих, Републичка комисија за утврђивање сукоба интереса у органима власти Републике Српске, Општина Лакташи, Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Град Бијељина и Градска управа Града Бања Лука.

²⁴⁷ Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Републичка дирекција за обнову и изградњу, Предсједник Републике- Служба предсједника, Град Зворник, Министарство правде- Центар за пружање бесплатне правне помоћи, Министарство финансија, Вијеће народа Републике Српске, Министарство финансија- Пореска управа Министарство за наунотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, Хеликоптерски сервис Републике Српске и Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.

²⁴⁸ Министарство финансија, Влада Републике Српске - Служба за заједничке послове, Министарство породице, омладине и спорта, Републички завод за статистику, Агенција за безбједност саобраћаја;

²⁴⁹ Градска управа Града Бијељина, акт број 02/8-052-3-49/19 од 1.8.2019. године, Хеликоптерски сервис Републике Српске, , акт број 116/19 од 31.7.2019. године, Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, акт број 13.02/053-1421/19 од 17.8.2019. године, Министарство финансија Републике Српске, акт број 06.01/059-1925/19 од 8.8.2019. године, Влада Републике Српске- Републички секретаријат за расељена лица и миграције, , акт број 26.05-07-882/19 од 12.8.2019. године, Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске, , акт број 13/1/052-873/19 од 8.8.2019. године, Републички центар за истраживање рата и ратних злочина и тражење несталих лица Републике Српске акт од 13.8.2019. године, Министарство за наунотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, акт број 19.02/052-6732/19 од 13.8.2019. године, Завод за статистику Републике Српске, акт број 06.3.07/060-528/19 од 13.8.2019. године.

²⁵⁰ Федерално правобранилаштво и Влада Федерације БиХ.

Федерални агромедитерански завод у одговору истиче: *Да, обавезно тражимо образложење захтјева.*²⁵²

Из одговора Федералне управе цивилне заштите произилази да се оправданост захтјева цијени у зависности од тога на шта се захтјев односи и шта се њиме тражи.²⁵³

У вези са питањем о начину поступања у случају ненадлежности, мањи број јавних органа у одговорима указује да нису запримали захтјеве за приступ информацијама, поводом којих нису били надлежни.

Одређени број јавних органа у одговору су навели да би у случају пријема таквог захтјева, обавијестили подносиоца захтјева да су ненадлежни те су дали упуту која је институција надлежна за поступање.²⁵⁴

Федерално Министарство здравља у одговору наводи да су у зависности од карактера самог захтјева, поједини захтјеви управо они за које Министарство није надлежно, *неријетко уопште немају стварно карактер захтјева за приступ информацијама у складу са Законом.*²⁵⁵

Федерални хидрометеоролошки завод у одговору је навео да у ситуацији када нису надлежни за поступање по захтјеву за приступ информацијама *странку обавијесте телефоном или имејлом.*²⁵⁶

6.8.2.1 Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи кантона

Највећи број јавних органа на кантоналном нивоу не испитује оправданост захтјева за приступ информацијама нити траже образложење истог. Међутим, евидентна је и супротна пракса.²⁵⁷

Уколико је захтјев за приступ информацијама нејасан или недовољно прецизиран, један број јавних органа захтјева образложење у смислу појашњења и конкретизовања тражене информације.²⁵⁸

²⁵¹ Федерално тужилаштво, акт број А-398/19 акт од 13.9.2019. године.

²⁵² Федерални агромедитерански завод, акт број 05-05-3-1189-2/19 од 13.8.2019. године.

²⁵³ Federalna uprave civilne zaštite акт број 03-05/18-457-1/19 од 08.08.2019. године.

²⁵⁴ Федерална управа за геодетске послове и имовинскоправне послове, акт број 01-02-1233720/19 од 29.7.2019. године; Федерално правобранилаштво, акт број FP-432/29 од 6.8.2019. године, Уставни суд ФБиХ, акт број 2-57-1/19 од 30.7.2019. године, Федерална управа за цивилне послове, акт број 03-05/18-457-1/19 од 8.8.2019. године, Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације БиХ, акт број 03-05-2288/19 од 7.8.2019. године, Федерално министарство правде, акт број 09-49-2227/19 од 12.8.2019. године, Влада Федерације БиХ, акт број 04-05-763/2019 од 3.9.2019. године, Федерална управа за инспекцијске послове, акт број 01-49-1-03850/2019 од 21.8.2019. године, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији БиХ, акт број 04-01-836-05/19 од 28.6.2019. године, Федерално министарство образовања и науке, акт број 01-49-3277-1/19 од 30.8.2019. године; Федерално тужилаштво, акт број А-398/19 од 13.9.2019. године, Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, акт број 04-49-1365/19 од 13.8.2019. године.

²⁵⁵ Федерално министарство здравства, акт број 01-10-4715/19 од 5.8.2019. године.

²⁵⁶ Федерални хидрометеоролошки завод, акт број 07-49-1-954-1/19 од 9.8.2019. године.

²⁵⁷ Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона, Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околиша Унско-санског кантона, Министарство за борачког питања Тузланског кантона, Министарство за привреду Зеничко-добојског кантона, Министарство за рад, социјалну политику и избјеглице Зеничко-добојског кантона, Министарство за питања бранитеља Херцеговачко-неретванског кантона, Министарство правосуђа и управе Средњобосанског кантона, Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Средњобосанског кантона, Министарство за борачка питања Кантона Сарајево, Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево, Министарство правосуђа и управе Посавског кантона, Управа за инспекцијске послове Западнохерцеговачког кантона, Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона, Министарство здравства, рада и социјалне помоћи Херцеговачко-неретванског кантона.

Из запримљених одговора произилази да је 15 јавних органа на кантоналном нивоу запримило захтјев за приступ информацијама за који нису надлежни у којем случају су поступали у складу са чланом 13 ЗОСПИ ФБиХ и да су захтјев прослиједили надлежном јавном органу.²⁵⁹

Кантонални архив Травник у одговору наводи: *Имамо прослијеђене захтјеве од органа управе чију архивску грађу чувамо, па зависно од предмета, или им га уступимо на реверс, или обавијестимо странку да ћемо поступак проводити по Закону о архивској грађи, јер се ради о архивској грађи.*²⁶⁰

6.8.3 Испитивање оправданости захтјева и/или образложење захтјева и утврђивање надлежности – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

На питање да ли приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама испитују оправданост и/или захтјевају образложење захтјева, Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – Одјелење/Одјел за јавни регистар, у одговору се навели да испитују оправданост захтјева за приступ информацијама.²⁶¹

Из одговора Комисије за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, произилази да у досадашњем раду нису запримили захтјеве за приступ информацијама, али да би у случају поступања по истом водили рачуна о оправданости захтјева и уколико би то било потребно, тражили би образложење захтјева.²⁶²

Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – Стручна служба Скупштине и Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у одговору су навели да не испитују оправданост захтјева за приступ информацијама, с тим да Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у одговору наводи: *Што се тиче образложења, на истом инсистирамо само у мјери која је потребна да би се из захтјева могло утврдити каква је природа или садржај информације која се тражи, како би смо по том могли оцијенити да ли посједујемо такву информацију.*²⁶³

У вези са питањем да ли су јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине запримали захтјеве за приступ информацијама за које нису стварно надлежни, сви анкетирани су доставили одговор из којег произилази да у досадашњој пракси није било таквих захтјева.

²⁵⁸ Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона, Министарство рада, здравства, социјалне скрби и прогнаних Кантона 10 и Министарство привреде Средњобосанског кантона.

²⁵⁹ Министарство трговине, туризма и заштите околине Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 10-02-36-369/19 од 30.8.2019. године, Кантонална управа за инспекцијске послове Тузланског кантона, акт број 17/1-05-007567/19 од 16.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, акт број: 01-5-49-4298 од 16.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона, акт број 05-01-05-61/19 од 8.8.2019. године, Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 02-03/1-1-04-741/19 од 11.9.2019. године, Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона, акт број 01/2-49-1-1097/19 од 27.8.2019. године.

²⁶⁰ Кантонални архив Травник, акт број 05-48.11-126/19 од 9.8.2019. године

²⁶¹ Полиција Брчко дистрикта БиХ акт без броја, запримљен 15.8.2019. године, Влада Брчко дистрикта – Одјелење за јавни регистар, акт без броја, запримљен дана 9.08.2019. године.

²⁶² Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта БиХ, акт број 05-15.02-595/19 од 29.7.2019. године.

²⁶³ Правосудна комисија Брчко дистрикта БиХ, акт број SuPK-1337/19 од 2.8.2019. године.

6.9 Службеник за информисање

6.9.1 Службеник за информисање – јавни органи Босне и Херцеговине

*Сваки јавни орган именује службеника за информисање који обрађује захтјеве сачињене у складу с овим законом. Након именовања службеника за информисање, његово име и подаци за контактирање достављају се Омбудсмену.*²⁶⁴

Достављени одговори показују да су сви јавни органи на нивоу Босне и Херцеговине извршили обавезу именовања службеника за информисање, осим Одбора државне службе за жалбе Босне и Херцеговине, који је у одговору²⁶⁵ навео да нема именованог службеника за информисање.

Иако су извршили обавезу именовања службеника за информисање, одређен број јавних органа податке о истом није доставио Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, у складу са обавезом из члана 19 ЗОСПИ БиХ.²⁶⁶

6.9.2 Службеник за информисање – јавни органи Републике Српске

Анализа достављених одговора показује да је већина јавних органа на нивоу Републике Српске испунила обавезу именовања службеника за информисање, а према достављеним одговорима једног броја јавних органа²⁶⁷, произилази да наведена обавеза још увијек није испуњена.

Градска управа Бања Лука у одговору наводи: *Обрада захтјева за приступ информацијама врши се у оквиру организационе јединице Одсјек за сарадњу са грађанима, Канцеларија за грађане, а поступање по примљеним захтјевима за приступ информацијама у опису је радног мјеста неколико извршилаца/службеника...*²⁶⁸

6.9.3 Службеник за информисање – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Достављени одговори јавних органа Федерације Босне и Херцеговине показују да је већина јавних органа извршила обавезу именовања службеника за информисање, у смислу члана 19 ЗОСПИ ФБиХ, а према достављеним одговорима једног броја јавних органа произилази да наведена обавеза још увијек није испуњена.

²⁶⁴Члан 19 Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, члан 19 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске, члан 19 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

²⁶⁵ Одбор државне службе за жалбе БиХ, акт број 01-1-12-1-130-2/19 од 09.08.2019. године.

²⁶⁶ Управа за индиректно опорезивање БиХ, Агенција за заштиту личних података БиХ, Институт за стандардизацију БиХ, Агенција за антидопинг контрола БиХ, Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ, Дирекција за цивилно зракопловство БиХ, Институт за мјеритељство БиХ и Агенција за поштански промет БиХ.

²⁶⁷ Хеликоптерски сервис Републике Српске, Министарство правде- Центар за пружање бесплатне правне помоћи, Републички секретаријат за рсаељена лица и миграције, Министарство правде- Агенција за управљање одузетом имовином, Републички педагошки завод, Одбор државне управе за жалбе, Општина Лакташи, Министарство правде, Гендер центар- Центар за једнакост и равноправност сполова Владе Републике Српске, Влада Републике Српске- Служба за заједничке послове.

²⁶⁸ Градска управа Града Бања Лука, , акт број 23-059-1066/2019 од 3.12.2019. године.

Иако су именовали службеника за информисање који обрађује захтјеве за приступ информацијама, одређен број јавних органа није доставило Институцији омбудсмена податке о истом.²⁶⁹ Одређен број јавних органа још увијек није извршило поменућу обавезу.²⁷⁰

6.9.3.1 Службеник за информисање – јавни органи кантони

Анализом одговора достављених од јавних органа са кантоналног нивоа, утврђено је да већина јавних органа има службеника за информисање који обрађује захтјеве у смислу ЗОСПИ ФБиХ.

Од укупног броја достављених одговора, 13 јавних органа на кантоналном нивоу до сада није именовало службеника за информисање.²⁷¹

Министарство унутрашњих послова Западнохерцеговачког кантона у одговору наводи: *Међутим, наглашавано да је новим правилником о унутрашњој организацији Министарства систематизовано радно мјесто државног службеника за информисање и то виши стручни сарадник за информисање, којем је у опису посла поступање према наведеним законима, односно убудуће да се доносе рјешења по захтјевима за приступ информацијама. Такође, наводимо да ће у складу са наведеним правилником ових дана бити прераспоређен један од државних службеника.*²⁷²

Сличан одговор дало је и Министарство за унутрашње послове Средњобосанског кантона које у акту наводи да су у *нацрту новог правилника о унутрашњој организацији предвидјели наведено радно мјесто.*²⁷³

Кантонални завод за правну помоћ Западнохерцеговачког кантона у одговору истиче: *Специфичност наших послова је таква да корисници наших услуга бивају и јесу информисани о свим прописима Жупаније Западнохерцеговачке. Према томе, нисмо ни именовали посебног службеника за информисање, а уколико би у будућности било потребе за истим, те послове ће обављати запослени државни службеник овог завода.*²⁷⁴

У смислу члана 19 ЗОСПИ ФБиХ, јавни органи су, након именовања службеника за информисање, дужни доставити Институцији омбудсмена за људска права Босне и

²⁶⁹ Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације Босне и Херцеговине, Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, Федерално министарство просторног уређења, Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, Федерално министарство образовања и науке, Регулаторна комисија за енергију у Федерације Босне и Херцеговине, Федерално министарство правде и Федерално министарство здравства.

²⁷⁰ Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине, Федерално министарство околиша и туризма, Агенција за надзор осигурања Федерације Босне и Херцеговине, Федерално правобранилаштво и Федерално агромеритерански завод.

²⁷¹ Министарство здравства, рада и социјалне помоћи Посавског кантона, Служба за заједничке послове кантоналних органа управе, Министарство привреде Унско-санског кантона, Министарство рада, здравства, социјалне помоћи и избјеглим Кантона 10, Министарство правосуђа и управе Средњобосанског кантона, Управа за цесте Кантона 10, Управа цивилне заштите Западнохерцеговачког кантона, Министарство унутрашњих послова Западнохерцеговачког кантона, Кантонални завод за правну помоћ Западнохерцеговачког кантона, Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона, Управа за инспекцијске послове Западнохерцеговачког кантона, Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона, Министарство за унутрашње послове Горажде.

²⁷² Министарство унутрашњих послова Западнохерцеговачког кантона, акт број 02-3/1-1073/19-1 од 26.8.2019. године.

²⁷³ Министарство за унутрашње послове Средњобосанског кантона, акт број 07-0102-3492/19 од 19.8.2019. године.

²⁷⁴ Кантонални завод за правну помоћ Западнохерцеговачког кантона, акт број 20-49-157-1/19 од 19.8.2019. године.

Херцеговине податке о службенику за информисање. Од укупног броја пристиглих одговора, 18 јавних органа на кантоналним нивоу, укључујући и анкетирани градове и општине, извршило је наведену обавезу.²⁷⁵

6.9.4 Службеник за информисање – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

Обавезу именовања службеника за информисање у јавним органима Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, према достављеним одговорима извршили су Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

У одговору Правосудне комисије Брчко дистрикта Босне и Херцеговине се наводи: *Службеник за информисање за све правосудне институције Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, одређен је одредбом члана 23 Закона о правосудној комисији Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и то је помоћник секретара – портпарол Правосудне комисије Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.*²⁷⁶

Једино је Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине извршила обавезу достављања информације о службенику за информисање Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.

Влада Брчко дистрикт Босне и Херцеговине Одјељење за јавни регистар у одговору наводи да нема именованог службеника за информисање, али да *при Кацеларији градоначелника постоји утврђена позиција тог назива.*²⁷⁷

6.10 Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација

Сваки јавни орган објављује и доставља:

а) Водич којим се сваком лицу омогућава приступ информацијама под контролом јавног органа укључујући, али није ограничено на, информације потребне за обраћање јавном органу и његовом службенику за информисање, битне елементе поступка подношења захтјева, заједно са узорком захтјева у писаној форми, информације о категоријама изузетака, поступку приступа информацијама, трошковима умножавања, приступу правном лијеку и свим битним роковима. Водич такође упућује на индекс регистар, како је утврђено у ставу 1 тачка б) овог члана, као и на начин приступа регистру. Водич се доставља Омбудсмену, свакој јавној и правној библиотеци у Босни и Херцеговини и, када

²⁷⁵ Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, Служба за општу управу и БИЗ Општине Травник, Министарство привреде Херцеговачко-неретванског кантона, Министарство трговине, туризма и заштите околиша Херцеговачко-неретванског кантона, Кантонална агенција за приватизацију Кантона Сарајево, Министарство здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона, Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона, Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона, Министарство за привреду/економију Зеничко-добојског кантона, Министарство за рад, социјалну политику и избјеглице Зеничко-добојског кантона, Министарство за питања бранилаца Херцеговачко-неретванског кантона, Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево, Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона, Министарство привреде Средњобосанског кантона, Кантонална управа цивилне заштите Тузланског кантона, Министарство правосуђа и управе Унско-санског кантона и Министарство правде и управе Кантона Сарајево.

²⁷⁶ Правосудне комисије Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, , акт број: SuPK-1337/19 од 2.8.2019. године.

²⁷⁷ Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Одјељење за јавни регистар акт без броја, запримљен 9.8.2019. године.

је могуће путем интернета, а доступан је на захтјев. Овај водич је бесплатан.

*б) **Индекс регистар** врста информација које су под контролом јавног органа, облик у којем су информације на располагању, као и податке о томе гдје се може приступити тим информацијама. Овај индекс регистар се ставља на располагање у смислу обавезе о достављању, како је утврђено у ставу 1 тачка а) овог члана.²⁷⁸*

6.10.1 Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација – јавни органи Босне и Херцеговине

Анализа одговора за примљених од стране јавних органа на нивоу Босне и Херцеговине показује да скоро сви испитани јавни органи имају сачињен Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација. Садржај одговора Службе за заједничке послове институција Босне и Херцеговине²⁷⁹ и Одбора државне службе за жалбе Босне и Херцеговине²⁸⁰, показују да ови јавни органи још увијек нису извршили наведену обавезу.

6.10.2 Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација – јавни органи Републике Српске

Од укупног броја достављених одговора, највећи број јавних органа се изјаснио да имају сачињен Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација и да су исти објављени на службеној интернет страници, док је одређен број јавних органа у одговору навео да нема сачињене и јавно објављене наведене документе.²⁸¹

6.10.3 Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација на нивоу Федерације Босне и Херцеговине

За примљени одговори испитаних јавних органа са нивоа Федерације Босне и Херцеговине показују да скоро сви јавни органи имају сачињен и објављен Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација.

Федерално правобранилаштво још увијек није извршило наведену обавезу, док је Федерално Министарство рада и социјалне политике у одговору истакло да има сачињен и објављен Водич за приступ информацијама, док је у току израда индекса регистра информација.²⁸²

²⁷⁸ Члан 20. ст. 1. тачка а) и б) Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске, Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

²⁷⁹ Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, , акт број 06/I-50-1-1709-1/19 од 7.8.2019. године.

²⁸⁰ Одбор државне службе за жалбе Босне и Херцеговине, , акт број 01-1-12-1-130-2/19 од 9.8.2019. године.

²⁸¹ Републички секретаријат за расељена лица и миграције, Републички педагошки завод Републике Српске, Одбор државне управе за жалбе, Влада Републике Српске- Служба за заједничке послове, Министарство процјете и културе- Завод за образовање одраслих, Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица, Општина Хан Пијесак.

²⁸² Федерално министарство рада и социјалне политике, , акт број 01-49/1-1955/19NM од 7.8.2019. године.

6.10.4 Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација – јавни органи у кантонима

Одговори анкетираних јавних органа на кантоналном нивоу, укључујући и достављене одговоре градова и општина, показују да већина јавних органа има сачињен Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација.

Служба за односе са јавношћу Општине Орашје у одговору је навела: *На службеној страници Владе Жупаније Посавске не налази се водич за приступ информацијама и индекс регистар информација. Њихова израда је у току.*²⁸³

Служба за општу управу, друштвене дјелатности, борачко-инвалидску заштиту и расељене особе Града Живинице и Канцеларија Владе за европске интеграције Западнохерцеговачког кантона у одговору такође наводе да су предметни документи у фази израде, након чега ће исти бити објављени на службеној интернет страници.

Поједини јавни органи још увијек нису испунили обавезу сачињавања водича за приступ информацијама и индекс регистра информација.²⁸⁴

6.10.5 Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине обавијестиле су да имају сачињен и објављен Водич за приступ информацијама са Индекс регистром информација, док је од стране Полиције Брчко дистрикта Босне и Херцеговине достављен одговор у којем се наводи да су Водич за приступ информацијама са Индекс регистром информација сачињени, али да је у току припрема постављања на службену интернет страницу.

Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у свом одговору наводи: *На интернет страници Правосудне комисије (www.pkbd.ba) у рубрици –Приступ информацијама – налазе се Водич за приступ информацијама и Индекс регистар који се односе на све правосудне институције Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (Основни и Апелациони суд, Тужилаштво, Канцеларију за правну помоћ, Правобранилаштво и Правосудне комисије).*²⁸⁵

Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине Одјељење за јавни регистар и Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине нису испунили ову законску обавезу.

²⁸³ Служба за односе са јавношћу Општине Орашје, , акт број01/VI-10-64-1/19 од 8.8.2019. године.

²⁸⁴ Кантонални архив Травник, Министарство образовања, науке, културе и спорта Западнохерцеговачког кантона, Министарство правосуђа и управе Посавског кантона, Министарство привреде Кантона Сарајево, Управа за цесте Ливно, Министарство правосуђа и управе Средњобосанског кантона, Министарство привреде Унско-санског кантона и Служба за заједничке послове кантоналних органа управе Босанско-подринског кантона Горажде.

²⁸⁵ Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, , акт број SuPK-1337/19, од дана 2.8.2019. године.

6.11 Сачињавање и достављање статистичких података

Сваки јавни орган објављује и доставља:

а) Статистичке податке, по тромјесечном приказу, који се односе, али нису ограничене на број примљених захтјева, врсту тражених информација, утврђене изузетке, као и одлуке које се донесу у току поступка, те коначне одлуке. Ови статистички подаци се достављају Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Омбудсмену, а доступне су на захтјев.²⁸⁶

6.11.1 Сачињавање и достављање статистичких података на нивоу Босне и Херцеговине

На питање јавним органима да ли поступају у смислу одредби члана 20 став 1 тачка ц), односно и достављају статистичке податке по тромјесечном приказу, Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, мање од половине испитаних јавних органа је у одговорима навело да наведене податке редовно достављају.²⁸⁷

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је истакла да наведене статистичке податке нередовно доставља Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Институцији омбудсмена Босне и Херцеговине.²⁸⁸

6.11.2 Сачињавање и достава статистичких података – јавни органи Републике Српске

Анализа за примљених одговора јавних органа у Републици Српској показује да одређени број јавних органа не извршава обавезу достављања статистичких података по тромјесечном извјештају. Као разлог недостављања наводи се изостанак законске регулативе овог питања. У вези са тим напомињемо да је чланом 20 став 1 тачка в) ЗОСПИ РС прописано да јавни органи достављају статистичке податке по тромјесечном извјештају Народној скупштини Републике Српске и омбудсману Републике Српске, а доступне су на захтјев.

За примљени одговори показују да Град Градишка, Град Зворник и Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске испуњавају обавезу прописану чланом 20 став 1 тачка в) ЗОСПИ РС.

²⁸⁶Члан 20. став 1. с) Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, члан 20. став 1. с) Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, члан 20. став 1. тачка 3. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

²⁸⁷ Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини, Дирекција за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине, Агенција за заштиту страних инвестиција у Босни и Херцеговини (ФИПА), Агенција за јавне набавке Босне и Херцеговине, Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља, Институт за интелектуално власништво, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције у Босни и Херцеговини, Агенција за осигурање Босне и Херцеговине, Канцеларија за разматрање жалби Босне и Херцеговине, Фонд за повратак у Босни и Херцеговини, Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине, Центар за уклањање мина у Босни и Херцеговини, Министарство одбране Босне и Херцеговине, Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине, Канцеларија координатора за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини, Агенција за државну службу Босна и Херцеговина, Министарство транспорта и комуникација и промета Босна и Херцеговина и Министарство цивилних послова Босна и Херцеговина.

²⁸⁸ Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, акт број 04-12-561-2/19 од 1.8.2019. године.

6.11.3 Сачињавање и достављање статистичких података – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Анализа запримљених одговора од јавних органа у Федерацији Босне и Херцеговине показује да одређени број јавних органа сачињава и доставља статистичке податке Парламенту Федерације Босне и Херцеговине и Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.²⁸⁹

6.11.3.1 Сачињавање и достављање статистичких података – јавни органи у кантонима

Анализа одговора запримљених од јавних органа у кантонима, укључујући и одговоре градова и општина, показује да јако мали број јавних органа испуњава обавезу сачињавања и достављања статистичких података у смислу ЗОСПИ ФБиХ.²⁹⁰

Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево наводи да у претходном периоду из оправданих разлога нису достављали наведене податке, међутим нови менаџмент управе је предузео неопходне мјере и активности на организацији рада запослених у овој управи, тако да ће се у наредном периоду статистички подаци по тромјесечном приказу достављати редовно.²⁹¹

Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона у одговору наводи: *Из Вашег питања под редним бројем 15 видљиво је да се оно односи на јавне органе који, приликом одлучивања о захтјевима за приступ информацијама, не примјењују ентитетске законе о слободи приступа информацијама него Закон о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини.*²⁹²

Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево наводи да се води и електронска база података о поднесеним захтјевима за приступ информацијама и начину одлучивања по истима. Подаци су увијек доступни на захтјев. База садржи статистичке податке о броју примљених захтјева, врсти тражених информација по организационим јединицама овог органа, утврђене изузетке и одлуке донесене у току поступка, као и засебан сегмент извјештаја о односу с медијима као дио односа с јавностима уз статистичке показатеље. Наведени извјештај се сваке године доставља Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине и Парламенту Федерације Босне и Херцеговине.²⁹³

²⁸⁹ Федерални хидрометеоролошки завод, Федерална управа за геодетске и имовинско- правне послове, Федерално министарство промета и комуникација, Уред за односе с јавношћу Владе Федерације Босне и Херцеговине, Федерално тужилаштво и Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине.

²⁹⁰ Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околиша Унско-санског кантона, Министарство правде и управе Кантона Сарајево. Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево и градоначелник Града Горажде.

²⁹¹ Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево, акт број: 03-05-248/19 од 31.7.2019. године

²⁹² Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона, акт број :08-01-01/1-02-1-3933-1/19 од 2.8.2019. године

²⁹³ Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, акт број: 14-03-49-03273/17 од 12.7.2019. године.

Одређен број јавних органа у одговорима истиче да се све информације и подаци о поступањима по захтјевима за приступ информацијама могу добити на тражење.²⁹⁴

6.11.4 Сачињавање и достава статистичких података – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

Према достављеним одговорима јавних органа Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине редовно сачињавају и достављају статистичке податке Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.

Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине Одјељење за јавни регистар и Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине не сачињавају и не достављају статистичке податке.

6.12 Обученост службеника за информације

6.12.1 Обученост службеника за информације на нивоу Босне и Херцеговине

Достављени одговори са нивоа Босне и Херцеговине показују да нешто више од пола испитаних јавних органа сматра да службеници за информисање нису у довољној мјери едуковани за ефикасно поступање по ЗОСПИ БиХ.²⁹⁵

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине сматра да је службеник за информације дјелимично едукован за ефикасно поступање у смислу одредби наведеног закона.²⁹⁶

Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине у одговору истиче: *Уколико је могуће додатно едуковати службенике за информисање, такође инсистирати на промјени назива службеника, јер у већини случајева овај посао обављају портпароли или стручни савјетници за информисање, а не правници који сигурно боље владају материјом.*²⁹⁷

Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања Босне и Херцеговине у одговору наводи: *Сматрамо да су службеници информисани за ефикасну примјену Закона о слободи приступа информацијама и едуковани, али због мањка запослених кадрова и обавеза на другим рефератима нису у могућности посветити већу*

²⁹⁴ Управа за инспекцијске послове Западнохерцеговачког кантона, Министарство унутрашњих послова Горажде, Министарство привреде Средњобосанског кантона и Служба за општу управу, друштвене дјелатности, борачко-инвалидску заштиту и расељене особе Града Живинице.

²⁹⁵ Агенција за поштански промет Босне и Херцеговине, Министарство комуникација и промета Босне и Херцеговине, Канцеларија координатора за реформу јавне управе у Босне и Херцеговине, Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине, Министарство одбране Босне и Херцеговине, Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља, Агенција за јавне набавке Босне и Херцеговине, Дирекција за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине, Правобранилаштво Босне и Херцеговине Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, Агенција за сигурност хране Босне и Херцеговине, Конкуренијско вијеће Босне и Херцеговине, Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине, Уред за ревизију институција Босне и Херцеговине и Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине.

²⁹⁶ Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, акт број 04-12-561-2/19 од 01.08.2019. године.

²⁹⁷ Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, акт без броја за примљен дана 6.6.2019. године.

пажњу рада на предметима за слободан приступ информацијама, и потребне су додатне обуке.²⁹⁸

6.12.2 Обученост службеника за информације на нивоу Републике Српске

На питање да ли јавни органи сматрају да су службеници за информисање довољно едуковани за ефикасну примјену Закона о слободи приступа информацијама, највећи број јавних органа се изјаснило позитивно. Изузетак представља шест јавних органа који сматрају да је додатна едукација увијек пожељна.²⁹⁹

6.12.3 Обученост службеника за информације на нивоу Федерације Босне и Херцеговине

На питање да ли институције сматрају да су службеници за информисање довољно едуковани за ефикасну примјену Закона о слободи приступа информацијама, већина јавних органа дала је потврдан одговор.

Федерално Министарство рада и социјалне политике у одговору наводи да су службеници за информисање дјелимично едуковани, док Федерални хидрометеоролошки завод Босне и Херцеговине едукованост службеника за информисање оцјењује солидном.

Мањи број јавних органа сматра да службеници за информисање нису довољно едуковани за ефикасно поступање у смислу одредби ЗОСПИ ФБиХ.³⁰⁰

Влада Федерације Босне и Херцеговине у одговору наводи да: *Континуиране обуке државних службеника за ефикасну примјену Закона о слободи приступа информацијама су неопходне. У том смислу важно је стицање практичних знања јер ће се на тај начин допринијети стварању квалитетног оквира у области слободног приступа информацијама и рјешавању изазова у његовој примјени, што ће у коначници омогућити ефикасније остваривање овог права. Посебно је битно рјешавање недоумица у практичној примјени Закона о слободи приступа информацијама и Закона о заштити личних података.*³⁰¹

6.12.3.1 Обученост службеника за информације – јавни органи у кантонима

Већина јавних органа у кантонима, градовима и општинама доставила је одговоре из којих произлази да су службеници за информисање довољно едуковани за примјену ЗОСПИ ФБиХ.

Министарство за борачка питања Тузланског кантона, Министарство привреде Кантона Сарајево и Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона у одговорима

²⁹⁸ Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања Босне и Херцеговине, акт број 04-12-1228-2/2019 од 29.8.2019. године.

²⁹⁹ Градска управа Града Бијељина, акт број 02/8-052-3-49/19 од 01.08.2019. године, Општина Невесиње, акт од 7.8.2019. године, Хеликоптерски сервис Републике Српске, број 116/19 од 31.7.2019. године, Град Градишка, акт од 5.8.2019. године, Министарство финансија- Пореска управа Републике Српске, акт број 06/1.01./0103-052.4-13014/2019 од 8.8.2019. године, Министарство финансиј, акт број 06.01/059-1925/19 од 08.08.2019. године.

³⁰⁰ Федерална управа за инспекцијске послове, Федерални агромедитерански завод, Федерално министарство културе и спорта, Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине, Федерална управа цивилне заштите и Федерални завод за агропедологију.

³⁰¹ Влада Федерације Босне и Херцеговине, акт број 04-05-763/2019 од 16.8.2019. године.

истичу да су службеници за информисање дјелимично едуковани за поступање по захтјевима за приступ информацијама.

Одговори одређеног броја јавних органа показују да службеницима за информисање ипак треба већи степен едукације у циљу што ефикасније примјене ЗОСПИ ФБиХ.³⁰²

У одговорима је указано и на чињеницу да веома чест случај који се јавља као проблем у раду службеника за информисање у институцијама јесте да службеник обавља још један посао., те у вези са тим Кантонална управа за инспекцијске послове у одговору истиче да: *У КУИП-у један запослени ради на обради захјева за приступ информацијама, који истовремено обавља и послове портпарола. С циљем што ефикасније примјене Закона и овладавањем механизмима укључивања јавности у процес одлучивања, те јачању интегритета у органима управе, службеник за информисање КУИП-а узео је учешће у различитим обукама које се односе на примјену тог закона.*³⁰³

6.12.4 Обученост службеника за информације – јавни органи Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

На питање да ли институције сматрају да су службеници за информисање довољно едуковани за ефикасну примјену Закона о слободи приступа информацијама, Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – Стручна служба у одговору наводи да постоји потребан ниво едукованости службеника за информисање за ефикасну примјену Закона, али с обзиром на мали број, у основи једноставних захтјева, била би корисна едукација у рјешавању компликованијих захтјева.

Комисија за хартије од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у одговору је навела да службеници нису довољно информисани, иако у одговору истичу да у овом јавном органу није именован службеник за информисање.

Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине сматра да су службеници за информисање дјелимично едуковани, али да су потребне додатне едукације на практичним примјерима.

6.13 Препреке у пракси

6.13.1 Препреке у пракси – јавни органи Босне и Херцеговине

У достављеним одговорима, јавни органи су на различите начине презентовали препреке с којима се суочавају у пракси приликом примјене ЗОСПИ БиХ.

³⁰² Кантонални архив Травник, Министарство правосуђа и управе Посавског кантона, Служба за заједничке послове кантоналних органа управе Босанско-подрињског кантона, Министарство за рад, социјалну политику и избјеглице Зеничко-добојског кантона, Министарство за привреду/економију Зеничко-добојског кантона, Кантонална управа за инспекцијске послове Тузланског кантона, Министарство рада, здравства, социјалне помоћи и избјеглица Кантона 10, Кантонална управа цивилне заштите Тузланског кантона, Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево, Канцеларија Владе за европске интеграције Западнохерцеговачког кантона, Служба за односе са јавношћу Општине Орашје, Служба за општу управу, друштвене дјелатности, борачко-инвалидску заштиту и расељене особе Града Живинице и Министарство за грађевину, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона.

³⁰³ Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, , акт број: 14-03-49-03273/17 од 12.7.2019. године.

Посебно је указано на проблем непрецизно дефинисаних појединих одредби ЗОСПИ БиХ, као што су на примјер одредбе члана 8 (изузетак код заштите приватности).³⁰⁴ У том контексту јавни органи су изнијели стајалиште да највећу препреку представља примјена Закона о заштити личних података у контексту ЗОСПИ БиХ, као и примјена члана 9 ЗОСПИ БиХ у смислу оцјене јавног интереса, те користи и штете која би могла произаћи из објављивања информације за коју је утврђен изузетак.³⁰⁵

Тако Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у одговору наводи да су основне препреке нејасноће или непрецизности у Закону, управо у члановима 7, 8 и 9 Закона, јер се ставља на слободну процјену службенику за информисање или руководиоцу институције да одлучи шта је изузетак, шта приватност, шта комерцијални интерес. У истом одговору се наводи и да: *Подносиоци захтјева могу да постављају питања гдје именована и изабрана лица ручају, с којим дипломатама и шта разговарају за ручком и шта информације које су објављене на веб-страници траже да им се доставе одштампане или у форми табела.*³⁰⁶

Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције у Босни и Херцеговини указала је на важност успостављања склада између ЗОСПИ БиХ и Закона о заштити лица која пријављују корупцију у институцијама Босне и Херцеговине, који је специфичан и који у одређеним случајевима онемогућава досљедну примјену ЗОСПИ БиХ.³⁰⁷

Министарство одбране Босне и Херцеговине указује на недовољно разумијевање од стране организационих јединица значаја захтјева и поштовање законских рокова, као и недостатак правне помоћи при изради одговора.³⁰⁸

Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања је става да би Закон требало промијенити у смислу да се прилагоди потребама грађана Босне и Херцеговине и да се јасније прецизира његово провођење у пракси.³⁰⁹

Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине је истакла проблем нејасноће приликом формулације питања (тражење додатних појашњења), као и утврђивање надлежности за рјешавање захтјева.³¹⁰

Канцеларија координатора за реформу јавне управе је препреке спецификовала на сљедећи начин:

- нејасно дефинисан тест јавног интереса, било би добро да се спецификује на који начин се проводи тест јавног интереса (три дијела теста), те прописати да јавни

³⁰⁴ Агенција за безбједностхране Босне и Херцеговине, акт број 03-3-12-1001-3/19 од 19.8.2019. године, Фонд за повратак Босне и Херцеговине, акт број 03-12-1-392-2/19 од 6.8.2019. године, Дирекција за европске интеграције, акт број 01-50-МТ-1021-2/19 од 1.8.2019. године.

³⁰⁵ Правобранилаштво Босне и Херцеговине, акт број 04-29-1-РБиХ-300/19 од 4.9.2019. године.

³⁰⁶ Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, акт број 01-16-1-5491-2/19 од 2.8.2019. године.

³⁰⁷ Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, акт број 03-12-1-382-2/19/19 (S.S) од 5.8.2019. године.

³⁰⁸ Министарство одбране, акт број 14-03-1-335-25/19 од 26.8.2019. године.

³⁰⁹ Центар за информирање и признавање докумената из подручја високог образовања у Босни и Херцеговини, акт број 04-12-1228-1/2019 од 29.8.2019. године.

³¹⁰ Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине, акт број 01-7-50-8-582-1/19 од 6.8.2019. године.

органи, уколико одбију захтјев по основу ЗОСПИ БиХ, морају образложити на који начин су провели тест јавног интереса;

- недефинисаност да ли службеник може/треба, по овлаштењу руководиоца, потписивати рјешења о поступању по ЗОСПИ БиХ (различита рјешења у институцијама);
- недефинисаност кроз законодавство ко поступа по ЗОСПИ БиХ уколико се службеник задужен за ЗОСПИ БиХ позове на исти;
- недефинисане обавезе усклађивања и измјена Закона о индекс регистру (нпр. код неких институција проширене су надлежности, имају неке нове податке који нису описани у Индексу или Одлуке о трошковима плаћања копирања информација које се мијењају, а њих је потребно уписати у Водич);
- сам ЗОСПИ БиХ је реактиван, а не проактиван. Недостају одредбе по којима те информације, под контролом јавног органа, требају бити увијек доступне јавности;
- ЗОСПИ БиХ не говори о потреби анализирања спровођења Закона, али кроз ревизије учинка уочила се потреба, није јасан оквир за анализу;
- недовољна едукованост службеника за ЗОСПИ БиХ;
- ЗОСПИ БиХ нема прописане рокове за доставу извјештаја са статистичким подацима, те се губи и сврха казних одредби;
- Босна и Херцеговина законски није ријешила питање отворености података, а што утиче и на поступање по ЗОСПИ БиХ;
- нејасно како се третирају захтјеви грађана, новинара у вези са информацијама које нису тражене по ЗОСПИ БиХ, да ли је потребно водити регистре.³¹¹

На сличан начин је препреке дефинисала и Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, које између осталог укључују:

- непотпуност и непрецизност захтјева;
- достављање захтјева путем имејла, без података о подносиоцу;
- захтјев за приступ личним информацијама је без разлике у односу на захтјев за приступ којим се се траже лични подаци, не садржи сврху (иако се ЗОСПИ БиХ не прописује сврху, код приступа личним подацима других особа било би потребно означити сврху таквог приступа, имајући у виду одредбе Закона о заштити личних података);
- тражење информација у складу са ЗОСПИ БиХ, а такве информације су већ доступне на службеној веб-страници или су исте доступне и путем обичног захтјева;
- непрепознавање разлике између службеника за информисање и службеника за односе са јавношћу;
- односа ЗОСПИ БиХ према Закону о заштити личних података, те евентуално Закон о заштити тајних података.

Агенција за државну службу Босне и Херцеговине је указала да и уколико се информације објаве у постојећем облику или се за приступ истој да упутство (у облику у којем постоји

³¹¹ Канцеларија координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине, акт број 06-29-1-56-5/17 од 16.9.2019. године.

на веб-страници или службеном гласнику и сл.), најчешће подносиоци нису задовољни, онда се покушава доћи до информација на други начин, у облику који подносиоцу одговара.³¹²

На проблем тражења информација које су јавно и лако доступне у извјештајима и ревизији, без да је тражитељ информације јавне изворе података претходно консултовао, указала је и Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине. Ово је посебно изражено у случају када се траже информације у чије власништво је Канцеларија дошла секундарним путем, кроз процес ревизије, док се заобилазе примарни произвођачи или обрађивачи података.³¹³

Такођер, врло често се захтијевају анализе података које су у посједу Централне изборне комисије Босне и Херцеговине што по Закону наведена Комисија није у обавези да достави.³¹⁴

Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине је указало на:

- недовољну едукацију службеника о ЗОСПИ БиХ;
- различита су поступања у пракси спрам начина на који се допушта подношење захтјева за приступ информацијама, као и доказивање да је захтјев поднесен лично или од стране овлаштеног заступника, поготово када је ријеч о захтјевима који долазе путем електронске поште;
- Подносиоци захтјева све чешће достављају упите којим се траже анализе, -најчешће финансијске, те копије предмета или више њих уз захтијевану компарацију, односно правна тумачења;
- све учесталији су захтјеви за израду финансијских пресјека и анализа, као и достављање података који су већ јавни и налазе се на веб-страници.³¹⁵

Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине указала је на недореченост Закона у смислу давања могућности странкама да потражују додатне детаљне аналитичко-синтетичке обраде података, повећан ангажман људских капацитета из различитих организационих јединица, ангажман значајних административних ресурса за потребе штампања, скенирања, умножавања итд., што у коначници доводи до нарушавања вршења редовних радних активности.³¹⁶

Јавни органи су указали и на проблем припреме неке информација (проналаска предмета) због недостака кадрова и обимности предмета.³¹⁷

Одређени број институција приликом поступања по захтјевима за слободан приступ информацијама није се сусрео са препрекама.³¹⁸ Неки јавни органи наводе да и када се

³¹² Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, акт број 03-50-28-1/19 од 9.8.2019. године.

³¹³ Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине, акт број 01/4-12-832-2/19 од 7.8.2019. године.

³¹⁴ Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, акт број 04-12-561-2/19 од 1.8.2019. године.

³¹⁵ Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, акт број 05-12-1-1819-2/19 од 6.0.2019. године.

³¹⁶ Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине, акт број 01/3-14-1-1632-1/19 од 13.8.2019. године.

³¹⁷ Канцеларија за разматрање жалби Босне и Херцеговине, акт број: 01-12-1-5-2/19 од 14.8.2019. године.

³¹⁸ Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини, акт број 05-1-34-16-712-2/19 од 13.8.2019. године, Институт за мјеритељство Босне и Херцеговине, акт број 02.1-12-1-1564-2/19 од 19.8.2019. године; Министарство спољње трговине и економских односа, акт број 05-50-2-516-2/19 од 26.8.2019. године, Одбор државне службе за жалбе, акт број 01-1-12-1-130-2/19 од 9.8.2019. године, Агенција за поштански транспорт, акт број 01-03-1-50-4-474-5/19 од 8.8.2019. године, Дирекција за цивилно ваздухопловство, акт број: 1-2-50-2-538-2/19 од 5.8.2019. године, Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине,

повремено и појаве препреке, углавном су у вези са неодређеношћу и недореченошћу у захтјевима.³¹⁹

Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља и Агенција за унапређење страних инвестиција Босне и Херцеговине нису доставиле одговор на ово питање.

6.13.2 Препреке у пракси – јавни органи Републике Српске

На питање које су препреке у пракси приликом поступања по захтјевима за слободан приступ информацијама, одговори јавних органа на нивоу Републике Српске су различити.

Хеликоптерски сервис Републике Српске је навео *да је један од многобројних проблема у примјени ЗОСПИ-ја нејасно дефинисање другостепеног органа за поступање по жалбама, непрецизно дефинисање врсте акта за одлучивање по захтјевима за приступ информацијама у јавним органима (Закон прописује да се одлучује у форми дописа иако је јасно да органи управе приликом одлучивања доносе управне акте, а то допис свакако није), питање трошкова умножавања материјала регулисано је у Упутству о трошковима умножавања материјала, међутим у истом није дефинисано на који начин јавни органи могу да наплате трошкове фотокопија.*³²⁰

Инспекторат Републике Српске је навео како су кроз праксу уочили да грађани још увијек нису довољно упознати са надлежностима различитих институција на нивоу ентитета Босне и Херцеговине.³²¹

Министарство саобраћаја и веза Републике Српске сматра да је најчешћи проблем *неупућеност подносиоца захтјева у ресорну надлежност, непотпуни захтјеви, нејасне информације о подносиоцу захтјева, као и непостојање санкције за злоупотребу достављене информације.*³²²

Влада Републике Српске – Републички секретеријат за расљена лица и миграције је одговорио како се *сусрећу са проблемом централизације података у заједничким институцијама, првенствено Министарства за људска права и избјеглице у Босне и*

, акт број 06/I-50-1-1709-1/19 од 7.8.2019. године, Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју Босне и Херцеговине, акт број 02-9-50-3-1882/19 од 1.8.2019. године, Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, акт без броја, за примљен дана 6.8.2019. године, Институт за интелектуално власништво, акт број 05-12-1-554-2/19SD од 30.7.2019. године, Конкуренијско вијеће Босне и Херцеговине, акт број 01-12-1-213-3/19 од 01.08.2019. године, Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине, акт број 10-02.3-3784-1/19 од 1.8.2019. године, Агенција за осигурање у Босне и Херцеговине, акт број 02-12-233-2/19 од 6.8.2019. године, Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине, акт без броја, за примљен дана 5.8.2019. године, Агенција за јавне набавке Босне и Херцеговине, акт број 02-12-2125-2/19 од 31.7.2019. године, Агенција за надзор над тржиштему Босне и Херцеговине, акт број 02-12-368-2/19 од 8.8.2019. године и Институт за стандардизацију Босне и Херцеговин, акт број 04-50.1-45-957-2/19 од 1.8.2019. године.

³¹⁹ Агенција за антидопинг контролу БиХ акт без броја и датума.

³²⁰ Хеликоптерски сервис Републике Српске, акт број 116/19 од 31.07.2019. године.

³²¹ Инспекторат Републике Српске, акт број 24.2004/054-101-2/19 од 06.08.2019. године.

³²² Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, акт број 13.02-053-1421/19 од 08.08.2019. године.

*Херцеговине с обзиром на то да се странке обраћају директно Секретеријату за конкретне ситуације на које не могу дати конкретне одговоре.*³²³

Одбор државне управе за жалбе Републике Српске наводи да би се у случају измјена Закона требале прецизирати одредбе које се односе на подношење жалбе, те утврдити да се против коначних одлука може покретати спор, као и надлежност суда и рок за подношење тужбе.³²⁴

Остали одговори се најчешће односе на неупућеност странака и непотпуне захтјеве, док већина институција тврди како немају препрека при поступању са захтјевима за слободан приступ информацијама.

6.13.3 Препреке у пракси – јавни органи Федерације Босне и Херцеговине

Најчешће препреке са којима се сусрећу јавни органи на нивоу Федерације Босне и Херцеговине приликом поступања по захтјевима за слободан приступ информацијама, односе се, између осталог, и на непотпуне захтјеве и неупућеност подносиоца захтјева.³²⁵

Одређени број јавних органа, као највећу препреку види колизију одредби Закона о заштити личних података и Закона о слободном приступу информацијама.³²⁶

Федерално Министарство здравља је истакло да је највећа препрека приликом поступања по захтјевима за слободан приступ информацијама да Закон није довољно дефинисан, као и у вези с чланом 9, односно у испитивању јавног интереса. Није занемарив број захтјева који немају карактер приступа информацијама у смислу како је то дефинисано Законом, док и у таквим случајевима Министарство здравља предузима све могуће радње како би омогућили приступ информацијама.³²⁷

Остале испитане институције наводе да, до сада у пракси, нису имали већих препрека приликом поступања по захтјевима за слободан приступ информацијама.

6.13.3.1 Препреке у пракси – јавни органи у кантонима

Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона у одговору наводи да је ЗОСПИ ФБиХ нејасан и непрецизан, те има доста недоумица око примјене појединих чланова и тумачења самих израза наведених у Закону. Министарство даље наводи да је ЗОСПИ ФБиХ у колизији са Законом о заштити личних података, по којем

³²³ Влада Републике Српске-Републички секретеријат за расљена лица и миграције, акт број 26.05-07-882/19 од 12.8.2019. године.

³²⁴ Одбор државне управе за жалбе Републике Српске, акт број 052-326/19 од 06.8.2019. године.

³²⁵ Федерална управа за геодетске послове и имовинско правне послове, акт број 01-02-123372019 од 29.7.2019. године, Федерална управа за цивилне послове, акт број 03-05/18-457-1/19 од 08.08.2019. године, Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације Босне и Херцеговине, акт број 03-05-2288/19 од 7.8.2019. године, Влада Федерације Босне и Херцеговине-Канцеларија за односе са јавношћу, акт број 01-49-88/19 од 2.8.2019. године, Федерална управа за инспекцијске послове, акт број 01-49-1-03850/2019 од 21.8.2019. године, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине, акт број 04-01-836-02/19 од 28.6.2019. године, Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, акт број 04-49-1365/19 од 13.8.2019. године.

³²⁶ Федерално министарство образовања и науке акт број 01-49-3277-1/19 од 30.8.2019. године, Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине, акт број 01-38-348-02/19 од 03.09.2019. године, Влада Федерације Босне и Херцеговине, акт број 04-05-763/2019 од 3.9.2019. године.

³²⁷ Федерално министарство здравства, акт број 01-10-4715/19 од 5.8.2019. године.

ово министарство поступа на начин да се тражи правни темељ и сврха за приступ личним подацима.³²⁸

Министарство правде и управе Кантона Сарајево у одговору истиче да је потребно измијенити и допунити ЗОСПИ ФБиХ, јер су поједине одредбе у Закону нејасне, а неке међусобно контрадикторне. Као на примјер, у одговору наводе члан 14 ЗОСПИ ФБиХ, којим се уређује право странке на приговор на рјешење о приступу информацијама, а у осталом дијелу Закона спомиње се редовни правни лијек, односно право на жалбу.³²⁹

У примјени ЗОСПИ ФБиХ, службеници се приликом обраде захтјева сусрећу са проблематиком испитивања јавног интереса. Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона, као препреку види у контрадикторности у примјени прописа ЗОСПИ ФБиХ и Закона о заштити личних података, као изузетака у примјени истих.³³⁰

Министарство правосуђа и управе Посавског кантона у одговору наводи да број захтјева за слободан приступ информацијама који је упућен овом министарству на годишњој разини је у просјеку четири захтјева, те да службеник за информисање није имао препрека у пракси приликом поступања по захтјевима.³³¹

Као главне препреке Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона у одговору наводи премало времена да се посвети овим захтјевима, јер службеници за информисање захтијеве за приступ информацијама обрађују уз своје редовне послове. Такође, исто министарство указује да су поједине одредбе ЗОСПИ ФБиХ и Закона о заштити личних података неусклађене, те да је потребно тачније прецизирати поједине одредбе ЗОСПИ ФБиХ.³³²

Једна од препрека за Министарство за борачака питања Тузланског кантона јесте незнање подносиоца захтјева за приступ информацијама када су у питању физичка лица која не знају правилно да формулишу захтјев, што отежава поступање. С обзиром на учесталост захтјева за приступ информацијама, сматрају да би било пожељно чешће одржавати едукативне састанке. У одговору истог министарства истиче се да Закон о заштити личних података увелико отежава примјену и поступање према Закону о слободи приступа информацијама, који је у односу на Закон о заштити личних података доста либералан.³³³

Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево наводи да је евидентно да се осим службеника за информисање у процес едукације требају укључити и остали намјештеници и државни службеници јавних органа, како би се подигла и њихова свијест о значају дјеловања у јавном интересу путем примјене Закона о слободи приступа информацијама, посебно ради честих дилема у вези са примјеном тог закона, као и Закона о заштити личних података Босне и Херцеговине.³³⁴

Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона као најчешћи проблем истиче тражење документације која није изворно сачињена од Агенције за приватизацију

³²⁸ Министарство унутарњих послова Херцеговачко-неретванског кантона, , акт број 02-03/1-1-04-741/19 од 11.9.2019. године.

³²⁹ Министарство правде и управе Кантона Сарајево, акт без броја, за примљен дана 19.8.2019. године.

³³⁰ Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона, , акт број 01/2-49-1-1097/19 од 27.8.2019. године.

³³¹ Министарство правосуђа и управе Посавског кантона, акт број 03-05-204/19 од 1.8.2019. године.

³³² Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона, , акт број 11-10-8737-2/19 од 7.8.2019. године.

³³³ Министарство за борачака питања Тузланског кантон, акт број 15/1-05-015702/19 од 31.7.2019. године.

³³⁴ Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, акт број 14-03-49-03273/17 од 12.7. 2019. године.

Тузланског кантона, а која је прибављена у процесу спровођења припреме предузећа за приватизацију.³³⁵

Град Живинице у одговору наводи неколико препрека, међу којима је тумачење термина *приватност треће особе* и *комерцијални интерес*. Изузетно, као проблем се јавља и спровођење теста јавног интереса. Такође, исти јавни орган у одговору предлаже да се јасно дефинише које информације се достављају примјеном ЗОСПИ ФБиХ, у односу на информације које се траже ради доказног поступка у парничним, извршним и другим судским поступцима или ради сачињавања тужбе од стране адвоката који се врло често позивају на овај закон.³³⁶

Кантонални архив Травник у одговору истиче да Закон о слободи приступа информацијама нити у једном члану не третира однос према архивској грађи, што ствара нејасноће по више питања, а које треба ријешити. Иначе, потребно је ускладити и стриктно ограничити одредбе ЗОСПИ ФБиХ, Закона о заштити личних података и Закона о архивској грађи и архиву Босне и Херцеговине, који су често у колизији.³³⁷

Министарство образовања, науке, културе и спорта Западнохерцеговачког кантона наводи да препреку стварају упити појединаца, који се позивају на ЗОСПИ ФБиХ, иако су исте објављене у штампаним или електронским медијима, на који начин те информације постају и опште доступне.³³⁸

Министарство привреде Кантона Сарајево као препреке наводи неедукованост службеника који обрађују захтјеве, као и да су захтјеви непрецизно дефинисани и да се подносе или траже путем телефона. Веома чест случај је да у захтјеву нема назначена идентификација подносиоца, па се не може доставити одговор, а није риједак случај и да подносиоци траже информације са којима орган не располаже.³³⁹

Проблем недовољне едукованости субјеката који достављају захтјеве за приступ информацијама наводи и Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона.³⁴⁰

Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона, као препреку наводи случајеве када се тражи достављање Записника о увиђају, Записника о узимању изјаве осумњиченог лица, те разне врсте информација које се односе на информације сачињене у полицијском органу током спровођења истраге. Једна од дилема јесте и да ли су информације о адреси пребивалишта, регистрованим моторним возилима, ЈМБГ, могу подвести под ЗОСПИ ФБиХ или су то чињенице из службене евиденције.³⁴¹

Општина Травник и Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево у одговору наводе да је злоупотреба Закона о слободи приступа информацијама од стране новинара и адвоката једна од препрека у његовој примјени.³⁴²

³³⁵ Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона, акт број 01-06-372/2019 од 8.8.2019. године.

³³⁶ Град Живинице, акт број 02/3-05-4386/19 од 19.08.2019. године.

³³⁷ Кантонални архив Травник, , акт број 05-48.11-126/19 од 9.8.2019. године.

³³⁸ Министарство образовања, науке, културе и спорта Западнохерцеговачког кантона, акт број 07-01-49-423-2/19 од 1.8.2019. године.

³³⁹ Министарство привреде Кантона Сарајево, акт број 07-01-10-29781-2/19 од 5.8.2019. године.

³⁴⁰ Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона, акт број 08-01-01/1-02-1-3933-1/19 од 2.8.2019. године.

³⁴¹ Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона, акт број 05-01-05-61/19 од 8.8.2019. године.

³⁴² Општина Травник, , акт број 03-05-14-21-157/19 од 12.8.2019. године и Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, акт број 01-5-49-4298 од 16.8.2019. године.

6.13.4 Препреке у пракси на нивоу Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

На питање које су препреке у пракси приликом поступања по захтјевима за слободан приступ информацијама, одговори су различити. Стручна служба Скупштине Брчко дистрикта Босне и Херцеговине сматра да није било посебних препрека.³⁴³

Основна препрека за поступање по захтјевима за приступ информацијама за Правосудну комисију Брчко дистрикта Босне и Херцеговине јесте непрецизан и непотпун ЗОСПИ БиХ који као такав оставља одређене недоумице приликом примјене у конкретним предметима, нарочито код утврђивања изузетака и испитивања јавног интереса.³⁴⁴

Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине као препреке у пракси наводи непотпуне захтјеве и члан 10 Закона о полицији Брчко дистрикта Босне и Херцеговине јер је прешироко постављен. Тешко је наћи мјеру и начин да би се испоштовао Закон о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини.³⁴⁵

7 ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Законодавство у Босни и Херцеговини које уређује питање слободе приступа информацијама је засновано на принципу осигурања максималног објелодањивања информација, гдје су јавни органи обавезни објавити кључне информације, при чему би требали имати и активну улогу у промовисању отворене владе, што подразумијева и отвореност састанака јавних органа за јавност. Изузеци од објављивања морају бити јасно и експлицитно назначени, а захтјеви за информације морају бити брзо и праведно обрађени, уз осигурање да сваки одбијени захтјев буде разматран од другостепеног органа изван јавног органа који је одлучивао о захтјеву у првом степену. Грађане не треба обесхрабривати превеликим трошковима поступка обраде захтјева. Законе који нису у складу са принципом максималног објелодањивања треба измијенити, док појединци који објаве информацију о кршењу или непоштивању процедуре морају бити заштићени.

7.1 Законодавство

Право на слободан приступ информацијама у Босни и Херцеговини уређено је законима усвојеним на нивоу Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске. Од дана усвајања ЗОСПИ БиХ је неколико пута дјелимично мијењан, ЗОСПИ ФБиХ претрпио је једну измјену, док у погледу ЗОСПИ РС до сада није било измјена.

³⁴³ Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, акт број 02-05-828/19 од дана 7.8.2019. године.

³⁴⁴ Правосудна комисија Брчко дистрикта, акт број SuPK-1337/19 од дана 2.8.2019. године.

³⁴⁵ Члан 10 (Повјерљиви документи) Закона о полицији Брчко дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник“ 31/2009, 60/2010, 31/2011 и 14/2019):

(1) документи које сачини или чува Полиција сматрају се повјерљивим, и користе се само за потребе Полиције;

(2) документи које сачињава Полиција приликом извођења кривичне истраге или о особама које су у притвору, дају се јавности на увид у складу са Законом;

(3) документи који треба да се користе у судским поступцима просљеђују се надлежном тужилаштву или судовима, у складу са Законом;

(4) приступ осталим документима Полиције или документима које чува Полиција дају се на увид судским налогом.

Неусклађеност позитивног законодавства које регулише питање права на приступ информацијама у Босни и Херцеговини са међународним документима људских права и чињеница да мањкавости истог представљају препреке за примјену у пракси, разлози су због којих су и покретане процедуралне радње за измјену закона на нивоу Босне и Херцеговине.

Иако је Министарство правде Босне и Херцеговине током 2016. године отворило процес јавних консултација о новом закону о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, до дана сачињавања овог извјештаја поступак није окончан.

У периоду од 7. до 9. фебруара 2018. године одржана је *Taiex - IPA, ENI –Taiex стручна мисија на тему „Унапређење права на приступ информацијама у Босни и Херцеговини“* након чега је сачињен и Министарству правде Босне и Херцеговине упућен Стручни извјештај „Унапређење права приступа информацијама у Босни и Херцеговини“ од 19.2.2018. године, који садржи оцјену усклађености правног оквира Босне и Херцеговине у односу на међународне стандарде који уређују питање слободе изражавања и слободе приступа информацијама и јасне препоруке на који начин надлежни органи државе требају уредити питање слободе приступа информацијама.

Осим наведеног треба поменути и заједничке иницијативе Организације за економску сарадњу и развој (ОЕСД) и Европске уније (SIGMA) – Подршка побољшању управљања и руковођења која је јануару 2019. године објавила документ под називом „Побољшање законодавног оквира за приступ јавним информацијама у Босни и Херцеговини“. Исти садржи свеобухватну анализу законодавства о приступу јавним информацијама у Босни и Херцеговини и то на нивоу Босне и Херцеговине, у Федерацији Босне и Херцеговине, Републици Српској и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, препоруке о могућим измјенама и допунама којима се повећава транспарентност јавних органа и усклађују стандарди приступа информацијама широм земље.

7.2 Изузетак од објављивања због заштите приватности трећих лица

Анализа поступања јавних органа у случају подношења захтјева за приступ информацијама које се односе на приватност трећих лица захтијева, прије свега, сагледавање шта јавни органи подразумијевају под термином *приватност трећег лица*. Присутна је разноликост одговора на ово питање. Јавни органи у Босни и Херцеговини под овом формулацијом подразумијевају податке који представљају све врсте информација, који на било који начин могу открити приватност трећег лица, односно било коју информацију која се односи на треће лице – физичко лице на основу којег је утврђен или се може утврдити идентитет лица. Такође су присутна и стајалишта да је то информација којом се задире у личне интересе трећих лица, а приликом утврђивања које су то информације институција се служи и одредбама Закона о заштити личних података Босне и Херцеговине, и/или Закона о слободи приступа информацијама.

Код дефинисања појма *приватност трећих лица*, поједини јавни органи су се позвали на одредбу члана 3 Закона о заштити личних података, док је мањи број институција дефинисао појам *приватност трећег лица* уз помоћ Закона о слободи приступа

информацијама, позивајући се на члан 3 став (4) који дефинише значење *личне информације*. Под личним подацима јавни органи сматрају све информације или податке помоћу којих се може идентификовати неки појединац.

Значајан број јавних органа сматра да су то лични интереси који се односе на приватност трећих лица како је и прописано чланом 8 Закона о слободи приступа информацијама, односно, да су то лични интереси и подаци трећих лица, док неки јавни органи наводе да је то лична информација, подаци који подразумевају приватност трећих лица личне и пословне природе, идентификацијски број, физички идентитет, економски и етнички идентитет, генетске и физичке податке, приватност поште, телефонске разговоре и друге облике комуникације, расно, национално или етничко поријекло, политичко мишљење или страначку припадност или чланство у синдикатима, религијско, филозофско или друго увјерење, здравствено стање, сексуални живот, кривичне пресуде, биометријске податке, банковне рачуне и слично, личне податке запослених, као и личне податке заинтересованих страна са којима јавни орган сарађује, податке о плаћањима на основу пресуда, вансудским поравнањима, исплате из буџета поједницима на основу рјешења за једнократну или хуманитарну помоћ, дијелом податке из радних односа, податке обухваћене службеном тајном или третиране Законом о заштити личних података.

Јавни органи под личним информацијама подразумевају и јавна средства додијељена за социјална примања, здравствену заштиту и заштиту од незапослености, те било какве информације о вршењу јавне функције и све судске одлуке које нису укључене у ограничену листу информација.

Закони о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини прописују да ће надлежни јавни орган утврдити изузетак када оправдано утврди да тражене информације укључују личне интересе који се односе на приватност трећег лица. Значајан број јавних органа је цитирао наведену законску одредбу без достављања информације о процедури поступања у овим случајевима. Веома мали број јавних органа је одговорио на који начин и у складу са законима о слободи приступа информацијама је могуће дозволити приступ информацијама које садрже податке о трећем лицу. Одређене институције се код доношења одлуке позивају и/или на Закон о заштити личних података и на Закон о јавним набавкама. Овакав приступ јавни органи правдају чињеницом да су информације које укључују приватност трећих лица људска права загарантована конвенцијама и домаћим уставним и законским одредбама. Може се закључити да је у овим случајевима доминантно поступање институција усмјерено ка томе да се заштити право трећег лица, при чему изостаје разматрање питања јавног интереса, имајући у виду чињеницу да информација представља јавно добро.

Присутне су и праксе да се врше консултације са организационим јединицама за правна питања унутар јавног органа што отвара питање улоге службеника за информисање, односно његове оспособљености да самостално доноси одлуке по захтјеву за слободу приступа информацијама. У овом случају нејасно је онда ко је првостепени орган који одлучује о захтјеву.

Праксе вршења затамњивања личних података, односно аномнимизације личних података, отвара питање поступања јавних органа у складу са чланом 8 Закона о слободи приступа информацијама.

Иако постоји могућност раздвајања информације на дијелове, у смислу члана 10 Закона о слободи приступа информацијама, примјетно је да јавни органи у незнатној мјери ову могућност користе. Раздвајање информације на дијелове, између осталог, подразумијева и затамњивање личних података физичких особе, а за које не постоји јавни интерес да буду доступни јавности (адреса, број банковног рачуна, број личне карте, подаци из здравствених картона и слично).

Забрињавајуће је да одлуке одређених јавних органа зависе и од тога да ли захтјев садржи сврху и правни темељ за саопштавање тражених информација или да се тражи помоћ других институција код одлучивања о конкретном захтјеву, што указује на неизграђене кадровске капацитете за примјену Закона о слободи приступа информацијама.

Када је ријеч о поступању архива у Босни и Херцеговини, на основу пристиглих одговора може се извести закључак да архиви поступају у смислу Закона о архивској грађи. У одговорима појединих архива³⁴⁶ наводи се да ово питање поставља велике изазове и пажњу у архивским круговима након усвајања Регулative Европске уније 2016/679 (ЕУ ГДПР). Заштита личних података у архивској служби ствара велике проблеме јер је јако тешко одвојити појам *приватност трећих лица* у актима која настају активностима државне управе, а архивско законодавство дозвољава право кориштења архивске грађе најдуже 30 година од настанка, тако да све осим одређених архивских фондова би требало бити доступно јавности након 30 година. Архивисти сматрају да се на овај начин гасе демократска права, јер су архиви као институције настали у Француској револуцији као израз демократског права народа.

Досадашња пракса омбудсмена Босне и Херцеговине показала је да постоје изражене нејасноће у вези с односом важећих закона о слободи приступа информацијама и Законом о заштити личних података у Босни и Херцеговини. У вези с тим, истичемо да су наведени законски прописи комплементарни један другом. Циљ Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини јесте омогућавање приступа информацијама које посједују јавни органи, али само уколико је саопштавање исте у јавном интересу, при чему се, између осталог, цијени и околност да ли тражена информација садржи личне податке. С друге стране, циљ Закона о заштити личних података у Босни и Херцеговини јесте да се на територији Босне и Херцеговине свим лицима, без обзира на њихово држављанство или пребивалиште, осигура заштита људских права и основних слобода, а нарочито право на приватност и заштиту података у погледу обраде личних података који се на њих односе.

³⁴⁶ Кантонални архив Травник и Архив Федерације БиХ;

7.3 Тест јавног интереса

Закони о слободи приступа информацијама у Босни у Херцеговини заснивају се на принципу да су информације јавно добро, дакле, власништво свих грађана, а да су јавни органи само контролори тих информација. Према овом принципу, све информације требају бити доступне јавности, осим ако Законом нису утврђене као изузеци, јер садрже одређене информације у вези са функцијама јавних органа (члан 6); повјерљивим комерцијалним информацијама (члан 7); заштитом приватности (члан 8). Спровођење теста јавног интереса практично значи да се ограничења прописана Законом спроводе због неопходности заштите од озбиљне повреде претежнијег интереса, при чему се ниједна одредба Закона не смије тумачити на начин који би имао за последицу укидање неког права утврђеног овим законом или његовог ограничења у већој мјери од оне која је Законом прописана.

Спровођење теста јавног интереса подразумијева слjedeће радње:

1. провјера да ли се тражени приступ информацији ускраћује ради заштите Законом набројаних изузетака/интереса;
2. ако се утврди да је тако, да ли би омогућавањем траженог приступа тај интерес био озбиљно повријеђен у конкретном случају;
3. да ли је по мјерилима демократског друштва неопходно ускратити приступ информацији.

У вези са размјерношћу битно је указати на слjedeће кораке: (1) утврђивање да ли је мјера ограничења приступа информацији адекватна за остварење циља који се жели постићи; (2) утврђивање да ли је наведена мјера неопходна за остварење предметног циља, односно постоји ли нека мање рестриктивна мјера којом се може постићи исти циљ. Ово је кључни корак у примјени начела размјерности јер уколико мјера не пролази тест нужности, нема потребе за наставком провођења теста; (3) утврђивање пропорционалности, јер иако је мјера адекватна и нужна, она ипак неће бити допуштена ако је њоме нарушена праведна равнотежа.

Дакле, тестом јавног интереса се процијењује да ли преовладава интерес објаве информација или њиховог ускраћивања, будући да се тражена информација налази у домену ограничења релативног карактера код којих се може, али и не мора, ускратити приступ. Одбијање захтјева за остваривање права на приступ информацијама није оправдано уколико тијело јавне власти не докаже да је информација подвргнута стриктном *тродијелном тесту* према којем је оправдано да буде изузета од објављивања, а терет доказа оправданости ограничења увијек пада на имаоца информација. Углавном, код оцјене размјерности кључни елемент је да ли тражене информације указују на било какве преступе, неправду, злоупотребу власти, немар у обављању службене дужности, непоштовање законске обавезе, неовлаштено трошење јавних средстава и опасност по здравље или сигурност појединца, друштва и човјекове околине.

Уколико се међусобно упореде одговори јавних органа на питања из упитника у вези са примјеном изузетака од објављивања у пракси и спровођења теста јавног интереса, може

се закључити да постоји висок степен неразумијевања како самих основа који представљају изузетке тако и процедуре поступања.

Већина јавних органа сматра да само присуство чињеница које се по Закону сматрају изузетима, представља довољан основ да се донесе рјешење о одбијању приступа информација, без да се спроводи тест јавног интереса.

Истовремено, значајан број јавних органа је одговорио да у пракси није имао случајеве у којима би примијенио члан 9 Закона о слободи приступа информацијама који се односи на обавезу спровођења теста јавног интереса, а истовремено су одговорили да су имали поднесене захтјеве за приступ информацијама који се односе на комерцијалне интересе и/или заштиту приватности трећег лица. Управо ова чињеница указује да су ови захтјеви углавном одбијани.

Веома мали број органа је одговорио да поступа у складу са чланом 9 Закона, при чему су доставили копију рјешења која садрже образложење, док су неки од анкетираних органа навели да би тражену информацију, без обзира на изузетке утврђене у Закону, објавили, ако би то било оправдано јавним интересом. При томе се у обзир узима свака корист и штета које могу проистећи из саопштавања информације. Посебно се у обзир узимају чињенице да ли информација садржи било какве доказе за непоштовање законске обавезе, неовлаштено трошење јавних средстава, опасност по здравље или сигурност појединца, итд.

7.4 Околности за изузимање информације од објављивања

Већина јавних органа обухваћених истраживањем изјаснила се да приликом доношења одлуке о изузимању одређене информације од објављивања узима у обзир све околности, дакле и корист и штету која може проистећи из саопштавања информација.

7.5 Одлучивања по захтјеву за приступ информацијама

ЗОСПИ БиХ, који се примјењује и у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине и ЗОСПИ ФБиХ је утврдио да се по захтјеву за приступ информацијама доноси одлука у форми рјешења, док ЗОСПИ РС прописује да се по захтјеву одлучује у форми дописа. Практика показује да у највећем броју случајева на нивоу Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, кантона и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, јавни органи одлуке доносе у форми рјешења, али да је присутна и пракса да се одлучује закључком и дописом.

У Републици Српској обавјештење по захтјеву се шаље у форми дописа, што је у складу са важећим Законом о слободи приступа информацијама Републике Српске, уз изузетке јавних органа који доносе рјешење.

Законима је утврђена обавеза јавног органа да у одлуци наведе поуку о праву на жалбу, адресу органа којем се жалба подноси, рок и трошкове за подношење жалбе, те упутство о

праву обраћања Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, с назнаком неопходних података за контактирање омбудсмена.

Истраживање је показало присутност различитих пракси код извршења ове обавезе, од тога да се даје поука о праву на жалбу доносиоцу рјешења другостепеном органу унутар јавног органа, најчешће је то руководилац органа, Жалбеном вијећу при Савјету министара на нивоу Босне и Херцеговине, Апелационој комисији Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, до тога да се не наводи поука о правном лијеку. У неким случајевима се наводи и упутство о праву обраћања Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, док у одређеном броју случајева јавни органи не извршавају ову своју обавезу. Како је раније наведено, Окружни суд у Бањој Луци заузео је становиште да се против обавјештења или дописа донесених по захтјевима за приступ информацијама, може покренути управни спор, те да без обзира што нису сачињени у форми рјешења, исти представљају управне акте.

7.6 Испитивање оправданости захтјева или тражење образложења

Приступ информацијама јавни орган треба осигурати без вршења процјене оправданости разлога за подношење захтјева. Нажалост, истраживање показује да су још увијек присутне праксе да јавни органи приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама испитују његову оправданост или захтијевају образложење захтјева. Присутна је и различита пракса у поступању у случају пријема захтјева за који јавни орган није надлежан. Одређени број јавних органа захтјев враћа подносиоцу дајући информацију о надлежном органу, док други захтјев просљеђују надлежном органу и о томе обавјештавају подносиоца захтјева.

7.7 Службеник за информације

Закони о слободи приступа информацијама налажу јавним органима именовање службеника за информације. Већина јавних органа на свим нивоима власти је ту обавезу извршила, међутим, постоји и одређени број јавних органа који ни након 19 година од усвајања Закона још увијек ову обавезу није реализовало. Само именовање у неким јавним органима има одређене недостатке јер се најчешће послови и радни задаци службеника за информације додају неким другим пословима и радним задацима на које је распоређен запослени у складу са општим актом о унутрашњој организацији и систематизацији, те послови који обавља службеник за информисање нису укључени у ову систематизацију, већ се сматрају неким додатним пословима који као такви нису засебно вредновани. Најчешће је присутна пракса да се портпарол јавног органа сматра и службеником за информисање.

Јавни органи обухваћени истраживањем, а према достављеним одговорима, имају подијељено мишљење у вези са питањем да ли су службеници за информисање довољно едуковани за ефикасну примјену Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини. Значајан број јавних органа сматра да је едукација пожељна, не само службеника за информисање, већ свих државних службеника и лица која врше јавна овлаштења, а која се налазе у власништву информација.

7.8 Водичи за приступ информацијама и индекс регистри информација

Значајан број јавних органа је извршио обавезу сачињавања и објављивања водича за приступ информацијама и индекса регистара информација. Међутим, јавни органи не врше редовно ажурирање, посебно када се говори о Индекс регистру информација, а с обзиром на промјене надлежности, дјеловања или друге околности које утичу на листу информација које требају бити доступне јавности. Ово је посебно значајно када се говори о активностима на увођењу проактивног објављивања информације у оквиру успоставе система е-влада. Други дио законске обавезе, а који се односи на достављање водича и индекс регистара јавни органи рјеђе извршавају, што онемогућава и Институцију омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине за системско праћење стања у овој области.

7.9 Достава статистичких показатеља

Већина јавних органа у Босни и Херцеговини, на свим нивоима власти, не доставља статистичке показатеље о поднесеним захтјевима за приступ информацијама законодавним тијелима и Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине. Генерално, упитна је и методологија вођења евиденција, у смислу да се евиденције о поднесеним захтјевима за приступ информацијама воде одвојено у односу на остале захтјеве.

7.10 Препреке у имплементацији закона

Јавни органи су на различите начине презентовали препреке с којима се суочавају у пракси у вези са примјеном Закона о слободи приступа информацијама. Посебно је указано на проблем непрецизно дефинисаних појединих одредби Закона о слободи приступа информацијама, као што су на примјер одредбе члана 8 (изузетак код заштите приватности), обавеза примјене Закона о заштити личних података, посебно међусобни однос између Закона о слободи приступа информацијама и Закона о заштити личних података. Искуства омбудсмена стечена кроз рад на индивидуалним жалбама и кроз едукативне садржаје доводе до закључка да се препреке у имплементацији Закона могу разврстати у двије категорије, оне на страни јавног органа и на страни подносиоца захтјева.

Препреке на страни јавних органа:

- висок степен неедукованости запослених у јавним тијелима;
- неразумијевање Закона о слободи приступа информацијама;
- несхватање односа између јавног тијела и грађана и да су јавни органи сервис грађана;
- неуспостављена структура јавних тијела за имплементацију закона, нису донесени водичи, индекси информација, није именован службеник за информације и често се сматра да су то службеници за односе са медијима;
- лоша образложења одлука донесених по захтјеву за приступ информацијама;

- неосигуравање баланса између јавног интереса и заштите интереса који се односе на приватност појединаца;
- недоношење одлука у роковима утврђеним Законом;
- непоштовање законске одредбе о форми одлучивања (писмено рјешење са свим елементима сходно одредбама Закона о (општем) управном поступку);
- акт одлучивања не садржи одредбе о могућности улагања жалбе и назив другостепеног органа који одлучује по жалби;
- одбијени захтјеви за приступ информацијама често не садрже образложење разлога одбијања нити образлагање теста јавног интереса, него најчешће садрже само констатацију да се због заштите приватности трећих лица одбија дати информација;
- недостављање статистичких података Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине;
- већина јавних органа не води одвојену статистику по захтјевима који се искључиво позивају на Закон о слободи приступа информацијама;
- присутан проблем непостојања дистинкције између лица, службеника или стручног сарадника за односе с јавношћу и службеника за информисање.

Препреке на страни подносиоца захтјева:

- непрецизност захтјева и непознавање процедуре подношења захтјева;
- некориштење инструмената успостављених Законом, посебно када је у питању жалба;
- због одређених празнина у законодавству везаном за рад медија, медији су принуђени користити законе о слободи приступа информацијама као инструмент који због јасно прописане процедуре, што укључује и рокове је спор, а медијима информација треба у кратком року;
- тражење личних информација које се односе на трећу особу;
- захтјев за приступ личној информацији мора бити сачињен само од стране физичке особе на коју се исти односи или од стране законског заступника подносиоца захтјева или од особе коју је подносилац захтјева овластио у писаној форми за приступ информацији.

8 ПРЕПОРУКЕ

У складу са овлашћењима из члана 32 Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине, упућују сљедеће препоруке:

1. Министарству правде Босне и Херцеговине, Министарству правде Републике Српске и Министарству правде Федерације Босне и Херцеговине:

- да имајући у виду налазе Специјалног извјештаја о примјени Закона о приступу информацијама Босне и Херцеговине сачињеног од стране омбудсмена Босне и Херцеговине и Стручног извјештаја „Унапређење права приступа информацијама у Босни и Херцеговини“ од 19. 2. 2018. године, *Taiex - IPA, ENI –Taiex* стручне мисије, приступе процедуралним радњама у циљу доношења нових закона о слободи приступа информацијама, који ће у потпуности бити усклађени са међународним стандардима.

2. Агенцији за државну службу Босне и Херцеговине, Агенцији за државну управу Републике Српске, Агенцији за државну службу Федерације Босне и Херцеговине и Влади Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – Одјељење за стручне и административне послове да у сарадњи са Институцијом омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине:

- израде програме обуке за запослене носилаца информација које се односе на примјену Закона о приступу информацијама и организују практичне обуке.

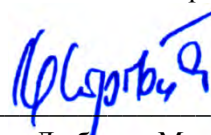
3. Министарству правде Босне и Херцеговине, Министарству правде Републике Српске, Министарству правде Федерације Босне и Херцеговине, министарствима правде свих кантона и Правосудној комисији Брчко дистрикта Босне и Херцеговине да:

- израде смјернице које ће бити намијењене носиоцима информација, а тичу се примјене Закона о приступу јавним информацијама;
- успоставе сарадњу са представницима цивилног друштва и медија који у оквирима свог дјеловања имају могућност информисања јавности о праву на слободу приступа информацијама, као и исправном начину обраћања носиоцима информација.

4. Јавним органима на нивоу Босне и Херцеговине, Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, градова и општина да осигурају:

- безусловну примјену међународних стандарда који се тичу права на приступ информацијама, те одредби позитивног законодавства о слободи приступа информацијама;
- проактивно објављивање информација од јавног значаја и максималну транспарентност у раду;
- стручно оспособљавање и континуирано усавршавање службеника за информисање;
- израду водича за приступ информацијама и индекс регистара информација;
- именовање службеника за информисање, у смислу одредби Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини;
- редовно достављање статистичких података у смислу одредби Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини.

Омбудсмени Босне и Херцеговине

Проф. др Љубинко Митровић

Др Јасминка Цумхур

Нивес Јукић

АНЕКС I

**УПИТНИК ЗА ПОТРЕБЕ ИЗРАДЕ СПЕЦИЈАЛНОГ ИЗВЈЕШТАЈА О
ИСКУСТВИМА У ПРИМЈЕНИ ЗАКОНА О СЛОБОДИ ПРИСТУПА
ИНФОРМАЦИЈАМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ**

1. Наведите на који начин приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама поступате у складу са чланом 7 Закона (изузетак у вези с повјерљивим комерцијалним информацијама)?
 - Доставите један примјер рјешења у којем је образложена примјена овог члана.
2. Приликом одлучивања по захтјеву за приступ информацијама на који начин третирасте информације које укључују приватност трећих лица?
3. Шта подразумијевате /које податке/ под формулацијом „приватност трећег лица“?
4. Наведите на који начин приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама поступате у складу са чланом 9 Закона?
 - Доставите један примјер рјешења у којем је образложена примјена овог члана.
5. Да ли приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама узимате у обзир корист и штету које могу проистећи из саопштавања информације?
6. Да ли се при одлучивању узимају у обзир све околности због којих би одређене информације требале бити изузете из саопштавања?
7. Да ли сте до сада у пракси имали случај у којем је дио тражене информације утврђен као изузетак (дјелимично рјешење о приступу информацијама)?
 - Како сте поступали у том случају (доставите примјер рјешења)?
8. У којој форми доносите одлуку по захтјеву за приступ информацијама (рјешење, допис, закључак)?
 - Које дијелове садржи Одлука о приступу информацијама?
9. Шта наводите у поуци о правном лијеку (доставите примјер рјешења)?
10. Да ли приликом одлучивања о захтјеву за приступ информацијама испитујете оправданост или захтијевате образложење Захтјева?
11. Да ли сте запримали захтјеве за приступ информацијама којима су тражене информације за које нисте надлежни?
 - Како сте поступали у наведеним ситуацијама?
12. Да ли сте у складу са одредбама члана 19 Закона именовали службеника за информисање?
13. Да ли сте име и податке службеника за информисање доставили Институцији омбудсмена Босне и Херцеговине и када?

14. Да ли имате израђен и објављен на Вашој веб-страници Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација, а у складу са чланом 20 Закона?
15. Да ли поступате у складу са чланом 20 став 1 тачка ц) Закона, у смислу да статистичке податке, по тромјесечном приказу, достављате Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, као и Институцији омбудсмена Босне и Херцеговине?
16. Да ли сматрате да су Ваши службеници за информисање довољно образовани за ефикасну примјену Закона о слободи приступа информацијама?
17. Са којим препрекама се сусрећете у пракси приликом поступања по захтјевима за слободан приступ информацијама?

АНЕКС II

**ПРЕГЛЕД ПРЕПОРУКА ИЗ ДОКУМЕНТА *TAIEX - IPA, ENI - TAIEX* СТРУЧНЕ
МИСИЈЕ НА ТЕМУ „УНАПРЕЂЕЊЕ ПРАВА НА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ“**

ПРЕПОРУКЕ

Препоруке које су овдје дали стручњаци резултат су процјене релевантних правних текстова и других докумената који су подијељени, а праћени језгровитим разговорима са представницима релевантних тијела у Босни и Херцеговини.

Препоруке имају три главна циља, свих међусобно повезаних како би се осигурала правилна примјена Закона о приступу информацијама и поштовање међународних обавеза да се подржи и поштује право јавности да зна:

да се осигура да у Босни и Херцеговини постоје заштитне мјере неопходне за заштиту права приступа информацијама;

осигурати да постоје јасније, једноставније и ефикасније процедуре за остваривање права; успоставити неопходне додатне функције везане за промоцију (обуку, подизање јавне свијести), праћење (прикупљање података о примјени Закона) и извјештавање.

Препоруке које доносимо су осмишљене да осигурају усклађеност са међународним стандардима. Признајући да се у неким случајевима може лакше постићи политичко рјешење у садашњем контексту у Босни и Херцеговини, ми смо у неким случајевима дали и наш приједлог и алтернативне опције. Напомињемо да је снажна препорука, нас као стручњака, да се прате наши приједлози како не би дошло до неусклађености са међународним и европским стандардима.

Препорука број 1: Усвојити нови закон о праву на слободан приступ информацијама са јасним и добро структурираним текстом ФОРМАТ ЗАКОНА

Било је неколико измјена и допуна постојећег закона (28/2000, 45/2006, 45/2006, 102/2009, 62/2011, 100/13)

Приједлог: како би се осигурало да се Закон лако може читати и разумјети, као и да се примјењује и проводи, савјетује се усвајање новог закона умјесто измјена и допуна постојећег (6. измјене и допуне).

Алтернатива: усвојити измјене и допуне које укључују све препоруке у овом документу (проширени списак измјена и допуна) са одредбом у завршном дијелу закона којим се уводи обавеза израде и објављивања консолидоване верзије Закона.

Технички савјети: одредбе не би требало да буду предугачке и требају бити насловљене (нпр. Принципи, Проактивна објава, Рокови, Пренос захтјева итд.).

Напомена: Као што указујемо у наставку, препоручује се да се у Закон укључе одредбе Директиве о поновној употреби информација у јавном сектору Европске уније, као и одредбе Архуске конвенције о приступу информацијама, учешћу јавности у одлучивању и Приступ правосућу у питањима животне средине, који је уствари ЕУacquis, укључен у Директиви Европске уније 2003/4/ЕК о јавном приступу информацијама о околини.

С обзиром на то да је неопходност доношења коначног чистог текста који произилази из укључивања ових елемената, чврсто препоручујемо да се то уради новим законом, а не серијом измјена и допуна.

Препорука број 2: Увести и дефинисати принципе на којима је Закон изграђен ПРИНЦИПИ ЗАКОНА

Нацрт измјена и допуна уводи неке принципе у предложеном члану 2.

Приједлог: да би се осигурала заштита права на приступ информацијама и пружиле јасне смјернице јавним властима за тумачење закона, предлажемо да су основни принципи јасно наведени и дефинисани у члану 2.

Принцип транспарентности и отворености: да све информације од стране јавних власти буду отворене и јавне, осим ако је необјављивање у потпуности оправдано и засновано на легитимним основама примјене изузетака.

Право на приступ информацијама (принцип слободе информација) као право корисника да добије информације било путем проактивне објаве или захтјева.

Принцип отворене власти – како би се промовисало добро управљање, осигурало учешће јавности и борба против корупције, јавна тијела ће вршити своје дужности и пружати услуге што је могуће отвореније.

Принцип једнакости корисника – неће бити дискриминације међу корисницима права.

Принцип бесплатне подјеле информација и поновног кориштења информација које корисник прими.

Јавне власти ће гарантовати лак, брз и ефикасан приступ информацијама.³⁴⁷

Принцип тачних, правовремених и комплетних информација.

Напомињемо да у многим земљама Закон не наводи језик који се може користити за подношење захтјева. Осим тога, с обзиром да је ово основно право које се примјењује на сва лица, а не само за грађане и становнике Босне и Херцеговине, најбоља међународна пракса је настојање да се одговори на захтјеве који долазе и на свим другим језицима. У пракси многе земље широм Европске уније прихватају захтјеве на енглеском језику. Ништа не би требало укључити у Закон како би се ограничила ова могућност, премда то не мора бити обавеза да се чини.

Препорука број 3: Уклонити одредбе о захтјевима за личним информацијама из Закона, јер су оне обухваћене Прописом о заштити података
ЛИЧНИ ЗАХТЈЕВИ

У одсуству закона о заштити података, закони о приступу информацијама из прве генерације често укључују одредбе којима је дозвољен захтјев за личним информацијама. Јасан стандард у цијелој Европској унији и у многим другим дијеловима свијета је да имају посебне правне инструменте за личне податке и јавне информације. То је нешто што је потребно нивелисати у Босни и Херцеговини, посебно узимајући у обзир важење Закона о заштити личних података који је у складу с Директивом Европске уније. Садашња одредба члана 17 је стога застарјела и требало би да буде искључена из Закона, а самим тим и правила као што су члан 1 став(ц), 3 став (д), 11 став (3) и 14 став (2а).

Оно што треба остати у Закону и треба јасно означити је Одредба о начину обраде захтјева за информацијама које се налазе у документима који садрже и личне податке; ово треба ријешити тачним означавањем релевантних изузетака, које укључујемо у ниже наведене одредбе изузетака.

Препорука број 4: Осигурати да је проактивно објављивање информација главни начин расподјеле информација
ПРОАКТИВНА ОБЈАВА
Што се тиче проактивне објаве, препоручујемо сљедеће:

Принцип проактивне објаве треба да буде високо позициониран међу принципима закона (види

³⁴⁷ Комитет за људска права Уједињених нација Општи коментар 34 о члану 19: Слобода изражавања.

Препоруку 1). Све информације које се тичу рада, организације и функционисања, као и доношења одлука, финансирања и потрошње треба аутоматски проактивно објављивати.

Обавезу креирања посебних докумената, водича и индексног регистра, треба напустити. Умјесто додавања овог додатног терета јавним тијелима, неопходно је да се информације о начинима и модалитетима остваривања права на приступ информацијама могу наћи на мрежи. Не постоји потреба да свако јавно тијело израђује водич, када би надзорно тијело требало да припреми водич за сва државна тијела. Међутим, сва јавна тијела треба да објаве на својим интернет страницама кориснички разумљиву информацију како да остварују то своје право. Такође, умјесто стварања индексног регистра, јавна тијела требају једноставно слиједити одредбу Закона о томе које информације треба проактивно објављивати. Јавна тијела треба да наведу своје главне задатке из надлежности и документе које издају (и често мијењају) у описном дијелу своје мисије, визије и улоге. Поред тога, превише захтјевна проактивна објава може довести до ниже стопе имплементације (тешко је повјеровати да су сва државна тијела припремила своје водиче и послала их свим јавним библиотекама у земљи, како је то сада прописано чланом 20 став (1) Закона).

Проактивна објава треба да прати *неколико кључних правила*, развијених као међународне стандарде.

Информације би требало да буду *релевантне*. Релевантне информације су све информације које се односе на рад, организацију, доношење одлука и финансирање јавних тијела. То су и информације које често затраже корисници и често зависе од обима послова јавних тијела.

Информације би требале бити *разумљиве*. То значи да информације треба представити на начин који је лак за разумијевање за широку јавност, као и одређене групе (нпр. језичке групе, мањине, особе са инвалидитетом).³⁴⁸ Свеобухватне информације могу пропатити изворне информације и приказати информације на начин који је лак за разумјети (нпр. водичи за буџет, визуализације статистичких података, кратки резимеи дугих извјештаја итд.). Овај принцип се односи на принцип једнаког приступа, што значи да проактивно објављивање није ограничено на интернету, већ обухвата и друга одговарајућа средства за дијељење информација, тако да исте допру до свих релевантних дијелова становништва (нпр. водичи за штампање, извјештаји, статистички билтени и слично). То би могло бити доступно при јавним тијелима (читаонице, огласне табле) или у јавним библиотекама. Ова средства за пружање информација су још важнија у друштвима и заједницама (локалне јединице, нарочито у руралним подручјима), гдје становништво претежно не користи интернет³⁴⁹. Поред тога, кориштење интернета не значи аутоматски да су корисници способни претраживати информације на веб-страницама јавних тијела.

Информације морају бити *доступне*. То значи да информације морају бити лако доступне на интернет страници која је структурирана на јасан и једноставан начин. Правило три клика требало би поштовати колико год је то могуће (нпр. корисник би требало да буде у стању да лако приступа било којој информацији у највише три клика мишем). Интернет странице јавних тијела у Европској унији треба да поштују стандарде приступачности како је одређено Директивом Европске уније / 2016/2102. Такође, многе земље имају успостављене централне

³⁴⁸ Европска унија захтијева да државе чланице (и потенцијални чланови) развију стандарде веб-странице које би промовисале једнак и једноставан приступ. Погледајте *Директиву о приступачности веб-локација и мобилних апликација тијела јавног сектора (EY / 2016/2102)* <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/web-accessibility>

³⁴⁹ Нпр. Према Eurostatu (2016), нешто више од 80% грађана Европске уније користи интернет. Према Internet world Statu,

портале, што је добра и препоручујућа пракса. Међутим, корисници су углавном фокусирани на јавна тијела у којима имају интерес, и стога портали не могу замијенити интернет странице тих јавних тијела.

Информације би требале бити *бесплатне, благовремене и ажурне*. Информацију треба објавити проактивно што је прије могуће након њеног стварања. Проактивно објављене информације ће се често ажурирати, јавност ће бити јасно информисана о датуму стварања и објављивања свих проактивно објављених информација, као и учесталости с којом ће се ажурирати.

Што се тиче *формата*, проактивно објављене информације требају бити објављене на начин који може приступити разним технолошким платформама, као што су рачунари и мобилни телефони, а користећи све заједничке оперативне системе. Могућност поновног кориштења информација захтјева да информације буду доступне у машински читљивом формату и отвореном формату (погледајте дио о поновној употреби информација). У том циљу, информације би требало да буду доступне у облицима којима приступ није ограничен правом власништва, а треба се водити рачуна приликом увођења информација, дизајнирањем база података или софтвера за куповину како би се предвидео и приступ јавности, укључујући и успостављање уговорних клаузула које предвиђају будућу објаву и употребу информација насталих или похрањених на медију насталим употребом јавних средстава.

Да би испунили све захтјеве проактивне објаве, надзорно тијело би требало да има овлаштења да провјери усклађеност са проактивним објављивањем, да добија редовне извјештаје, да подузима истрагу по службеној дужности и да прими притужбе јавности и треба да буде овлаштен да нареди одговарајућу акцију како би се осигурала усклађеност. Поред тога, јавности требају да осигурају довољно средстава (финансијских, људских ресурса), како би организовали, припремили и објавили информације и одржали активном објаву дуже времена.

Што се тиче садржаја информација, међународни стандарди су се развили. Очекује се да су сљедеће групе информација доступне на мрежи:³⁵⁰

Институционалне информације: Правни основ институције, интерни прописи, функција и овлаштења;

Организационе информације: Организациона структура укључујући информације о особљу, именима и контакт информације јавних функционера (укључујући информације о платама);

Оперативне информације: стратегија и планови, политике, активности, процедуре;

Одлуке и акти: одлуке и формални акти, посебно они који директно утичу на јавност;

Информације јавног сервиса: опис услуга пружених јавности, водичи, копија образаца, информација о накнадама и роковима;

Информације о буџету: пројектовани буџет, стварни приходи и расходи и друге финансијске информације, извјештаји ревизије и евалуације;

Информације о отвореним састанцима: информације о састанцима укључујући и отворене састанке и начин присуствовања овим састанцима;

Доношење одлука и учешће јавности: Информација о процедурама одлучивања укључујући механизме за консултације и учешће јавности у доношењу одлука;

Информације о субвенцијама: информације о корисницима субвенција, циљеве, износе и имплементацију;

Информације о јавним набавкама: Детаљне информације о процесима јавних набавки, критеријумима и исходима доношења одлука о пријавама тендера; копије уговора и извјештаји о завршетку уговора;

Листе, регистри, базе података: информације о листама, регистарима и базама података које држи јавно тијело. Информације о томе да ли су ове листе и регистри и базе података доступни

2014 у Босни и Херцеговини 67,9% грађана користи интернет.

³⁵⁰ Access Info Европа препоруке проактивне објаве:

на интернету и/или за приступ на лицу мјеста од стране јавности. Информације о бази података доступним на интернету;
Информација о информацијама у посједу: Индекс или регистар докумената/информација који се чувају укључујући податке о информацијама које се чувају у базама података;
Информације о публикацијама: информације о објављеним публикацијама, укључујући и то да ли су публикације бесплатне или цијене, ако се морају купити;
Информације о праву на информације: информације о праву приступа информацијама и начину тражења информација (водич који је израдило надзорно тијело), укључујући контакт информације за одговорну особу у сваком јавном тијелу.

Како би информације могле бити проактивно објављене, јавна тијела би требала осигурати да се информације и израђују прије свега. На примјер, треба направити записнике свих одржаних састанака како би се омогућило њихово проактивно објављивање (као приступ према захтјевима). Препоручено је да надзорно тијело има увид над обавезом проактивног објављивања и доноси препоруке о стварању записа.

Препорука број 5: Сачините дефиницију информације у складу са међународним стандардима

ДЕФИНИЦИЈА ИНФОРМАЦИЈЕ

Од суштинског је значаја да постоји јасна и свеобухватна дефиниција информација, нешто што је сада јасно утврђено у међународним стандардима. То захтијева мању измјену закона Босне и Херцеговине.

Приједлог дефиниције *информација*:

Информација подразумијева све садржаје забиљежене у било ком облику, састављене или примљене и које су у посједу јавних тијела, без обзира када је креирана или како је класификована.

Извор: дефинисање информација у Конвенцији Вијећа Европе о приступу службеним документима, Регулативи Европске уније 1049/2001 и различитих закона о приступу информацијама широм Европе.

Препорука број 6: Саставите листу изузетака и успоставите тестове штете и јавног интереса у складу са међународним стандардима

ИЗУЗЕЦИ И ТЕСТ ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА

Све у свему, изузеци садржани у Закону су у складу са међународним стандардима јер су се појављивали у тренутку израде нацрта закона. Међутим, постоји потреба да се Закон приближи актуелним стандардима, укључујући и оне из Конвенције Савјета Европе о приступу службеним документима, коју је ратификовала и Босна и Херцеговина.

Измјене и допуне које су изнесене прате тренутну структуру Закона. Међутим, ми препоручујемо измјену Закона како би процедура подношења захтјева била постављена прије одјела о изузећима. То чини ишчитавање Закона логичнијим, како за кориснике, тако и за јавне службенике који треба да га имплементирају.

Пружање информација и изузетака

Што се тиче старог члана 5, препоручујемо додавање текста у којем се наводи да ће се подносиоцу захтјева пружити све тражене информације или документација, осим у случају изузетка (изузеће):

Саставите листу изузетака у складу са међународним стандардима

Препоручујемо да се могућа листа изузетака ревидира тако да је у складу са Конвенцијом Савјета Европе о приступу службеним документима. Ово пружа шири списак изузетака, који се, ипак, морају уско примјењивати и увијек подвргнути тесту од јавног интереса, а може се позивати само када јавно тијело може доказати да ће значајна штета настати због објављивања одређених информација и да не постоји превелик јавни интерес за упознавање информација.

Што се тиче нове одредбе (j) о разматрању, јасна намјера овдје, подржана упоредним правом и значајном јуриспруденцијом, је заштита ограниченог *простора за размишљање* при доношењу одлука од стране јавних тијела. Претходни термин је био сувише широк, заштитио је као што је то чинио „мишљење, савјет или препорука од стране јавног тијела, његовог запосленог или било које особе која делује за или у име јавног тијела“ гдје таква мишљења, савјети или препоруке нису „укључивала чињеничне, статистичке, научне или техничке податке.“ Проблем је у томе што се савјети о политици раздвајају од чињеничних или техничких информација, садрже савјете и мишљења, а ипак је веома важно да буду доступни јавности. Такође, ово ограничење не одговара начину на који се изузетак одлучивања схвата 2018. године, односно да мора бити доказана штета за текући поступак одлучивања на начин који би поткопао могућност расправљања и доношења одлуке од случаја до случаја, са релевантним документима и дискусијама који се често објављују након што је одлука донесена. Отуда потреба укључивања временске ставке у нови члан испод.

Консултације са трећим странама када се примјењује изузеће комерцијално повјерљивих информација

Препоручујемо јаснији механизам за консултације са трећим странама.

У складу са међународним стандардима и основним принципима права приступа информацијама, коначна одлука о томе да ли ће се објавити информације или не, мора увијек бити од стране јавног тијела које је примило захтјев. Трећа лица, нарочито невладина тијела, никада не смију имати посљедњу ријеч у вези са тиме да ли се информације објављују или не. Ове треће стране, међутим, треба да имају право жалбе повјериоцу /комесару за информације и/или суду када желе да оспоравају евентуално објављивање информација.

Заштита приватности

Заштита приватности и личних података је апсолутно неопходна, а то је и основно право. Истовремено, важно је да примјена овог изузетка није толико широка како би се спријечила јавност добијања имена оних који су укључени у рад јавних тијела, укључујући и оне који раде као јавни функционери, као и вањски актери (као што су лобисти и представници организације цивилног друштва који учествују на састанцима).

Као опште правило, приступ ће бити осигуран за личне податке који само идентификују особу, као што су њихово име и професионални назив и припадност, када се та информација односи на њихов ангажман у организацији, функционисању и/или активностима јавног тијела.³⁵¹

<https://www.access-info.org/pub-and-toolkits/17400>

³⁵¹Извор: Шпански Закон о транспарентности, 2013, члан 15. 2. Ово је одредба коју је одобрила шпанска Агенција за заштиту личних података током процеса усвајања закона.

Трошење јавних средстава које се односи на јавне службенике такође би требало да буде јавно, осим ако се у изузетним случајевима примењује изузеће. То укључује плате и друге приходе, као и средства утрошена за активности у којима је ангажован јавни службеник, као што су забава и путни трошкови.

Тест јавног интереса

Тест јавног интереса је једна од најважнијих одредби Закона о приступу информацијама. Првобитни закон Босне и Херцеговине имао је чврсту одредбу о томе. Овдје смо предложили да појасни термине како би били у складу са међународним стандардима који јасно говоре да с једне стране постоји штета за одређени интерес, а с друге стране уравнотежи је ли јавни интерес познавање информација. Полазна тачка је претпоставка отворености и тек онда када су се примјенили тестови штете и јавног интереса и који су оправдани могу се ограничене информације ускратити од објављивања.

Раздвајање и дјелимичан приступ

Првобитни приступ информацијама Босне и Херцеговине садржи одредбу о раздвајању ослобођених информација и дјелимичном приступу, што је позитивно. С друге стране, Закон је дозволио да, уколико редакције доносе информацију *неразумљиво*, онда се информације не би објављивале. Искуство многих судских пресуда показало је да у многим случајевима, чак и редиговани документи имају одређену вриједност: могу садржати датум, реченицу, референтни број који може бити основа за жалбу у циљу постизања ширег приступа. Стога се документи увијек требају објавити, чак и ако је већина информација у њему редигована.

Напомињемо да је првобитни чланак био насловљен „Раздвајање“, иако је уобичајени термин који се користи у многим законима „Дјелимичан приступ“.

Када се одобри дјелимичан приступ документацији, редиговање се врши на начин да се наведе који су елементи уклоњени под којим изузетком или изузецима. Ово се наводи у тексту на начин који је у складу са смјерницама које ће изградити и издати Надзорно тијело.

Препорука број 7: Направити поступак ефикаснијим и укључите учинковиту заштиту права корисника

ЕФИКАСНА И БРЗА ПРОЦЕДУРА ЗАШТИТЕ ПРАВА КОРИСНИКА

Специфични циљеви овог приједлога су да укључе механизме за побољшање ефикасности поступка подношења захтјева како би се осигурало да се одлуке о праву приступа информацијама без одлагања изврше и да се осигура да је заштита права на приступ информацијама учинковита, као дио ефикасног процеса.

Наглашавамо да су процедуралне норме од виталног значаја за остваривање права грађана и захтијевају посебну пажњу. Због тога би се требали руководити принципима ефикасности, брзог поступка, као и одговарајућих мјера за заштиту права.

Процедуралне норме важећег закона (нпр. члан 9 став (3), чланови 11-14.) оцјењују се као да су, у неким дијеловима, сувише компликоване и двосмислене, а такође не осигуравају правилне и јасне процедуралне кораке који су дефинисани у смислу времена, надлежности (нпр. одредба члана 14 став (4) нејасно дефинише које тијело је одређено да одлучује о жалби), обавезе и права. Нацрт измена и допуна обухвата само двије одредбе (измјене чланова 11 и 12), које побољшавају правну сигурност, али нису довољне.

Процес подношења захтијева

Основна обавеза из права приступа информацијама је да осигура да процес подношења захтјева

буде што једноставнији и јасан за подносиоца захтјева.

Комитет за људска права Уједињених нација у Општем коментару бр. 34 сумира ову обавезу на следећи начин: *Да би се остварило право на приступ информацијама државе чланице треба да улажу све напоре како би се осигурао лак, брз, ефикасан и практичан приступ таквим информацијама.* Значи, да процес подношења захтјева треба да буде што лакши и једноставнији.

Закон Босне и Херцеговине већ је у већој мјери у складу с међународним стандардима, али су неопходна одређена побољшања како би се осигурала јасна процедура.

Предложена ревизија укључује могућност тражења информација или докумената у захтјеву. Ако подносилац захтјева тражи конкретне документе, онда се то мора поштовати када се захтјев обради.

У складу са најбољим праксама из цијеле Европе, захтјеви се могу поднијети у различитим форматима за подношење, укључујући и дигитална средства попут електронске поште. Ова одредба је остала отворена за друга дигитална средства које би могли утврдити јавна тијела, с обзиром на то да нека јавна тијела широм Европе истражују или чак тестирају комуникације са јавношћу путем платформи као што су *Twitter, WhatsApp* итд.

Од кључне је важности да се, у циљу омогућавања свим члановима друштва да остварују право приступа информацијама, захтјеви могу усмено изнијети са обавезама државних тијела да удовоље писаним путем. Прихватање усмених захтјева такође пружа могућност да јавни службеник разјасни захтјев ако није јасан, а за који има користи и подносиоц захтјева и јавно тијело. Ова опција је праћена обавјештењем да се удовољење захтјеву изврши у писаној форми и да се евидентира у регистру.

Од суштинског је значаја успоставити посебну процедуру у случајевима када јавно тијело треба да разјасни захтјев или да попуни захтјев који је у одређеној мјери непотпун или недовољно прецизан да би се јавном тијелу омогућило да идентификује релевантне информације или документе.

Једна позитивна одредба у Закону Босне и Херцеговине јесте да утврђује да подносиоци захтјева не морају давати разлоге за тражење информација. Ово је суштинска одредба, која иде у срж права будући да је основно право повезано са слободом изражавања, никада се не треба тражити од подносиоца захтјева зашто тражи информације или шта планира урадити с њима.

Међутим, оно што Закон не прецизира, јесте да се од подносиоца захтјева не тражи да конкретно наведе да користи Закон о приступу информацијама.

Измијењене одредбе садрже и прецизне механизме за регистрацију захтјева, дефинишући информације које треба пружити тако да корисник буде у потпуности упознат са његовим/њеним правима, укључујући временски оквир утврђен Законом и право жалбе на административну шутњу.

Регистрација и Регистар захтјева:

Већина земаља је увела обавезу државних тијела да задрже посебан регистар захтјева за приступ информацијама, који треба да садржи јединствени референтни број за сваки захтјев, заједно с праћењем главних процедуралних корака (преношење захтјева, обавјештење кориснику, одлука, жалба, одлука о жалби итд.). Ова пракса помаже службеницима информисања да управљају својим радом са захтјевима, да обавијесте надлежно тијело и да ефикасно информишу јавност о

статусу захтјева. У неким земљама постоји обавеза да периодично објављују регистар (дневници ФОИ).

У постојећем закону о приступу информацијама Босне и Херцеговине није обавезно водити регистар захтјева, а таква обавеза није предвиђена нацртом измјена и допуна.

Пренос захтјева

Веома је уобичајено да корисници упућују своје захтјеве јавном тијелу које не посједује информације. Требало би да буде јасно да у тим случајевима тијела требају помоћи корисницима да остварују своја права, имајући у виду да они не морају знати ко посједује информације, а то је нешто у чему би јавна тијела требала бити у могућности да им помогну.

Одредба о преносу садржана је у члану 13 постојећег закона који садржи главне процедуралне заштитне мјере. Међутим, тренутна одредба не осигурава да ће процес бити хитан, нити да би права корисника била заштићена. Ослања се и на појам *компетентног тијела*, умјесто тијела које има информације, што је међународни стандард.

Временски оквир за процес преноса треба да буде ограничен, а поступак треба или бити праћен процедуром о суштини или да се заврши издавањем формалног акта који укључује могућност жалбе. Такође, у циљу правилног поступка и одлуке, у случају преноса, рокови требају почети од момента када је надлежно тијело примило захтјев. Поред тога, корисник мора бити обавијештен о свим кључним корацима у процесу.

Временски оквир за одлучивање

Од изузетне је важности да су рокови за доношење одлуке строго одређени и одговарајући како би се осигурала брза и ефикасна процедура.

Према члану 14 став (5) важећег закона, постоји рок од 15 дана, али пошто није разумно да се у свим случајевима поштује рок, нарочито када су захтјеви сложенији, то би могло, када је то потребно и оправдано, продужити. У складу са међународним стандардима било би прикладно одредити општи рок и дозволити продужење у строго ограниченим околностима уз обавезно обавјештење корисника. Приједлог је да се задржи генерални рок од 15 дана (ово је у складу са обје добре праксе, просјек је широм Европе и то је временски оквир у Регулативи за приступ информацијама Европске уније), али треба дозволити продужење од највише 15 дана за одређене разлоге. Ови разлози могу укључивати да је то неопходно јер се захтјев односи на врло дугачак документ који треба редиговање (на примјер уклањање личних података из обимне документације), на велики број докумената или када се информације траже и прикупљају од више управних јединица. Могу бити случајеви када су примјена изузетака и извршење теста од јавног интереса нарочито сложени због природе тражених информација, као што су тајне информације или потреба за консултацијама са другим тијелима или трећим странама како би се извршила детаљна процјена вјероватне штете и јавног интереса у откривању информација. У таквим случајевима, корисника треба одмах обавијестити, или бар у року од осам дана, уз објашњење разлога за продужење и обавјештавање о праву на жалбу и механизам за жалбу да оспори продужење рока.

Поред тога, у складу са међународним стандардима и компаративним приступом информацијама, ако јавно тијело не испуњава рок, жалбе на шутњу администрације требају бити могуће - из тог разлога је важно да приликом потврђивања пријема захтјева, јавно тијело ауторитет упознаје корисника на пријемни број, као и о могућности жалбе након рока од 15 дана или продужених 15 дана.

Одлука о захтјеву

Првостепене процедура, коју проводи јавно тијело, може се извршити на више начина. Међутим, неопходно је да свако од ових могућих рјешења укључује могућност корисницима да заштите своја права и да буду сигурни који правни лијек је на располагању за кориштење.

Могуће одлуке првостепеног тијела обухватају:

Захтјев прихваћен и информације пружене кориснику. У овом случају, доношење одлуке је позитивно за корисника, а тијело није обавезно да донесе званичну одлуку. Међутим, како би се осигурало да су достављене информације тачне и да у потпуности поштују захтјев, корисник треба да има право да затражи исправку.

Захтјеву је дјеломично удовољено – то ће се десити углавном у случајевима када, након примјене изузетака праћених тестом штете и јавног интереса, јавно тијело закључи да би приступ одређеним дијеловима документа (информација) требало ограничити. Међутим, ако се захтјев односи на више информација (нпр. 1, 2, 3), могуће је да приступ информацијама у неким дијеловима буде дозвољен, у неким дијеловима одбијен, а у неким дијеловима (нпр. одређени дио информације) јавни ауторитет не располаже информацијама и није упознат са јавним тијелом које би могло да садржи информације.

Захтјев је одбијен (у цијелости) – исход ове процедуре је Одлука о одбијању присутна информацији у цијелости.

У случају одбијања захтјева или дјелимичног приступа, одлука се доноси у виду административног акта (*рјешења*) који садржи, *између осталог*, образложење одлуке и могућност жалбе, те је упућен кориснику у року (15 дана за редовни рок, 30 дана ако су продужени). У случају дјелимичног приступа, одлука и информације које су дјелимично доступне треба послати заједно са одлуком.

У случају да јавно тијело одлучи дати потпуни приступ траженим информацијама, он шаље информације кориснику на начин који одреди корисник (путем имејла, поштом, давањем информација кориснику у просторијама јавног тијела), а не доноси одлуку (рјешење).

Исто важи и када су информације већ јавно доступне - информисе корисника да је информација доступна пружањем интернет повезнице, осим ако корисник није затражио копију информација и он/она није корисник интернета (овај услов би требало да спријечи злоупотребу о праву информисања оних корисника који могу добити информације он-лајн, али инсистирају да јавно тијело троши своје ресурсе осигуравањем штампаних копија).

У случају да корисник сматра да су добијене информације непотпуне или нетачне, корисник би требало да има прилику да заштити право и да затражи исправку или допуну информација у разумном року (15 дана), а јавно тијело треба да одлучи у року од највише 15 дана (без могућности продужења рока).

Укратко, ако јавно тијело сматра да је захтјев оправдан, оно ће доставити информације. У супротном, донијеће акт (рјешење), наводећи разлоге и могућност жалбе.

Препорука број 8: Регулисати трошкове у одређеној одредби и осигурати да се подзаконским актом то детаљно изврши
ТРОШКОВИ

Према важећем закону, информације се објављују по најнижој цијени (члан 2), корисник мора бити обавијештен о трошковима (члан 14 став (2б)), а трошкове одређује Савјет министара

Босне и Херцеговине (члан 16). Постоји правило да се првих 20 страница не наплаћује.

Треба извршити преглед правила о трошковима. Треба размотрити да ли би надлежност за утврђивање трошкова требало дати Савјету министара Босне и Херцеговине или Министарству правде Босне и Херцеговине или Надзорном тијелу. Питање је да ли се од Савјета министара Босне и Херцеговине треба тражити да одлучи о тако тривијалном питању (трошак копија).

Предлажемо да посебна одредба садржи сва питања везане за трошкове. Трбало би утврдити који су трошкови прихватљиви, које тијело одређује трошкове, лимите и процедуралне кораке у вези са трошковима.

Кључни принцип који треба поштовати јесте то што јавно тијело не би требало да остварује додатни приход осигуравајући израду копија, скенирањем докумената или достављањем информацијама, као или утрошком времена или људских ресурса за припрему информација на материјалним трошковима. Ово је такође и правило ПСИ директиве које је врло строго по овом питању - јавно тијело може да наплаћује само материјалне трошкове и не може ни под каквим околностима остваривати профит. Стога, трошкове треба одредити према тржишним правилима.

Закон и/или имплементациона регулатива такође требају јасно назначити да ако је подносилац захтјева преферира да прими информације у дигиталном формату и под условом да се информације могу доставити у том формату, онда се тај призив треба поштовати и не би требала настати никаква накнада за копирање. Напомињемо да је уобичајена пракса широм Европе (а) да се бесплатно скенирају документи, тако да се могу испоручивати електронски и (б) да се не наплаћује фотокопирање, чак и када прелази границу од 20 страница.

Препорука број 9: У циљу побољшања поступања према захтјевима и осигурања примјене других одредаба Закона, улогу службеника за информисање треба ојачати

СЛУЖБЕНИК ЗА ИНФОРМИСАЊЕ

Службеници за информисање су кључна лица са којима грађани комуницирају у процесу остваривања њиховог права. Они су такође кључне институционалне тачке које воде рачуна да се Закон у потпуности примјењује. Они примају, региструју и обрађују захтјеве, одговоре грађанима, координишу и прикупљају информације, те обавјештавају и упознају руководство о примјени Закона. Дакле, како би могли да обављају своју функцију, ове функције би требало законски дефинисати и треба успоставити механизам за развој вјештина и знања.

Такође, у складу са праксом у другим земљама, треба објавити списак државних тијела и службеника за информисање (са адресама и контактима путем електронске поште) са циљем информисања грађана о јавним тијелима који су у скалду са Законом и с детаљима контакт лица (службеника за информисање) који ће бити одговорни за обраду њиховог захтјева. Исти списак има друге сврхе, као што су обука и обавјештавање.

Предлаже се да се побољша тренутна одредба о службеницима за информисање (члан 19) одређивањем:

обавезе службеника за информисање (осигуравање проактивног објављивања информација, руковање захтјевима, помоћ корисницима, вођење регистра захтјева, обавјештавање с могућом обавезом да приступи обуци за информисање);

обавеза јавних тијела да именују службеника за информисање, да објављују своје контакте на веб- локацији и другим одговарајућим локацијама (нпр. у просторијама) и да пошаљу одлуку или информације о службеницима за информисање надзорном тијелу које би требало да ову листу објављује и редовно ажурира на интернету.

У пракси, службеници за информисање треба да имају довољно искуства и знања о управном

поступку. Лице означено као службеник за информисање треба да ради на одговарајућој позицији, на примјер, у генералном секретаријату или министарском кабинету. Службеницима за информисање требају помагати и други релевантни државни службеници, попут људи из ИТ подршке и правне службе. Обуку треба да осигура надзорно тијело, евентуално у партнерству са институцијом за обуку у државној служби, али такође треба подржати обуку коју пружају други партнери за обуку (као што су невладине организације у оквиру програма обуке који се финансирају из међународних организација).

Препорука број 10: Гарантовање заштите права ЗАШТИТА И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

Међународни стандарди и компаративни правни оквири јединствено предвиђају могућност заштите права на приступ информацијама жалбом коју одлучи независно тијело. За разлику од других редовних случајева другостепеног одлучивања у управном поступку у којем другостепено тијело нема посебног интереса за суштину одлуке, када је ријеч о приступу информацијама, с обзиром да се често дотиче питања политичке моћи, корупције, незаконитости, одговорности и генерално политике, императив је да другостепени ауторитет буде неутралан, непристрасан и независан од кључне политичке моћи, посебно извршне власти (владе, управе).

Прва генерација закона о приступу информацијама (укључујући и Закон који овдје анализирамо) делегирала је функцију заштите судовима, уз могућност интерне жалбе (руководиоцу тијела) и опште надлежности омбудсмена (као за заштиту у другим случајевима који утичу на људска права). Насупрот томе, с обзиром на већу потражњу за информацијама, а самим тим и на већи отпор јавног ауторитета да откривају информације, као и развој информационог друштва, који омогућава да се информације на интернету проактивно објављују, европски и глобални тренд је успостава независног тијела које одлучује о жалбама, истражује случајеве, прати проактивну објаву, издаје смјернице и пружа обуку, извјештаје парламенту и обавља друге функције неопходне за осигурање спровођења Закона и за постизање веће транспарентности.

Надлежности надзорног тијела обично укључују:

процедура жалбе,

истраге/инспекције (по молби и *ex officio*),

Праћење и извјештавање – прикупљање информација о службеницима за информисање (регистар службеника), праћење и прикупљање информација о спровођењу Закона и извјештавање парламенту посебним извјештајем који се искључиво односи на приступ информацијама,

промоција - едукација, смјернице, свјесност јавности, објављивање одлука итд.

Садашња регулатива на државном нивоу предвиђа неколико институција које врше надзорне функције. Ово укључује:

жалба (другостепено тијело) –Одбор за жалбе Савјета министара Босне и Херцеговине; текст Закона није јасан што ствара много проблема у пракси;

петиција и кратак извјештај као дио општег извјештаја (Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине);

жалба (хрв. представка) инспекцији (Министарство правде Босне и Херцеговине);

Савјет министара Босне и Херцеговине - одређивање трошкова;

обука - неке обуке коју пружа институција за надлежна за опште обуке, али не и конкретно у приступу информацијама;

смјернице, промоција - није извршена (иако неке смјернице и активности јавне свијести проводи

цивилно друштво).

Проблем заштите и институционалног оквира посебно су видљиви када се ради о жалбама. У Закону постоје двије „жалбене“ ставке (мада се чини да је непотребно навести могућност подношења петиције омбудсмену, с обзиром на његову општу власт). Поред тога, нема много наведеног о жалби у Закону или управном спору, иако су ти правни лијекови централни елементи Закона о приступу информацијама. Није јасно који је орган за жалбе, који суд одлучује у предметима управног спора који могу покренути управни спор, временски рокови за жалбу итд. Штавише, у Закону нема одредбе која би указала на то да се у одсуству посебног правила примењује општи управни поступак.

Према члану 14 став (4), корисник има могућност жалбе руководиоцу другостепеног тијела. Закон не наводи које је то тијело и, у пракси, жалбе често завршавају на интерном прегледу. Штавише, имајући у виду чињеницу да је на ентитетском нивоу могућа интерна жалба, и корисници и тијела често нису сигурни у вези са жалбеним тијелом. Ово ствара правну несигурност, смањује ниво заштите и омогућава јавним властима да продуже процес. Поред тога Одбор за жалбе, иако је уопштено добро опремљена и професионална служба, је опште надлежан за све жалбе на „централном“ нивоу, што не дозвољава приоритет приступа информацијама о случајевима, нити специјализације. Поред тога, он се не може сматрати строго независним тијелом (професионално, плус именован по заслугама и интегритету у транспарентној и отвореној процедури). Насупрот томе, такве власти су успостављене у свим земљама у региону и већини других европских земаља. Поред тога, транспозиција Директиве о поновној употреби информација у јавном сектору захтијева да независно тијело одлучи по жалбама на одлуке о захтјевима за поновну употребу информација.

У члановима 9 став (3), 14 став (3) такође, постоји могућност подношења петиције Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, али то није као жалба у смислу управног поступка, већ петиција која може довести до препоруке (необавезујуће) јавном тијелу. Стога, одлука није правно обавезујућа. Тренутна статистика показује да се поштује само око 44% препорука омбудсмена, али је укупан број случајева низак у поређењу са бројем жалби у другим земљама које се повећавају на неколико стотина годишње.

Чланом 22 став (б) инспекција је у рукама Министарства управе, што је добар избор, с обзиром на тренутни институционални оквир који је у основи овог закона. Међутим, одредба даје само основне елементе контроле и не дозвољава институцију инспекцијског поступка по службеној дужности (*ex officio*).

Подношење Извјештаја о спровођењу Закона парламенту је кључни инструмент за осигурање спровођења Закона и покретање питања Закона у јавној расправи (у парламенту и међу јавношћу). Тренутно постоји обавеза омбудсмена да извјештавају, али извјештавање се врши у оквиру општег извјештаја Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, што је у складу с њиховом улогом и мандатом (4-5 страница су посвећене приступу информацијама, уз коментаре о одабраним случајевима, али без посебних статистичких и других података). Стога, предлажемо да се уведе одредба о обавези подношења извјештаја о примјени Закона без обзира на институционални модел.

Укратко, постоје очигледни проблеми у погледу неефикасности жалбеног поступка, одсуства независног и специјализованог тијела, нејасноће између улога укључених тијела; промоција и едукација су изузетно слабе, нема праћења и извјештавања итд. Укратко, корисници не могу бити сигурни како да заштите своја права, а систем не може осигурати своју општу транспарентност. Ово спрјечава јачање јавне свијести, веће остваривање права, развој праксе,

правну сигурност, специјализацију и развој знања.

Нови правни оквир треба да садржи сљедеће инструменте:

независност тијела за жалбе,

јасну одредбу о жалбеном тијелу и року за подношење и одлучивање по жалби,

јасну одредбу о управном спору и временском року за покретање спора и трајање судског поступка,

јасну одредбу о примјени Општег управног закона,

посебна правила о инспекцији, укључујући инспекције по службеној дужности,

обавезу обавјештавања о примјени Закона парламенту,

обавезу издавања смјерница и континуиране обуке,

обавезу стварања листе јавних тијела у скалду са Законом и службеницима за информисање.

Препорука број 11: Успостава надзорног тијела према међународном стандарду

НАДЗОРНО ТИЈЕЛО

Функције надзорног тијела су тренутно подијељене између неколико институција или се уопште не примјењују (обука, смјернице, свеобухватно извјештавање).

У европским земљама могуће је направити разлику између три модела надзорних тијела и функција (видјети табелу испод).

Тип 1 је сличан садашњем систему у Босни и Херцеговини. Главну законску контролу врши суд с општим овлашћењима омбудсмена за издавање необавезујућих препорука. Поред тога, другостепени управни поступак се проводи као интерни преглед или, евентуално, од посебног жалбеног тијела. Остале надзорне функције, као што су инспекције, обавјештавање и промоција, обично се подијеле између омбудсмена и Извршног одјела задуженог за државну управу или људска права (министарство управе, унутрашњих послова, правосуђа). Ова врста надзора налази се у земљама које су усвојиле законе прве генерације, као што су скандинавске земље (Шведска, Норвешка, Финска, Данска) и неке земље ЦИЕ (Пољска, Бугарска, Румунија, Босна и Херцеговина). Да би овакав надзор могао успјети заштитити права грађана, неопходно је да су политичка, правна и административна култура демократски и легалистички оријентисане.

Земље типа 2 су основале специјализовано тијело за надзор над Законом о приступу информацијама које обавља све или већину надзорних функција, обично зване повјерилац/комесар за информације, односно информативни одбор или вијеће (ако је то колективно тијело).³⁵²Показало се да такав орган може знатно побољшати примјену закона и свјесност јавности. Овај модел постоји у земљама са француском административном традицијом (Француска, Шпанија, Италија, Белгија) и неке земље у региону (Хрватска, Македонија), као и у Ирској и Шкотској. Канцеларија комисије/одобра за информације или комесар/повјерилац за информације је самостална и независна јавна власт, због ефикасности и учинковитости, јавног имица и већ доказане компетентности. У неким земљама комисије или комесари се именују по функцији од постојећих институција на високом нивоу, који у Француској укључују административне судије, а садашњи председник је државни савјетник специјализован за управно право; или омбудсмен у Ирској. Дobar модел за Босну и Херцеговину могао би бити ирски случај³⁵³ гдје је лице које делује као омбудсмен такође и повјерилац информације, са

³⁵² Хрватска: www.pristupinfo.hr;

Француска: <http://www.cada.fr/>;

Шкотска: <http://www.itpublicknowledge.info/home/ScottishInformationCommissioner.aspx>

³⁵³ Ирска: <http://www.oic.ie/>

посебном функцијом - док Канцеларија омбудсмена обавља редовне функције омбудсмена (промоција људских права, препоруке, антидискриминације итд.), Канцеларија комесара за информисање врши надзорне функције приступа информацијама, као што су жалбе, истраге (инспекције), праћење и извјештавање о примјени закона, промоција (обуке, подизање свијести, смјернице итд.). У случају Ирске, двије канцеларије су правно одвојене и имају одвојене буџете, уз заједничке услуге подршке (управљање људским ресурсима, финансијске услуге, јавне набавке итд.). Овај модел омогућава успостављање специјализованог, јавно видљивог и надлежног органа, али узима у обзир ефикасност и фискална ограничења.

У моделу типа 3, надзорне функције врши орган за заштиту података (комесар за информације који комбинује обје функције - заштиту података и приступ информацијама), као што је већина земаља у региону (Словенија, Србија, Црна Гора, Албанија)³⁵⁴ иу другим земљама Европске уније (Велика Британија, Њемачка, Мађарска). Овај модел има многе предности, као што је развој тијела за спровођење информационог закона, специјализација у информационом правима, балансирање права и ефикасности трошкова (једна институција). Међутим, у пракси, реорганизација постојеће агенције у надлежност која пружа једнаку пажњу обома правима показала се као изазов (као у Хрватској која је након двије године напустила овај модел). Преовладава дух установе која је склонија заштити, што је теже превладати тим више што је ауторитет био укључен у заштиту података. У случају усвајања овог модела, биће неопходно да постојећа агенција за заштиту података промијени своје име, како би одразила два права у унутрашњој организацији и да запошљава људе који су већ квалификовани и обучени за приступ информацијама. У Словенији се успоставља подтип овог модела, гдје је повјерилац за информације задужен за поступак жалби, док се инспекција и извјештавање делегирају Министарству управе.

Као закључак, пракса је указала да постојећа институционална поставка за заштиту и промоцију права на приступ информацијама (модел 1) није ефикасна и не побољшава остваривање права на приступ информацијама. Предлажемо да Босна и Херцеговина (на државном нивоу) усвоји један од признатих институционалних модела за заштиту приступа информацијама. То може бити или независна институција за приступ информацијама која је искључиво одговорна за приступ информацијама (модел 2, као што је Хрватска, Француска, Шпанија, Ирска, Шкотска) или агенција за заштиту података која би била задужена за заштиту, праћење и промовисање права - право на приступ информацијама и заштиту личних података (модел 3, као што је у Србији, Великој Британији, Њемачкој). Између ова два модела, такође су прихватљива и два подтипа, посебно са финансијског аспекта - ирски модел (2а) одвојене институције за приступ информацијама, који комбинује све надзорне функције, али размјењују помоћне службе и руководство са Канцеларијом омбудсмена; или словеначки модел (3а) са органом за заштиту података који спроводи жалбе и истраге, уз друге одговорности које врши министарство надлежно за послове јавне управе.

Без обзира који модел ће бити одабран, битно је осигурати да се у процесу успостављања користе постојећи људски ресурси (државни службеници који раде на питањима приступа информацијама у Канцеларији омбудсмена, Инспекцији Министарства правде, добро обучени и

³⁵⁴ Србија: <https://www.poverenik.rs/sr-yu/>;

Словенија: <https://www.ip-rs.si/>;

Црна Гора: <http://www.azlp.me/me/agencija>;

Албанија: <http://www.idp.al/?lang=en>;

Њемачка: https://www.bfdi.bund.de/DE/Home/home_node.html са савезним државама, нпр.

<http://www.lda.brandenburg.de/>;

Велика Британија: <https://ico.org.uk/>

искусни службеници за информисање) и да је у првој години осигурана подршка „излазних (трансофмишућих)“ институција (организација, људски ресурси, буџетирање). Руководиоца институције треба поставити на начин процедуре транспарентног и отвореног конкурса на основу заслуга, а институција треба да има довољно буџетских средстава.

Што се тиче институционалног поставке ентитетског нивоа, а у сврху осигурања заштите права приступа информацијама свим грађанима, без обзира на политички субјект, предлажемо да ентитетски нивои требају такође успоставити своје институције (нпр. као у Њемачкој или Сједињеним Америчким Државама или Шкотској). Такође је могуће да размотрити да се надзорно тијело на државном нивоу за приступ информацијама узме у обзир као адекватна институција за надзор над ентитетским законима приступа информацијама. Модел за то је Шпанија, гдје иако аутономни региони могу поставити властиту власт, многи су се одлучили за споразуме са Савјетом за транспарентност на државном нивоу да дјелује као инстанца за жалбу.

Табела: МОГУЋИ МОДЕЛ НАДЗОРА

Одрицање одговорности: предложени модели су за имплементацију државног нивоа (сугестије за ентитетски ниво су у последњој колони)

	Жалба	Инспекција	Праћење и извјешавање	Промоција	За	Против	Учинци на ентитетском нивоу
Модел 1 STATUS QUO (слично:Шведска, Финска, Норвешка, Данска, Пољска, Словачка, Бугарска, Румунија, Украјина)	Екстерна жалба (као што је Одбор за жалбе Савјета министара Босне и Херцеговине) (или Интерни преглед)	Министарство правде– инспекција	Омбудсмен, али ограничено	Не	Нема додатних трошкова	Нема независности у процедури жалбе, размјештене функције, заштита није учинковита, то је само једна од функција (није приоритет) Нема упознати јавности о томе	Нема формалних ефеката, али је омбудсмен тренутно овлаштен да издаје препоруке свим органима власти (укључујући ентитетски и кантонски ниво); Орган за заштиту података такође
Модел 2: Независно специјализовано тијело за приступ информацијама (примјери: Хрватска, Македонија, Француска, Италија, Шпанија, Шкотска, Ирска)	Да Другостепена процедура	Да/ ли унутар опште административне инспекције	Да Праћење и прикупљање податка; извјештавање	Да (водичи, форме, едукација, публикације, итд.)	Ефикаснија заштита Специјализација Независност и интегритет (мора се осигурати отвореним и транспарентним поступком именованја) Кноуџов (Знање) Јавни имиџ и повјерење, јавна свијест	Питање трошкова	Нема формалних ефеката Ентитети би могли: А - успоставити своје независне комесаре за информације; (Њемачки институционални модел)
Модел 2а: Независно специјализовано тело (Ирски модел)	Да	Да	Да	Да	Као што је горе - независност и специјализација са комбинацијом три кључне функције (заштита, праћење, промоција) Имиџ у јавности, повјерење Трошковна ефикасност (дијељене услуге, један директор за двије канцеларије)	Питање трошкова Организација траје временски (отприлике 6-9 мјесеци да буде потпуно функционална)	Б - укључити одредбу у своје законе којима се одређује државни орган као другостепени независни орган за спровођење ентитетског закона (питање - политичка подршка)

Модел 3 Независно специјализовано тијело за заштиту података и приступ информацијама (Србија, Словенија, Црна Гора, Албанија, Немачка, Велика Британија)	Да	Да/или унутар опште административне инспекције	Да	Да	Специјализација Независност (релативно) Имиџ у јавности Знање у агенцији (промоција, праћење, права информација у дигиталном добу) Уравнотежење права Ефикасност трошкова	Увођење нових вриједности у постојећу институцију Финансијски изводљивије (више ресурса за заштиту података)
Модел 3а Специјални жалбени орган са само жалбеном функцијом; остале функције које обављају друга тијела (размјештене функције као у Словенији)	Независна канцеларија за жалбе (мања канцеларија за жалбе) мора бити независна и именована од стране парламента	Независна канцеларија и министарство правде/управе (у оквиру опће административне инспекције)	Министарство правде / управе	Министарство правде/управе (обуке) и овлашћење за жалбе (смјернице)	Ближе статусу quo Слично опцији 1, али са независним жалбеним органом	Без специјализације, размјештена функција, питања координације;

АНЕКС III

**ПРЕГЛЕД ПРЕПОРУКА ИЗ ДОКУМЕНТА „ПОБОЉШАЊЕ ЗАКОНОДАВНОГ
ОКВИРА ЗА ПРИСТУП ЈАВНИМ ИНФОРМАЦИЈАМА У БОСНИ И
ХЕРЦЕГОВИНИ“**

Проактивна транспарентност

(1) Потреба за објављивањем информација из каталога приказаног у наставку односи се на све носиоце информација, осим на приватне субјекте који обављају поједине јавне функције и привредна друштва у којима се као власник удјела појављује држава или други јавни орган.

(2) Овај каталог треба садржавати најмање сљедеће информације:

- основне организационе информације, тј. правни основ за рад, функције утврђене законодавством, управљачка тијела, попис организационих јединица са именима и контакт подацима руководиоца ових јединица, као и линије одговорности (органиграм); поштанска и имејл адреса органа; радно вријеме; информације о доступности за особе с посебним потребама;
- стратегије, програми, планови и извјештаји које је израдила институција;
- финансијски подаци, тј. буџет (финансијски план) и извјештај о његовом извршењу, плате чланова управних органа и руководиоца организационих јединица (укључујући и доплатке), информације о додијели субвенцијама, грантовима (укључујући и наводе о корисницима и износивама);
- регистар уговора које је орган закључио о набавци или располагању робама, услугама и имовином, који садржи барем неопходан минимум информација о вриједности уговора, датуму закључења и трајању уговора, као и о извођачу и предмету уговора;
- информације о услугама које се нуде грађанима, тј. попис услуга у којем су описане услуге, поступак за остваривање приступа (укључујући документе и информације које се траже од подносилаца захтјева), информације о накнадама које се наплаћују приликом остваривања приступа услугама, стандардима у вези са пружањем услуга (вријеме и облик пружања услуга), као и праву на подношење жалбе у вези са квалитетом или интегритетом код пружања услуга;
- информације о јавним консултацијама у вези са актима органа;
- информације о остваривању приступа информацијама на захтјев, укључујући информације о праву на тражење информација, облику захтјева, року за обраду захтјева, жалбеним мјерама и накнадама које се наплаћују приликом остваривања приступа;
- контакт подаци (најмање име и презиме и имејл адресу) лица одговорног за чување информација на интернетстраницама мјеродавног органа.

Виши стандард транспарентности може се утврдити у прописима власти у којима се наводе друге врсте информација које се објављују на интернет страницама јавних органа.

(3) Информације би требале бити доступне на интернет страницама надлежног јавног органа или путем јединственог портала е-управа, уколико исти постоји. Ове интернет странице требале би бити усклађене са стандардом Смјерница за осигуравање приступачности мрежних садржаја (WCAG) 2.0 AA (ISO 40500).

4) Информације је потребно објавити или ажурирати у року од седам дана од дана

појаве релевантног догађаја.

(5) Сваки орган који је дужан објавити информације треба одредити службеника одговорног за одржавање интернет странице која садржи претходно наведене податке. Руководилац органа одговоран је осигурати да овај службеник добија ажуран приступ свим претходно наведеним информацијама.

Институционални надзорни оквир

На основу међународне праксе и анализе тренутне ситуације у Босни и Херцеговини, могла би се размотрити три рјешења у вези са расподјелом одговорности за надзор над спровођењем стандарда за приступ јавним информацијама:

Без обзира на одабрани модел, каталог овлаштења и функција надзорног органа требао би бити сличан. Каталог би требао обухватити минимално слједеће одговорности које су груписане у три категорије:

Прикупљање података

- Вођење регистра носилаца информација (могу се искључити приватна тијела која обављају јавне функције), који садржи основне податке: а) назив институције; б) контактне податке службеника одговорног за питања јавног информисања; в) адресу интернет странице носиоца информација.
- Прикупљање, обједињавање и анализирање основних статистичких података о приступу јавним информацијама, укључујући и број захтјева за јавним информацијама, наплаћене накнаде, број прихваћених/одбијених/одбачених захтјева, разлоге за одбијање, просјечно вријеме потребно за обраду захтјева, жалбе поднесене судовима и њихови исходи (судске одлуке). Податке је потребно изградити на основу статистичких извјештаја које подноси носилац информација на годишњем нивоу. Формат извјештаја би требао бити одређен прописом Владе донесеном на основу Закона о слободи информисања. Законом би требало поставити обавезујући рок у којем носиоци информација морају поднијети годишње извјештаје надзорном органу (нпр. крај марта), уз санкције за непоступање по овом питању.

Едукација и подизање свијести

- Израда наставног програма обуке за носиоце информација везано за примјену законодавства о приступу јавним информацијама и организовање обука.
- Израда смјерница и докумената с образложењем намијењених носиоцима информација везано за примјену законодавства о приступу јавним информацијама.
- Вођење јавних кампања путем којих се подиже свијест грађана о праву на информисање.
- Сарадња с организацијама цивилног друштва и међународним партнерима на подизању свијести грађана о праву на информисање.
- Промовисање најбоље праксе носилаца информација у вези с осигуравањем права на информисање.

Инспекцијске контроле

- Вршење инспекцијских контрола носилаца информација у вези са спровођењем законодавства о приступу јавним информацијама. Инспекцијски надзор потребно је покретати по службеној дужности или по притужбама заинтересованих страна. Сваке године потребно је припремити и објавити програм инспекције, укључујући и контролну листу за инспекцију (захтјеве које је потребно преиспитати). Инспекције се требају фокусирати на двије главне теме: а) провјеру усклађености интернет страница носилаца информација са законским условима о проактивној транспарентности (видјети претходни дио); б) разматрање праксе обраде захтјева за јавним информацијама, посебно анализирање узорка одлука којима се одбија приступ јавним информацијама и процјена правовремености обраде захтјева.
- Објављивање извјештаја из инспекција и годишњег извјештаја о најзначајнијим проблемима који се јављају приликом остваривања права на приступ јавним информацијама.
- Санкције: 1) Подношење захтјева надлежном инспекторату (или суду) за изрицање санкција у случају кршења законских услова у вези с приступом информацијама; или 2) изрицање санкција за одабране повреде права на јавно информисање које треба навести у законима о остваривању права на приступ информацијама. Треба напоменути и то да, уколико је Институција омбудсмена за људка права Босне и Херцеговине означена као надзорни орган, ова институција не би требала бити задужена за изрицање санкција, будући да је таква функција уопштено неспојива са савременим схватањем Мисије омбудсмена.
- Придруживање правима странке (укључујући и право на жалбу), на тражење подносиоца захтјева, управни и судски поступци у вези с приступом јавним информацијама.

Што се тиче инспекцијских активности, надзорном органу потребно је дати неопходне истражна овлашћења, која укључују сљедеће:

- неограничен приступ информацијама и документима који се налазе у власништву релевантног јавног органа;
- неограничен приступ просторијама јавних органа;
- право да од особља јавних органа затражи да пружи објашњења и информације.

Недостатак сарадње с надзорним органом требао би бити предмет кривичне одговорности.

Поступак за остваривање приступа информацијама на захтјев

(1) Потребно је изричито навести да се захтјеви за јавне информације могу подносити путем имејла или другог електронског канала који користи носилац релевантних информација за комуникацију с грађанима. Од подносиоца захтјева не би требало захтијевати да користи посебан образац захтјева нити да приложи било какве идентификационе исправе.

(2) Подносиоцу захтјева треба омогућити да прецизира тражени формат у вези са информацијама које треба примити: а) остваривање увида у документе у просторијама носиоца информација; б) пријем копија путем поште; в) пријем докумената путем имејла или другог електронског канала; г) објављивање информација на интернет страници носиоца информација. Остваривање увида у документе у просторијама носиоца информација и објављивање на интернет страници треба увијек бити бесплатно. Накнаде би се могле наплаћивати искључиво за израду/скенирање копија и то до износа утврђених прописима Владе.

(3) Одбијање/одбацивање захтјева треба увијек бити извршено у облику управног акта (рјешења/одлуке), онако како је то уређено релевантним прописима о општем управном поступку. Ово се посебно односи на законодавство Републике Српске, гдје одбијање има облик дописа.

(4) Формулисање испитивања јавног интереса требало би побољшати како би се осигурала реорганизација и проактивно транспарентнија интерпретација. Испитивање јавног интереса треба да се састоји од два услова која се постављају носиоцима информација: 1) Утврђивање да ли би објављивање информација проузроковало знатну штету било каквом интересу (интересима) који је означен као основа за изузеће од објављивања; 2) одмјеравање ове штете у односу на јавни интерес који се задовољава при објављивању релевантних информација. Другим ријечима, релевантни орган мора приказати ту значајну штету и доказати да јавни интерес за објављивање информација нема превагу над овом штетом тј. да нема већи значај од ње. За оба елемента испитивања јавног интереса, терет доказивања треба да лежи на носиоцу информација.

(5) Од носиоца информација треба тражити да воде регистар захтјева за јавним информацијама, који садржи: а) податке о подносиоцу захтјева; б) датум подношења; в) предмет подношења (тражени подаци); г) датум одговора; д) садржај одговора.

Поред тога, могла би се размотрити и могућност реформе интерног управног жалбеног поступка како би се побољшао приступ информацијама на захтјев. Могла би се размотрити сљедећа два сценарија:

1) жалба поводом одбијања приступа или поводом шутње администрације могла би се поднијети директно суду. Интерни управни жалбени поступак био би елиминисан као поступак којим се успорава приступ судској ревизији/преиспитивању;

2) ако се успостави специјализовани орган који се бави овим приступом информацијама, једна од његових функција могла би бити да поступа као другостепени орган.

АНЕКС IV

**УПОРЕДНА АНАЛИЗА ОДАБРАНИХ АСПЕКТА ЗАКОНОДАВНОГ ОКВИРА ЗА
ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ИЗ ДОКУМЕНТА „ПОБОЉШАЊЕ
ЗАКОНОДАВНОГ ОКВИРА ЗА ПРИСТУП ЈАВНИМ ИНФОРМАЦИЈАМА У
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ“**

I. Независни надзорни органи у области приступа јавним информацијама

Држава	Статус органа (именовање, линије извјештавања, аутономија)	Овлашћења органа
<p>Албанија [приступ информацијама и заштита података]</p>	<p>Повјерилаца бира Скупштина на приједлог Вијећа министара на мандат од пет година, с могућношћу једног поновног именовања. Независни државни орган и правно лице. Повјерилац задужен за право на информисање и заштиту личних података подноси извјештај Скупштини или парламентарним одборима најмање једном годишње или онолико често колико они то захтијевају.</p>	<p>Повјерилац је овлаштен да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) разматра жалбе против одлука јавних органа којима се повређују права предвиђена овим законом; 2) предлаже предузимање дисциплинских мјера против одговорних лица; 3) одобрава и дистрибуира моделе програма транспарентности за различите категорије јавних органа; 4) утврђује стандарде у погледу формата и садржаја регистра захтева и одговора јавних органа; 5) промовише право на слободан приступ и обавља друге послове утврђене овим и другим законом.
<p>Хрватска [приступ информацијама]</p>	<p>Повјерилаца бира Хрватски сабор на мандат од пет година, с могућношћу једног поновног именовања. Повјерилац је независан и самосталан у свом раду, а за свој рад је одговоран Хрватском сабору.</p>	<p>Повјерилац је овлаштен да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) обавља послове другостепеног органа при рјешавању притужби о остваривању права на приступ информацијама и права на поновно кориштење информација; 2) врши надзор и спроводи инспекцијску контролу над спровођењем Закона о праву на информисање; 3) прати спровођење овог закона и прописа којима се уређује право приступа информацијама и право поновног кориштења информација, те обавјештава јавност о њиховом спровођењу; 4) предлаже државним органима предузимање мјера за побољшање остваривања права на приступ информацијама и права на поновно кориштење информација уређено Законом о праву на информисање; 5) информише јавност о остваривању права корисника на приступ 6) предлаже могућност за обуку и изразу службених информација у тијелима јавних органа те о њиховим обавезама у вези с примјеном овог закона; 7) предлаже могућност за обуку и изразу службених информација у тијелима јавних органа те о њиховим обавезама у вези с примјеном овог закона; 8) иницира усвајање или доношење измјена и допуна прописа ради реализације и побољшања права на приступ информацијама и права на поновну употребу информација; 9) подноси Хрватском сабору извјештај о provedби овога Закона и друге извјештаје када сматра да је то потребно; 10) подноси о птужни приједлог и издаје прекршајни налог за утврђене прекршаје.

<p>BJR Македонија [приступ информацијама]</p>	<p>Комисија за заштиту права на слободан приступ јавним информацијама је независно државно тијело. Комисију чине председник, његов замјеник и три члана који обављају своју дужност професионално током мандата у трајању од пет година, с могућношћу једног поновног именовања. Председника, замјеника и чланове Комисије именује и разрјешава Скупштина на приједлог Комисије за питања избора и именовања. Скупштина објављује јавни конкурс за избор председника, замјеника и чланова Комисије. Комисија за питања избора и именовања при Скупштини припрема нацрт листе кандидата. Комисија припрема заједнички извјештај о провођењу овог закона на основу прикупљених информација из извјештаја које добије од носилаца информација, и доставља га Скупштини Републике Македоније до 31. марта текуће године.</p>	<p>Комисија је овлаштена да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) одлучује о жалбама против одлуке којом је носилац информације одбио захтјев за приступ информацијама; 2) се стара о провођењу одредби овог Закона; 3) припрема и објављује листу носилаца информација; 4) даје мишљења на приједлоге закона којима се уређује слободан приступ информацијама; 5) предузима активности у области едукације носилаца информација; 6) сарађује с носиоцима информација у вези с остваривањем права на слободан приступ информацијама; 7) доноси правилник/пословник о свом раду; 8) промовише право на слободан приступ информацијама и обавља друге послове утврђене овим законом и другим законима.
<p>Црна Гора [приступ информацијама и заштита података]</p>	<p>Агенција за заштиту личних података и слободан приступ информацијама је самостални државни орган. Тијела Агенције су Савјет и директор Агенције. Савјет Агенције има председавајућег и два члана. Председавајућег и чланове Савјета Агенције именује Скупштина Црне Горе, на приједлог надлежног радног тијела. Савјет Агенције одлучује апсолутном већином гласова својих чланова. На захтјев, али најмање једном годишње, Агенција Скупштини Црне Горе подноси извјештај о стању у области приступа информацијама.</p>	<p>Агенција је овлаштена да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) врши надзор над законитошћу управних одлука којима се одлучује о захтјевима за приступ информацијама и предузима мјере утврђене законом; 2) управља информационим системом приступа информацијама; 3) прати стање у области приступа информацијама; 4) врши инспекцијски надзор над примјеном овог закона у смислу израде и ажурирања Водича за приступ информацијама, проактивно објављивања информација и достављања аката и података потребних за вођење информационог система за приступ информацијама; 5) подноси захтјеве за покретање прекршајног поступка због кршења овог закона који се односе на израду и ажурирање Водича за приступ информацијама, проактивно објављивање информација и достављање аката и података потребних за вођење информационог система за приступ информацијама; 6) обавља и друге послове прописане овим законом..

<p>Србија³⁵⁵ [приступ информацијама и заштита података]</p>	<p>Народна скупштина Републике Србије именује Повјерилаца већином гласова свих посланика, на приједлог Одбора Народне скупштине који је надлежан за информисање, на одређено вријеме током мандата од седам година, с могућношћу једног поновног именовања.</p> <p>Повјерилац је независан и самосталан у вршењу својих овлашћења. Правно лице – независни државни орган.</p> <p>У року од три мјесеца од завршетка сваке финансијске године, Повјерилац Народној скупштини подноси годишњи извјештај о активностима које предузимају јавни органи на провођењу овог закона те о његовим властитим активностима и трошковима.</p>	<p>Повјерилац је овлаштен да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) прати да ли органи јавне власти испуњавају обавезе предвиђене овим законом и о томе извјештавају јавност и Народну скупштину; 2) даје приједлоге за израду или измјену и допуну прописа у циљу реализације и промовисања права на приступ информацијама; 3) предлаже државним органима предузимање мјера за побољшање њиховог пословања које су уређене овим законом; 4) предузима неопходне мјере за обуку запослених у државним органима и савјетује их о њиховим дужностима у погледу права на приступ информацијама; 5) разматра жалбе против одлука јавних органа којима се крше права предвиђена овим законом; 6) јавности саопштава садржај овог закона и права утврђена овим законом; 7) објављује упутства за израду и објављивање директорија, даје савјете државним органима како би се осигурало исправно, потпуно и правовремено испуњавање обавезе објављивања директорија; 8) обавља и друге послове у складу са овим законом и другим законима.
<p>Словенија [приступ информацијама и заштита података]</p>	<p>Повјерилаца за информације именује Народна скупштина Републике Словеније на приједлог предсједника Републике Словеније, на одређено вријеме током мандата од пет година, с могућношћу једног поновног именовања.</p> <p>Повјерилац је самосталан у свом раду. Такође, Повјерилац може поднијети Уставном суду Републике Словеније захтјев за оцјену уставности неког закона, других прописа и опћих аката донесених ради вршења јавних овласти, у случају питања уставности и законитости у вези с поступком који се рјешава .</p>	<p>Повјерилац је овлаштен да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) поступа по жалби против одлуке којом је орган одбио или одбацио захтјев подносиоца за приступ или повриједио право на приступ или правно на поновно кориштење јавних информација на неки други начин, те у оквиру жалбеног поступка такође и за надзор над provedбом Закона којим се уређује приступ јавним информацијама и прописа који се на основу њега доносе; 2) вршење инспекције о поштивању норми из законских прописа.

³⁵⁵ Приједлог за обимнију ревизију Закона о приступу информацијама налази се у парламентарној процедури.

II Законске одредбе о проактивном објављивању јавних информација

Држава	Каталог информација које се објављују проактивно	Форма објављивања
Република Албанија	<p>Категорије информација које по службеној дужности објављују органи из јавног сектора:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) опис организационе структуре, функција и задатака органа из јавног сектора; 2) комплетни текстови: конвенција које ратификује Република Албанија; закона; ии) подзаконски акти; етички кодекси понашања; сваки документ политика; приручник или неки други документ који је повезан с преузимањем функција органа из јавног сектора; 3) информације о процедурама које је потребно слиједити код подношења захтјева за информацијама, поштанска и електронска адреса за подношење захтјева за информације, као и жалбени поступци против предметног рјешења/одлуке; 4) подаци о локацији канцеларија органа из јавног сектора, радном времену, име, презиме и контакти координатора за остваривање права на информацију; 5) подаци о образовању, квалификацијама и плаћама функционера, који иначе подлијезу обавези изјашњавања о властитом имовинском стању у складу са законом, структура плаћа за остале државне службенике, као и опис процедура одабира, овласти и задаци виших функционера у органима из јавног сектора; 6) механизми праћења и контроле који функционишу изнад дјелокруга јавног органа, укључујући и стратешке планове рада, ревизорске извјештаје институције високе државне ревизије или других субјеката, као и субјеката који садржавају показатеље о учинку органа из јавног сектора; 7) подаци о буџету и плану расхода за текућу финансијску годину и претходне године, као и сваки годишњи извјештај о извршењу буџета; 8) информације о процедурама набавке или поступцима јавног натјечаја за добијање концесија/ЈПП; 9) подаци о услугама а ко је јавни о рган став ља на распо лагање јавно сти, укључујући и стандарде у вези с квалитетом услуга; 10) било који механизам или поступак за подношење захтјева и притужби, у вези с поступањима или пропустима органа изјавног сектора итд. 	<p>У складу с програмима транспарентности одобреним за њих, припремити унапријед те у лако разумљивом и приступачном формату на њиховој интернет страници</p>

<p>Република Хрватска</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) закони и други прописи који се односе на област њиховог рада; 2) општи акти и одлуке које ови органи доносе, а које имају утицај на интересе корисника, уз образложење којим се поткрепљује њихово доношење; 3) нацрти закона и других прописа и опћих аката за које се спроводи поступак јавне консултације, 4) годишњи планови, програми, стратегије, упутства, извјештаји о раду, финансијски извјештаји и други релевантни документи који се односе на област рада јавних органа; 5) регистри и базе података или информације о регистрима и базама података у оквиру њихове надлежности и начин приступа подацима и поновног кориштења података; 6) информације о јавним услугама које пружа јавни орган, на видном мјесту, уз повезницу са оним услугама које се пружају електронским путем; 7) подаци о извору финансирања, буџету, финансијском плану или другом релевантном документу којим се утврђују приходи и расходи јавног органа, те подаци и извјештаји о извршењу буџета, финансијског плана или другог одговарајућег документа; 8) информације о грантовима, спонзорствима, донацијама или другим видовима помоћи, укључујући и списак корисника те висину таквог износа; 9) подаци о поступцима јавних набавки, тендерској документацији, информације о извршењу уговора и друге информације за које постоји обавеза објављивања у складу са законом којим се уређују јавне набавке; 10) обавјештења о проведеним тендерима, документацији неопходној за учешће у тендерском поступку и обавјештење о резултату тендерског поступка; 11) подаци о унутрашњој организацији јавних органа, с именима руководилаца органа и руководилаца организационих јединица, те њихови контакт подаци; 12) закључци са званичних сједница јавних органа и службени документи усвојени на тим сједницама, као и информације о раду формалних радних тијела у оквиру њихове надлежности за одлучивање о правима и интересима корисника; 13) обавјештавање о начину и условима остваривања права на приступ информацијама и права на поновно кориштење информација на видном мјесту, са контакт информацијама службеника за информисање, потребним обрасцима или повезницама на те обрасце, као и износ накнаде за остварени приступ информацијама и поновно кориштење информација; 14) одговори на најчешће постављана питања о начину подношења захтјева грађана и медија, као и друге информације (вијести, саопштења за штампу, подаци о активностима), у циљу информисања јавности о њиховом раду и реализацији њихових права и испуњењу обавеза. 	<p>Јавни органи имају обавезу објављивати информације на интернет страницама на начин који је једноставан за претраживање те у машински читљивом облику погодном за објављивање</p>
--------------------------------------	---	---

<p>Бивша Југословенска Република Македонија</p>	<p>Носилац информација дужан је јавности дати информације о следећем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) основне контакт информације о носиоцу информација, односно име и презиме, адреса, број телефона, број телефакса, имејл адреса и адреса интернет странице; 2) начин подношења захтјева за приступ информацијама; 3) прописи који се односе на надлежност носиоца информације, везано за регистар прописа објављених у службеном гласнику; 4) сугестије у вези са програмима, стратегијама, ставовима, мишљењима, студијама и другим сличним документима, који се односе на акте из надлежности носиоца информације; 5) све јавне објаве у поступку јавних набавки и тендерска документација утврђена законом; 6) подаци из њихове надлежности утврђени законом; 7) организација и оперативни трошкови, као и пружање услуга грађанима у управном поступку и у вези с њиховим активностима; 8) издавање информативних билтена и других видова информисања, 9) интернет странице које се користе за објављивање одлука, аката и мјера које утичу на живот и рад грађана; 10) друге информације које произилазе из надлежности и рада носиоца информације. 	<p>Носиоци информација дужни су објављивати списак информација које имају на располагању начин на који је доступан јавности (интернет страница, огласна плоча и др.).</p>
<p>Република Црна Гора</p>	<p>Јавни орган дужан је објавити следеће информације:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) водич за приступ информацијама; 2) јавни регистри и јавне евиденције; 3) програми и планови рада; 4) извјештаји и други документи о раду и стању у областима из њихове надлежности; 5) нацрти, приједлози и коначни текстови стратешких докумената, планова и програма за њихово провођење; 6) нацрти и приједлози закона и других прописа, као и мишљења експерата изнесена у вези с нацртима и приједлозима закона; 7) појединачни акти и уговори о кориштењу финансијских средстава која потичу из јавних прихода и државне имовине; 8) листа државних службеника и намјештеника са називима њихових функција; 9) листа јавних дужносника и њихове платне листе, као и списак других прихода који се односе на вршење јавне функције; 10) одлуке и други појединачни акти од значаја за права, дужности и интересе трећих лица; 11) информације којима је приступ одобрен на захтјев у в ише о д три наврата; 	<p>Јавни орган објављује информације на својој интернет страници.</p> <p>У зависности од природе и врсте информација, информације морају бити објављене у року од 15 дана од дана када су израђене или усвојене.</p>

<p>Република Србија</p>	<p>Врсте информација које по службеној дужности објављује државни орган:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) опис његових овлаштења, дужности и унутрашње организације; 2) информације о буџету и средствима за рад; 3) информације о врстама услуга које непосредно пружа заинтересованим странама; 4) поступак подношења захтјева надлежном државном органу или поступак подношења жалбе на његове одлуке, поступања или пропусте; 5) преиспитивање захтјева, притужби и других директних мјера које су предузеле заинтересоване стране, као и одлука донесених од стране предметног државног органа по заprimљеним захтјевима и жалбама 6) и/или одговорима на друге директне мјере које су предузеле заинтересоване стране; 7) информације о начину и мјесту чувања информационих медија, врсти информација које посједује, врсти информација којима даје приступ и о пис поступка подношења захтјева; 8) имена руководиоца органа државне управе, описи њихових овлаштења и дужности и процедура њиховог одлучивања; 9) правила и одлуке државног органа о транспарентности његовог рада (радно вријеме, адреса, контакт телефони, логотип, доступност за лица с посебним потребама, приступ сједницама, допуштеност аудио и видео снимања, итд.), као и свако аутентично тумачење ових одлука; 10) прописи и одлуке о изузећим а или о граничењим а транспарентности рада државног органа, уз одговарајућа образложења. 	<p>Орган власти најмање једном годишње објављује директориј који садржи кључне чињенице о његовом пословању, а исти се објављује као штампани директориј или се објављује на његовој интернет страници.</p>
<p>Република Словенија</p>	<p>Врсте информација које по службеној дужности објављује државни орган:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) пречишћени текстови прописа који се односе на област рада органа, везани за Државни регистар прописа на интернету; 2) програми, стратегије, ставови, мишљења и упутства која су од општег интереса или су значајна за рад органа са физичким или правним лицима или за одлучивање о њиховим правима или обавезама, студије и други слични документи који се односе на област рада тог органа; 3) приједлози прописа, програма, стратегија и других сличних докумената који се односе на подручје рада органа; 4) документација у области јавних набавки и јавних тендера за додјелу средстава, субвенција, кредита и других видова суфинансирања из државног или општинских буџета; 5) информације о његовим активностима те административним, судским и другим услугама; 6) све информације које су јавног карактера, а које су подносиоци захтјева тражили у најмање три наврата; 7) остале информације јавног карактера. 	<p>Информације је потребно објавити на интернетској страници надлежног органа</p>

АНЕКС V

**ПРЕГЛЕД ЈАВНИХ ОРГАНА КОЈИМА ЈЕ УПУЋЕН УПИТНИК ЗА ПОТРЕБЕ
САЧИЊАВАЊА СПЕЦИЈАЛНОГ ИЗВЈЕШТАЈА О ПРИМЈЕНИ ЗАКОНА О СЛОБОДИ
ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ**

I – Јавни органи Босне и Херцеговине:

1. Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине
2. Предсједништво Босне и Херцеговине
3. Министарство одбране Босне и Херцеговине
4. Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
5. Уставни суд Босне и Херцеговине
6. Правобранилаштво Босне и Херцеговине
7. Канцеларија координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине
8. Вијеће министара Босне и Херцеговине
9. Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине
10. Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине
11. Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине
12. Агенција за промоцију страних инвестиција у Босни и Херцеговини
13. Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине
14. Меморијални центар Сребреница
15. Конкурентносни савјет Босне и Херцеговине
16. Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине
17. Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине
18. Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине
19. Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине
20. Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине
21. Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине
22. Јединица за имплементацију пројекта изградње Завода за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера
23. Министарство правде Босне и Херцеговине
24. Министарство безбједности Босне и Херцеговине
25. Државна агенција за истраге и заштиту Босне и Херцеговине
26. Гранична полиција Босне и Херцеговине
27. Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине
28. Агенција за идентификационе документе, евиденцију и размјену података у Босни и Херцеговини
29. Центар за уклањање мина Босне и Херцеговине
30. Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине
31. Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине
32. Централна изборна комисија Босне и Херцеговине
33. Комисија за очување националних споменика Босне и Херцеговине
34. Агенција за државну службу Босне и Херцеговине
35. Агенција за статистику Босне и Херцеговине
36. Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине
37. Институт за метрологију Босне и Херцеговине
38. Институт за интелектуалну својину
39. Институт за акредитацију Босне и Херцеговине
40. Архив Босне и Херцеговине
41. Обавјештајно безбједносна агенција Босне и Херцеговине
42. Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравства биља
43. Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине
44. Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине
45. Фонд за повратак Босне и Херцеговине
46. Агенција за рад и запошљавање Босне и Херцеговине

47. Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју
48. Служба за послове са странцима при Министарству безбједности Босне и Херцеговине
49. Одбор државне службе за жалбе Босне и Херцеговине
50. Комисија за концесије Босне и Херцеговине
51. Канцеларија за законодавство Босне и Херцеговине
52. Агенција за јавне набавке Босне и Херцеговине
53. Канцеларија за разматрање жалби Босне и Херцеговине
54. Институт за нестале особе Босне и Херцеговине
55. Агенција за осигурање Босне и Херцеговине
56. Дирекција за економско планирање Босне и Херцеговине
57. Институција омбудсмена за заштиту потрошача Босне и Херцеговине
58. Агенција за поштански транспорт Босне и Херцеговине
59. Агенција за развој високог образовања и осигурања квалитета Босне и Херцеговине
60. Агенција за предшколско, основно и средње образовање Босне и Херцеговине
61. Агенција за заштиту личних података Босне и Херцеговине
62. Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања Босне и Херцеговине
63. Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност Босне и Херцеговине
64. Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине
65. Агенција за антидопинг конторлу Босне и Херцеговине
66. Агенција за форензичка испитивања и вјештачења Босне и Херцеговине
67. Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова Босне и Херцеговине
68. Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине
69. Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције Босне и Херцеговине
70. Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине

II - Јавни органи Републике Српске:

1. Предсједник Републике Српске
2. Народна скупштина Републике Српске
3. Вијеће народа Републике Српске
4. Републичка комисија за утврђивање сукоба интереса у органима власти у Републици Српској
5. Омбудсман за дјецу Републике Српске
6. Комисија за жалбе Републике Српске
7. Републичка изборна комисија
8. Фискални савјет Републике Српске
9. Уставни суд Републике Српске
10. Влада Републике Српске
11. Ваздухопловни сервис Републике Српске
12. Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске
13. Републички секретаријат за законодавство Републике Српске
14. Агенција за државну управу Републике Српске
15. Одбор државне управе за жалбе Републике Српске
16. Гендер центар Републике Српске
17. Канцеларија правног представника Републике Српске
18. Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске
19. Служба за заједничке послове Владе Републике Српске

20. Хеликоптерски сервис Републике Српске
21. Републичка управа цивилне заштите Републике Српске
22. Министарство просвјете и културе Републике Српске
23. Републички педагошки завод Републике Српске
24. Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслијеђа Републике Српске
25. Архив Републике Српске
26. Републички секретаријат за вјере Републике Српске
27. Завод за образовање одраслих Републике Српске
28. Министарство финансија Републике Српске
29. Пореска управа Републике Српске
30. Републички девизни инспекторат Републике Српске
31. Републички завод за статистику Републике Српске
32. Републичка управа за игре на срећу Републике Српске
33. Министарство правде Републике Српске
34. Врховни суд Републике Српске
35. Републичко јавно тужилаштво Републике Српске
36. Правобранилаштво Републике Српске
37. Центар за пружање бесплатне правне помоћи Републике Српске
38. Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица
39. Агенција за управљање одузетом имовином Републике Српске
40. Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске
41. Министарство науке и технологије Републике Српске
42. Фонд „Др Милан Јелић“
43. Министарство здравства и социјалне заштите Републике Српске
44. Министарство индустрије, енергетике и рударства Републике Српске
45. Републички завод за стандардизацију и метеорологију Републике Српске
46. Републички завод за геолошка истраживања Републике Српске
47. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске
48. Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске
49. Агенција за аграрна плаћања Републике Српске
50. Град Бања Лука
51. Министарство саобраћаја и веза Републике Српске
52. Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске
53. Министарство трговине и туризма Републике Српске
54. Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске
55. Републичка дирекција за обнову и изградњу Републике Српске
56. Министарство рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске
57. Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске
58. Министарство за економске односе и регионалну сарадњу Републике Српске
59. Министарство за избјеглице и расељена лица Републике Српске
60. Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске
61. Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске
62. Општина Невесиње
63. Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске
64. Град Зворник
65. Влада – Републички секретаријат за расељена лица и миграције Републике Српске
66. Град Градишка
67. Општина Хан Пијесак
68. Град Бијељина

III – Федерација Босне и Херцеговине:

1. Парламент Федерације Босне и Херцеговине
2. Влада Федерације Босне и Херцеговине
3. Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине
4. Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине
5. Федерално тужилаштво
6. Федерално правобранилаштво
7. Федерално министарство правде
8. Федерално министарство финансија
9. Федерално министарство енергије, рударства и индустрије
10. Федерално министарство транспорта и комуникација
11. Федерално министарство рада и социјалне политике
12. Федерално министарство расељених особа и избјеглица
13. Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата
14. Федерално министарство здравства
15. Федерално министарство образовања и науке
16. Федерално министарство културе и спорта
17. Федерално министарство трговине
18. Федерално министарство просторног уређења
19. Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства
20. Федерално министарство развоја, предузетништва и обрта
21. Федерално министарство околине и туризма
22. Федерална управа за геодетске и имовинско-правне послове
23. Федерални завод за статистику
24. Федерални хидрометеоролошки завод
25. Архив Федерације Босне и Херцеговине
26. Федерални завод за програмирање развоја
27. Федерална дирекција робних резерви
28. Федерална управа цивилне заштите
29. Федерална управа за инспекцијске послове
30. Федерални завод за агропедологију
31. Федерални завод за пољопривреду
32. Федерални завод за геологију
33. Федерални агромедитерански завод
34. Федерална новинска агенција
35. Агенција за државну службу Федерације Босне и Херцеговине
36. Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
37. Агенција за приватизацију Федерације Босне и Херцеговине
38. Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање
39. Федерални завод за програмирање развоја
40. Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине
41. Агенција за надзор осигурања Федерације Босне и Херцеговине
42. Комисија за вриједносне папире Федерације Босне и Херцеговине
43. Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине
44. Гендер Центар Федерације Босне и Херцеговине
45. Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације Босне и Херцеговине
46. Канцеларија за односе с јавношћу Владе Федерације Босне и Херцеговине

IV - Јавни органи у кантонима Федерације Босне и Херцеговине:

1. Министарство финансија Херцеговачко-неретванског кантона
2. Министарство економије Херцеговачко-неретванског кантона
3. Министарство трговине, туризма и заштите околине Херцеговачко-неретванског кантона
4. Министарство грађевинарства и просторног уређења Херцеговачко-неретванског кантона
5. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Херцеговачко-неретванског кантона
6. Министарство правосуђа, управе и локалне самоуправе Херцеговачко-неретванског кантона
7. Министарство транспорта и веза Херцеговачко-неретванског кантона
8. Министарство просвјете, науке, културе и спорта Херцеговачко-неретванског кантона
9. Министарство за питање браниоца Херцеговачко-неретванског кантона
10. Министарство здравства, рада и социјалне помоћи Херцеговачко-неретванског кантона
11. Управа за цивилну заштиту и ватрогаство Херцеговачко-неретванског кантона
12. Управа за геодетске и имовинскоправне послове Херцеговачко-неретванског кантона
13. Управа за прогнанике и избјеглице Херцеговачко-неретванског кантона
14. Архив Херцеговачко-неретванског кантона
15. Жупанијско јавно правобранилаштво Херцеговачко-неретванског кантона
16. Завод за школство Херцеговачко-неретванског кантона
17. Педагошки завод Херцеговачко-неретванског кантона
18. Завод за заштиту културно-историјске баштине Херцеговачко-неретванског кантона
19. Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона
20. Министарство финансија Западнохерцеговачког кантона
21. Министарство економије Западнохерцеговачког кантона
22. Министарство просторног уређења, грађевинарства и заштите околине Западнохерцеговачког кантона
23. Министарство образовања, науке, културе и спорта Западнохерцеговачког кантона
24. Министарство здравства, рада и социјалне помоћи Западнохерцеговачког кантона
25. Министарство хрватских браниоца из Домовинског рата Западнохерцеговачког кантона
26. Канцеларија Владе за европске интеграције Западнохерцеговачког кантона
27. Стручна служба Владе Западнохерцеговачког кантона
28. Канцеларија за законодавство Владе Западнохерцеговачког кантона
29. Кантонални завод за пружање правне помоћи Западнохерцеговачког кантона
30. Управа за геодетске и имовинскоправне послове Западнохерцеговачког кантона
31. Кантонални архив Западнохерцеговачког кантона
32. Управа цивилне заштите Западнохерцеговачког кантона
33. Управа за инспекцијске послове Западнохерцеговачког кантона
34. Јавна установа Цесте Западнохерцеговачког кантона
35. Завод за пољопривреду Западнохерцеговачког кантона
36. Агенција за приватизацију Западнохерцеговачког кантона
37. Служба за запошљавање Западнохерцеговачког кантона
38. Завод за здравствено осигурање Западнохерцеговачког кантона
39. Завод за јавно здравство Западнохерцеговачког кантона
40. Министарство финансија Кантона 10
41. Министарство gospodarства Кантона 10
42. Министарство градитељства, обнове, просторног уређења и заштите околине Кантона 10
43. Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Кантона 10
44. Министарство правосуђа и управе Кантона 10
45. Министарство рада, здравства, социјалне скрби и прогнаних Кантона 10
46. Министарство знаности, просвјете, културе и спорта Кантона 10
47. Канцеларија предсјеника Владе Кантона 10

48. Стручна служба Владе Кантона 10
49. Канцеларија за законодавство Кантона 10
50. Управа за инспекцијске послове Кантона 10
51. Управа за питања браниоца Кантона 10
52. Управа за цесте Кантона 10
53. Управа за геодетске и имовинскоправне односе Кантона 10
54. Управа цивилне заштите Кантона 10
55. Служба за односе са јавношћу Кантона 10
56. Дирекција за робне резерве Кантона 10
57. Агенција за приватизацију Кантона 10
58. Министарство правосуђа и управе Средњобосанског кантона
59. Министарство финансија Средњобосанског кантона
60. Министарство привреде Средњобосанског кантона
61. Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Средњобосанског кантона
62. Министарство образовања, науке, културе и спорта Средњобосанског кантона
63. Министарство здравства и социјалне политике Средњобосанског кантона
64. Министарство просторног уређења, грађења, заштите околине-повратка и стамбених послова Средњобосанског кантона
65. Кантонални архив Травник
66. Управа за цивилну заштиту Средњобосанског кантона
67. Управа за геодетске и имовинско правне послове Средњобосанског кантона
68. Кантонална управа за браниоце Средњобосанског кантона
69. Управа за шумарство Средњобосанског кантона
70. Стручна служба Владе Средњобосанског кантона
71. Служба за заједничке послове Средњобосанског кантона
72. Канцеларија за Европске интеграције, фондове, односе са јавношћу и квалитет према међународном стандарду Средњобосанског кантона
73. Канцеларија за јавне набавке за потребе корисника прорачуна Средњобосанског кантона
74. Канцеларија за законодавство Средњобосанског кантона
75. Кантонални завод за урбанизам, просторно планирање и заштиту културно-историјског наслеђа Средњобосанског кантона
76. Општина Добретићи
77. Министарство правосуђа и управе Посавског кантона
78. Министарство финансија Посавског кантона
79. Министарство промета, веза, туризма и заштите околине Посавског кантона
80. Министарство здравства, рада и социјалне политике Посавског кантона
81. Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Посавског кантона
82. Министарство gospodarства и просторног уређења Посавског кантона
83. Министарство браниоца Посавског кантона
84. Служба за стручне и заједничке послове Општине Орашје
85. Служба за односе са јавношћу Посавског кантона
86. Канцеларија за законодавство Посавског кантона
87. Канцеларија за развој и Европске интеграције Посавског кантона
88. Завод за јавно здравство Посавског кантона
89. Завод здравственог осигурања Посавског кантона
90. Завод за пружање правне помоћи Посавског кантона
91. Кантонална управа за инспекцијске послове Посавског кантона
92. Кантонална управа цивилне заштите Посавског кантона
93. Управа за шумарство- Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Владе Посавског кантона

94. Министарство за привреду Босанско-подрињског кантона
95. Министарство за правосуђе, управу и радне односе Босанско-подрињског кантона
96. Министарство за социјалну политику, здравство, расељена лица и избјеглице Босанско-подрињског кантона
97. Министарство за урбанизам, просторно уређење и заштиту околине Босанско-подрињског кантона
98. Министарство за образовање, младе, науку, културу и спорт Босанско-подрињског кантона
99. Министарство за борачка питања Босанско-подрињског кантона
100. Министарство за финансије Босанско-подрињског кантона
101. Министарство за унутрашње послова Босанско-подрињског кантона
102. Завод за бесплатну правну помоћ Босанско-подрињског кантона
103. Кантонална дирекција робних резерви Босанско-подрињског кантона
104. Служба за односе са јавношћу Босанско-подрињског кантона Горажде
105. Кантонална агенција за приватизацију Босанско-подрињског кантона
106. Служба за заједничке послове кантоналних органа управе Босанско-подрињског кантона
107. Кантонална управа за инспекцијске послове Босанско-подрињског кантона
108. Кантонална управа цивилне заштите Босанско-подрињског кантона
109. Архив Босанско-подрињског кантона
110. Министарство финансија Кантона Сарајево
111. Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево
112. Министарство комуналне привреде и инфраструктуре Кантона Сарајево
113. Министарство културе и спорта Кантона Сарајево
114. Министарство правде и управе Кантона Сарајево
115. Министарство привреде Кантона Сарајево
116. Министарство просторног уређења, грађења и заштите околине Кантона Сарајево
117. Министарство саобраћаја Кантона Сарајево
118. Министарство за борачка питања Кантона Сарајево
119. Министарство за образовање, науку и младе
120. Министарство за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево
121. Министарство здравства Кантона Сарајево
122. Кантонална Агенција за приватизацију Кантона Сарајево
123. Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево
124. Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево
125. Управа за геодетске и имовинско-правне послове Кантона Сарајева
126. Управа за стамбена питања Кантона Сарајево
127. Управа за шумарство Кантона Сарајево
128. Завод за пружање бесплатне правне помоћи Кантона Сарајево
129. Министарство финансија Тузланског кантона
130. Министарство за културу, спорт и младе Тузланског кантона
131. Министарство образовања и науке Тузланског кантона
132. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Тузланског кантона
133. Министарство просторног уређења и заштите околине Тузланског кантона
134. Министарство трговине, турзима и саобраћаја Тузланског кантона
135. Министарство правосуђа и управе Тузланског кантона
136. Министарство за борачка питања Тузланског кантона
137. Министарство привреде Тузланског кантона
138. Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона
139. Министарство здравства Тузланског кантона
140. Кантонална управа цивилне заштите Тузланског кантона
141. Кантонална управа за инспекцијске послове Тузланског кантона

142. Завод за пружање правне помоћи Тузланског кантона
143. Кантонална агенција за приватизацију Тузланског кантона
144. Правобранилаштво Тузланског кантона
145. Педагошки завод Тузланског кантона
146. Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона
147. Министарство финансија Зеничко-добојског кантона
148. Министарство за привреду- економију Зеничко-добојског кантона
149. Министарство за пољопривреду, шумарство и водопривреду Зеничко-добојског кантона
150. Министарство за образовање, науку, културу и спорт Зеничко-добојског кантона
151. Министарство за просторно уређење, транспорт и комуникације и заштиту околине Зеничко-добојског кантона
152. Министарство здравства Зеничко-добојског кантона
153. Министарство за борачка питања Зеничко-добојског кантона
154. Министарство за рад, социјалну политику и избјеглице Зеничко-добојског кантона
155. Кантонална управа за инспекцијске послове Зеничко-добојског кантона
156. Кантонална управа цивилне заштите Зеничко-добојског кантона
157. Кантонална управа за шумарство Зеничко-добојског кантона
158. Кантонални завод за правну помоћ Зеничко-добојског кантона
159. Кантонални завод за урбанизам и просторно уређење Зеничко-добојског кантона
160. Педагошки завод Зеничко-добојског кантона
161. Министарство правосуђа и управе Унско-санског кантона
162. Министарство привреде Унско-санског кантона
163. Министарство образовања, науке, културе и спорта Унско-санског кантона
164. Министарство за грађење и просторно уређење Унско-санског кантона
165. Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона
166. Министарство за питања бораца и ратних војних онвалида Унско-санског кантона
167. Министарство здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона
168. Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Унско-санског кантона
169. Министарство финансија Унско-санског кантона
170. Кантонална управа за инспекцијске послове Унско-санског кантона
171. Кантонална управа цивилне заштите Унско-санског кантона
172. Завод за пружање бесплатне правне помоћи Унско-санског кантона
173. Служба за општ управу и БИЗ Општине Травник
174. Градоначелник Града Горажде
175. Министарство за рад, социјалну политику и избјеглице Зеничко-добојског кантона
176. Кантонална управа цивилне заштите Кантона Сарајево
177. Служба за општу управу, друштвене дјелатности, борачко-инвалидску заштиту и расељене особе Града Живинице
178. Управа цивилне заштите Западнохерцеговачког кантона
179. Министарство унутрашњих послова Западнохерцеговачког кантона
180. Кантонална управа за цивилну заштиту Средњобосанског кантона
181. Општина Домањевац - Шамац
182. Канцеларија предсједника Владе Западнохерцеговачког кантона
183. Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона
184. Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона

V - Брчко дистрикт Босне и Херцеговине:

1. Скупштина Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
2. Канцеларије градоначелника Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
3. Инспекторат
4. Апелациона комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
5. Одбор за запошљавање Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
6. Одјелење за европске интеграције и међународну сарадњу Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
7. Канцеларија координатора за реформу јавне управе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
8. Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
9. Правобранилаштво Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
10. Канцеларија за правну помоћ Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
11. Одјелење за јавну безбједност Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
12. Одјелење за стручне и административне послове Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
13. Дирекција за финансије – Пореска управа – Трезор Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
14. Одјелење за просторно планирање и имовинскоправне односе Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
15. Одјелење за пољопривреду, шумарство и водопривреду Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
16. Одјелење за здравство и друге услуге Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
17. Одјелење за образовање Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
18. Одјелење за расељена лица, избјеглице и стамбена питања Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
19. Одјелење за комуналне послове Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
20. Одјелење за јавне послове Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
21. Одјелење за јавни регистар Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
22. Комисија за папире од вриједности Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
23. Канцеларија за управљање јавном имовином Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
24. Канцеларија координатора Брчко дистрикта Босне и Херцеговине при Савјету министара Босне и Херцеговине
25. Канцеларија за ревизију јавне управе и институција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине
26. Полиција Брчко дистрикта